

ZBERATEL'

PF 2004

1

Ročník X.
Cena 49 Sk
ISSN 1335-8693

MESAČNÍK PRE ZBERATEĽOV • ODBORNÉ ČLÁNKY • INFORMÁCIE • INZERCIA

↑ Kazeta so sadou pamätných mincí s motívom slovenských bankoviek – k článku v rubrike Nové mince (str. 5)

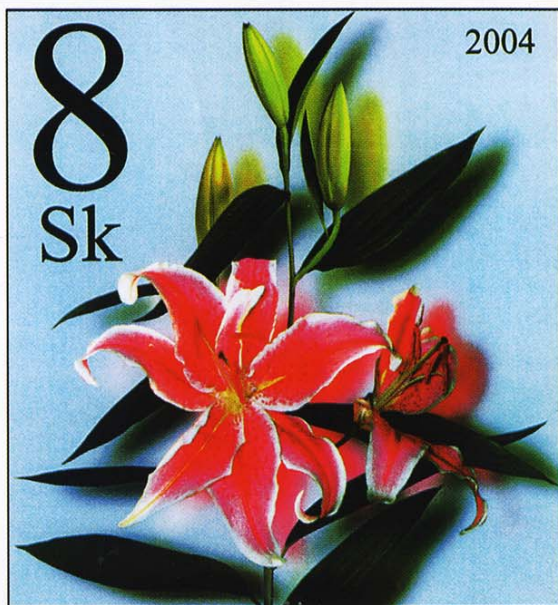
→ Výtvarný návrh Petra Augustoviča na novú výplatnú poštovú známku s kvetom orchidey, ktorá má byť vydaná 12. februára 2004

ÖSTERREICHISCHE GALERIE
BELVEDERE

GUSTAV KLIMT
JUDITH I

↑ Rakúsky hárček s portrétom židovskej biblickej Judity, ktorý namaľoval secesný maliar Gustav Klimt – Novinky našich susedov (str. 5-8)

SLOVENSKO

Z PONUKY FIRMY ZBERATEĽ

Obrazy Leonarda da Vinciho, Tiziana, Franza Halsu – ukážky z diel svetových majstrov v dnešnej ponuke ★★ známok firmy Zberateľ (str. 42)

Obr. vľavo – Verejná telefónna karta s nominálnou hodnotou 1000 Sk Čínsky drak I. – k článku M. Jobeka: Prehľad slovenských PIN kariet GlobalPhone (rubrika Malé okienko telekartistu, str. 23-24) • Obr. vpravo – List s čiastočne vyplateným portom a dodatočne zaťaženy doplatným – k článku R. Rakovského: Preplatené poštové zásielky a zaujímavé použitie doplatných známok (str. 26)

Tomashekova vila v Turčianskych Tepliciach – k článku M. Pekárovej: Kúpele Turčianske Teplice na historických pohľadiach (str. 29-30)

Ľavý dolný šesťblok známky Dubnica nad Váhom s nedotlačou čiernej farby v prvom stĺpci – k prvej časti seriálu M. Gereca: Špecializácia slovenských výplatených známok (str. 15-18)

Jeden z historických parných rušňov typu U36 003 „Katka“, ktorá ešte dodnes príležitostne premáva na Detskej železnici v Košiciach – k dnešnej prílohe FILATELISTICKE STATE 7 s príspevkom J. Solavu: Z histórie našej železničnej dopravy

ZBERATEĽ

Ročník X. - 2004 - Číslo 1 - Cena 49 Sk

Z OBSAHU / CONTENTS INHALT

- **Rozhovor s vedúcou ÚS POFIS Ing. M. Kaducovou** / Interview with Ing. M. Kaducová, the head of ÚS POFIS / Gespräch mit Dipl. Ing. M. Kaducová - ÚS POFIS Leiterin (11-13)
- **M. Gerec: Špecializácia slovenských výplatných známok (1) - Známka „Dubnica nad Váhom“ 1 Sk** / Specialization of Slovak postage stamps (1) - Stamp "Dubnica nad Váhom" 1 Sk / Besonderheiten der slowakischen Freimarken (1) - Dubnica nad Váhom 1 Sk (15-18)
- **MOT 69/M. Jobek: Prehľad slovenských PIN kariet GlobalPhone** / A review of Slovak PIN cards GlobalPhone / Übersicht der slowakischen PIN Karten GlobalPhone (23-25)
- **R. Rakovský: Preplatené poštové zásielky a zaujímavé použitie doplatných známok** / Overpaid postal sendings and interesting use of postage due stamps / Überbezahle Postlieferungen und interessanter Gebrauch der Portomarken (26)
- **Š. J. Piška: Malá škola filatelie (1) / Short course of philately (1) / Grundschule der Philatelie (1) - (27-28)**
- **E. Lechnerová: Zábavné pohľadnice (1) - futurologické / Amusing picture postcards (1) - futuristic / Lustige Ansichtskarten (1) - futurologische (28)**
- **M. Pekárová: Kúpele Turčianske Teplice na historických pohľadiaciach / Turčianske Teplice spa on historical picture postcards / Bad Turčianske Teplice auf den Historischen Ansichtskarten (29-30)**
- **J. Šarman: Nie je všetko zlato, čo sa blýska / All that glitters is not gold / Es ist nicht alles Gold, was glänzt (31)**
- **J. Maniaček st.: Nad príležitostnými pečiatkami roku 2002** / Commemorative cancellations of 2002 / Sonderstepeln des Jahres 2002 (40)
- **Príloha/Zberateľské state - J. Sofava: Z histórie našej železničnej dopravy / Collector's articles: From the history of our railway transportation / Über die Historie unseres Eisenbahnverkehrs**

Vážení čitatelia,

v tomto roku časopis Zberateľ počíta už svoj desiaty ročník. A to je dôvod, aby sme sa pri tomto jubileu pristavili a trochu sa obzreli po prekonanej ceste. Hoci desať rokov nie je veľký časový úsek, za ten čas sa udialo mnoho vecí, ktoré mali vplyv na vydávanie časopisu. Ako sa zmenila podoba časopisu sa najlepšie každý presvedčí, ak si porovná čísla prvých ročníkov Zberateľa s výťažkami z posledného obdobia.

Pri tomto jubileu sa však nepristavíme dlhšie, len aby sme uviedli nové obsahové zameranie nášho úvodníka. Svet sa mení, rýchly technický rozvoj stále prináša mnoho nového, ktoré často spôsobuje aj veľmi podstatné zmeny a niekedy aj to, čo sa „odjakživa“ robilo určitým spôsobom, zrazu sa robí úplne inak (žiaľ, nie všetko a vždy sa mení k lepšiemu). Posledné roky sme sa už viackrát zastrájali, že aj naše úvodníky by sme mali zmeniť. Až v tomto roku sme si konečne povedali, že naše príhovory skúsime zmeniť (veríme, že k lepšiemu...).

Na margo januárového vydania Zberateľa

Chceme v nich uviesť obsah časopisu, niekoľkými slovami sa zmieniť o niektorých príspevkoch a ich autoroch alebo o rôznych okolnostiach, ktoré nejakým spôsobom súvisia s obsahom aktuálneho čísla časopisu a o ktorých sa domnievame, že by čitateľov mohli zaujímať. Čoho sa však chceme zásadne vyvarovať, to je komentovanie príspevkov alebo, nebudaj, polemizovanie s nimi.

Začneme uvedením nášho rozhovoru s vedúcou ÚS POFIS Ing. Máriou Kaducovou. Nepochybujeme o tom, že filatelisti si ho prečítajú s veľkým záujmom. My k tomu len poznamenáme, že je to prvý prípad, keď zodpovedný predstaviteľ Slovenskej pošty, š.p., sa nám vyjadril k takým zložitým otázkam a problémom, o akých je v rozhovore reč.

Niekoľko slov chceme venovať aj novému seriálu dipl. tech. Štefana J. Piška o základoch filatelie. Seriál je síce určený najmä menej pokročilým filatelistom, ale sme presvedčení, že so záujmom ho budú sledovať aj tí skúsenejší a možno, že tajomstvá filatelie zaujmú i čitateľov, ktorí sa venujú iným zberateľským oblastiam. Dlhoročné skúsenosti a veľké odborné poznatky autora sú zárukou, že vedenie seriálu sa dostalo do povolaných rúk.

Iný seriál začíname uverejňovať z pera Ing. Miroslava Gereca, predsedu Komisie slovenskej známky ZSF, ktorý v Zberateľovi dlhé roky vedie rubriku Okenko Specialistu. Aj jeho seriál je určený predovšetkým špecializovaným zberateľom slovenských výplatných známok. Začína známkou Dubnica nad Váhom, v budúcom čísle bude pokračovať známkou Senica.

Niekoľko slov k dnešnej prílohe - Zberateľským statiami, v ktorých uverejňujeme príspevok Jozefa Solavu o histórii železničnej dopravy na Slovensku. Napriek tomu, že príloha je na 8 stranách, uvedená nie je tak veľmi široká, že by potrebovala ďaleko väčší priestor. Azda niekto v budúcnosti na tento príspevok nadviaže voľným pokračovaním...

Zmienime sa aj o jednej nepríjemnej veci. Je nám to ľúto, ale v dnešnom čísle nenájdete rubriku NOVÉ PEČIATKY. Pracovníčka, ktorá má na starosti vybavovanie objednávok na príležitostné poštové pečiatky, bola v čase redakčnej uzávierky práceneschopná a nepodarilo sa nám nájsť nikoho, kto by nám poskytol potrebné informácie.

Žiaľ, vymedzený priestor nás ďalej nepustí a naše úvodné slovo musíme skončiť. Hoci príspevkov, o ktorých by sme sa radi zmienili, je ešte veľa - veď všetky príspevky sú „naše“ a pripravujeme ich s rovnakou starostlivosťou, aby zaujali, aby sa páčili. Asi tak, ako nám napísal náš čitateľ Marián Kováč z Bolerázu, keď na súťažnú otázku, ktoré články sa mu v novembrom čísle Zberateľa najviac páčili, odpovedal: „Všetky!“. A o to nám ide, vážení čitatelia, aby ste podobné konštatovanie mohli vyrieť aj o všetkých ďalších číslach Zberateľa! Vaša redakcia

NOVÉ SLOVENSKÉ POŠTOVÉ ZNÁMKY A INÉ ZBERATEĽSKÉ MATERIÁLY

■ Umenie 2003

Ministerstvo dopravy, pôšt a telekomunikácií Slovenskej republiky schválilo s platnosťou od 28.11.2003 vydanie troch príležitostných poštových známok (14, 16 a 21 Sk) v emisnom rade Umenie. Autormi grafickej úpravy a rytín emisií sú Rudolf Cigánik (14 Sk), Martin Činovský (16 Sk) a František Horniak (21 Sk). Známkami boli vytlačené v Poštovej tlačiarňi cenín, a.s., Praha 5-farebnou (14 Sk, 21 Sk) a 4-farebnou (16 Sk) ocelotlačou z plochých dosiek v náklade po 160 tisíc kusov známok. Dve známky boli vytlačené v PL so 4 známkami a dvoma nepotlačiteľnými kupónmi (14 Sk a 16 Sk), známka 21 Sk v PL so 4 známkami a jedným potlačeným kupónom. Ku každej známke bola vydaná obálka prvého dňa vydania. Obálky vytlačila TAB, s.r.o., Bratislava ocelotlačou z plochých dosiek v náklade po 6 000 ks.

Simon Vouet: Svätá Katarína, 14 Sk • Obraz francúzskeho maliara S. Voueta (1590-1949) Svätá Katarína patrí k cenným dielam zbierky európskeho umenia SNG v Bratislave. Pochádza z rokov 1615-1620. Na FDC je detail portrétnej časti obrazu a na pečiatke prvého dňa vydania (domicil Bratislava) je kompozícia atribútov svätice. Číslo známky 313.

Rudolf Krivoš: Gajdy, 16 Sk • Slovenský maliar R. Krivoš (nar. 1933) študoval na VŠMU u prof. J. Mudrocha (1951-1956) a od roku 1957 patril do Skupiny Mikuláša Galandu. Obraz Gajdy je z roku 1979, na FDC a pečiatke prvého dňa vydania sú motívy z jeho ďalších diel. Číslo známky 314.

Majster Ján: Zvestovanie Panne Márii, 21 Sk • Malba na dreve je z krídlového oltára Panny Márie v Kostole sv. Juraja v Spišskej Sobote. Oltár so skriňou, malovanými krídlami, predelou a fiálovým štítom vznikol v rokoch 1460 -1470 v levočskej maliarskej a rezbárskej dielni. Na FDC je detail z obrazu (sv. Gabriel s posol-

stvom) a na pečiatke silueta krídlového oltára Panny Márie (domicil Poprad). Na kupóne PL je text: Svätý Gabriel / 50 rokov Svetového spoloočenia kresťanskej filatelie / 1953-2003 a emblém Spoločenstva. Číslo známky 315.

■ Deň poštovej známky - Jozef Baláž

MDPT SR schválilo s platnosťou od 28.11.2003 vydanie príležitostnej poštovej známky nominálnej hodnoty 12 Sk ku Dňu poštovej známky. Vydanie známky v tomto emisnom rade je venované Jozefovi Balážovi, ktorý sa v roku 2003 dožil významného životného jubilea - 80 rokov. Jozef Baláž (nar. 14. marca 1923 v Hlohovci) je najplodnejším slovenským autorom výtvarných návrhov poštových známok. Známkovej tvorbe sa venuje od roku 1957 (séria TANAP). V jeho tvorbe dominujú motívy z prírody, portréty a symbolické motívy k výročiam a rôznym spoločenským udalostiam.

Na známke je prepis kresby J. Baláža na hárčeku A 2652 k 110.výročiu UPU (1984). Na kupóne známky je maliarom autoportrét. Na FDC a pečiatke prvého dňa vydania (domicil Pezínok) sú motívy z jeho ďalšej tvorby. Grafickú úpravu a rytiny známky a kupóna vyhotovil Martin Činovský, rytinu FDC Juraj Vitek. Tlač známky: PTC, a.s., Praha, rotačná ocelotlač kombinovaná s hlbokotlačou na PL po 30 známkach a 40 kupónoch. Náklad známky: 400 tisíc kusov. Tlač FDC: TAB s.r.o., Bratislava ocelotlačou z plochej dosky v náklade 6 000 ks. Číslo známky 316.

■ CSO: Deň poštovej známky

Ministerstvo dopravy, pôšt a telekomunikácií Slovenskej republiky v decembri minulého roka vydalo služobnú celinovú obálku, na ktorej sa použila upravená známka č. 316 (Deň poštovej známky) s doplnením názvu SERVICE DES POSTES / VEC POŠTOVEJ SLUŽBY v dolnej časti známky. Na ľavej hornej časti obálky je vytlačený názov a adresa. Obálka rozmerov 220 x 110 mm je vytlačená na žltkastom papieri.

Ako o nových známkach v roku 2004?

Vážení čitatelia, aj v roku 2004 budeme na tomto mieste uverejňovať informácie o nových slovenských poštových známkach, celinách a ďalších predmetoch filatelistického záujmu. V záujme zvýšenia ich prehľadnosti budeme tieto údaje, najmä o poštových známkach, uverejňovať v dvoch časových rovinách:

1) Vopred informovať o pripravovanej emisii, pripomenúť čo, kedy a ako vydavateľ pripravuje vydať a podľa možnosti uverejniť aj výtvarné návrhy emisií.

2) Následne uverejniť informáciu o vydaní emisie tak, ako bola vydavateľom oficiálne oznámená v Poštovom vestníku, ktorej súčasťou budú obvyklé údaje, ktoré sú podkladom aj pre katalógové záznamy. Aj spôsob uverejnenia chceme riešiť tak, aby sa spracované informácie podobali údajom v katalógoch. Obrazová časť bude vyhotovená už reprodukováním vydaných informácií.

Dúfame, že týmto spôsobom uverejňované informácie čitateľa prívítajú a toto malé vylepšenie uvítajú najmä zberatelia slovenských známok.

Januárové a februárové novinky

SLOVENSKO

Podľa emisného plánu 30. januára 2004 budú vydané dve emisie. Prvá poštová známka **Valentín** nominálnej hodnoty 8 Sk, rozmerov 24x30,8 mm, bude vytlačená štvorfarebnou hĺbkotlačou a dvojitou reliéfnou tlačou (embossing) v PL po 50 kusov známok. Autorom výtvarných návrhov emisie je Ivan Schurmann. Toho istého dňa bude vydaná výplatná známka **Liptovský Mikuláš** nominálnej hodnoty 9 Sk, rozmerov 20x24 mm, vytlačená päťfarebným ofsetom v PL po 50 kusov známok. Ako ochranné prvky budú použité UV farba + mikropísma. Autorom výtvarných návrhov emisie je Marián Čapka.

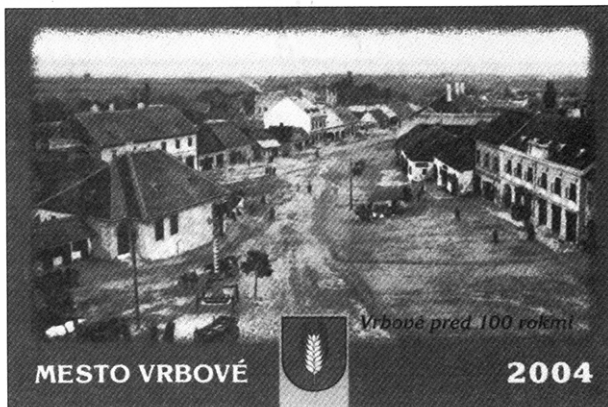
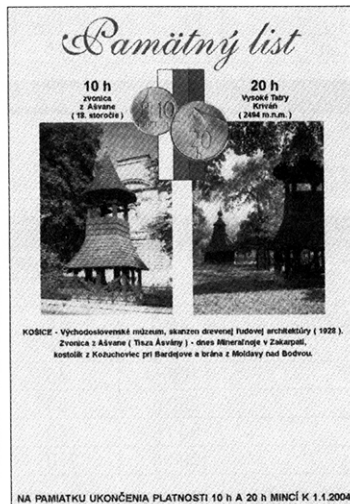
Na 12. február 2004 sa pripravuje vydanie ďalšej výplatnej známky hodnoty 8 Sk a známky 9 Sk s personalizovaným kupónom. Námetom známok sú kvety - **orchidea** (8 Sk, vyobrazenie na 1. strane obálky) a **tulipán** (9 Sk). Autorom výtvarných návrhov je Peter Augustovic.

□ Z podkladov SP pripravil vkn

NEÚRADNÉ PRÍTLAČE

Pamätný list k skončeniu platnosti mincí

Pri príležitosti skončenia platnosti 10 a 20 halierových mincí koncom roka 2003, košickí filatelisti vyhotovili pamätný list formátu A5. Sú na ňom vyobrazené obe mince - 10-haliernik s drevenou zvonnicou a 20-haliernik s tatranským štítom Kriváň. Hlavným obrazovým motívom pamätného listu je drevená zvonica, ktorá sa v súčasnosti nachádza v záhrade za budovou Východoslovenského múzea v Košiciach. V tomto miniskanzene sa nachádzajú tri drevené ľudové stavby: Kostolík z Kožuchovcov neďaleko Stropkova, brána z Moldavy na Bodvou a zvonica z Ašvane (Tisza Ašvány) - dnes Mineralnoje v Zakarpattii s názvom Mineralnoje). Tieto objekty sa dostali na toto miesto po tom, keď na mieste vzniku stratili svoju funkciu a do múzea boli premiestnené ako typologicky vzácne doklady ľudovej architektúry z pomedzia dvoch kultúr - latinskej a byzantsko-ruskej. Verejnosti bol tento najmenší a najstarší skanzen na Slovensku sprístupnený počas osláv národopisných dní 12. augusta 1928 a v roku 1963 bol zapísaný do zoznamu kultúrnych pamiatok. Jeden z objektov skanzena - zvonička z Ašvane - je zvečnený na 10-halierovej minci □ vg

Príklad, ako sa môže snúbiť minulosť so súčasnosťou alebo ako vhodne sa dajú využiť minikalendáriký na pestovanie vzťahu k domovu (E.L.)

NOVÉ POŠTOVÉ SADZBY PLATNÉ OD 1.1.2004

Od 1. januára 2004 platia nové tarify služieb poštovej prevádzky Slovenskej pošty, š.p., pre medzinárodný i tuzemský styk. S novými tarifami sa môžete oboznámiť na všetkých poštách alebo web-stránke Slovenskej pošty. Ako v predchádzajúcich rokoch, uverejňujeme niektoré najčastejšie používané sadzby (v Sk):

LISTOVÉ ZÁSIELKY - TUZEMSKÝ STYK

	do 20 g		do 50 g		do 100 g		do 500 g		do 1000 g		do 2000 g	
	1.tr.	2.tr.	1.tr.	2.tr.	1.tr.	2.tr.	1.tr.	2.tr.	1.tr.	2.tr.	1.tr.	2.tr.
List	14	8	15	9	18	12	20	13	32	26	41	36

BALÍKOVÉ ZÁSIELKY - TUZEMSKÝ STYK

	do 2 kg		do 3 kg		do 5 kg		do 10 kg		do 15 kg	
	1. tr.	2. tr.	1. tr.	2. tr.	1. tr.	2. tr.	1. tr.	2. tr.	1. tr.	2. tr.
Balík	63	50	68	53	76	57	99	68	145	95

LISTOVÉ ZÁSIELKY - MEDZINÁRODNÝ STYK

		Susedné štáty		Ostatné štáty Európy		Ostatné štáty sveta	
		1. tr.	2. tr.	1. tr.	2. tr.	1. tr.	2. tr.
List do	20 g	16	14	18	16	23	21
	50 g	24	21	28	26	40	34
	100 g	45	40	50	45	70	60
	250 g	80	72	95	85	125	110
	500 g	140	125	165	150	230	205
	1000 g	270	245	310	280	440	390

POPLATKY ZA POUKÁŽKY - TUZEMSKÝ STYK

		Druh poštovej poukážky		
		Pk C	Pk D	PPPU
		Suma do	500 Sk	17
	1 000 Sk	19	55	8
	5 000 Sk	26	65	11
	10 000 Sk	36	75	17
Za každých 10 tisíc Sk alebo ich časť		15	15	10

MEDZINÁRODNÉ ODPOVEDKY

Za medzinárodnú odpovedku, predloženú na výmenu, vydá pošta známky v hodnote 21 Sk

Predaj medzinárodnej odpovedky 60 Sk

POPLATKY ZA ZVLÁŠTNE SLUŽBY

	Tuzemsko	Zahraničie
Doporučene	12	38
Doporučene s potvrdením dodania	20	
Do vlastných rúk	3	10
Opakované doručovanie na žiadosť odosielateľa	8	
Dobierka	10	
Doručenka	10	26
Aerogram (do všetkých krajín sveta)		16
Poistenie do 1000 Sk pri listoch	22	70
Poistenie do 1000 Sk pri balíkoch	11	
- za každých ďalších 1000 Sk alebo ich časť	2	5
Krehké	30	
Neskladné	30	
Zapečatenie alebo zaplombovanie balíka	21	

NOVÉ MINCE

Pamättné mince s motívmi slovenských bankoviek

Ako sme už v minulom čísle uviedli, Národná banka Slovenska vydala sadu siedmich pamättných mincí s motívmi slovenských bankoviek vydaných v rokoch 1993-2003. Mince obdĺnikového tvaru s reliéfnym prepisom bankoviek hodnoty 20 Sk, 50 Sk, 100 Sk, 200 Sk, 500 Sk, 1 000 Sk a 5 000 Sk, sú adjustované v reprezentatívnom drevenom obale (obr. na 1. strane obálky) a predávať sa začali v predvianočnom období.

□ Pripravil vkn

Sk	Rozmery (mm)	Hmotnosť (g)		
		Ag	Au	Mince
20	27,1 x 50,6	24,48	-	24,48
50	28,2 x 52,8	26,63	-	26,63
100	29,3 x 55,0	28,87	-	28,87
200	30,4 x 57,2	31,21	-	31,21
500	31,5 x 59,4	33,63	-	33,63
1000	32,6 x 61,6	43,91	0,28	44,19
5000	33,4 x 63,8	46,65	0,594+0,37	47,614

Súbor pamättných mincí bol vydaný pri príležitosti 10. výročia vzniku SR, Národnej banky Slovenska a samostatnej slovenskej meny. Tento projekt je najrozsiahlejším a technicky najnáročnejším v rámci vydávania slovenských pamättných mincí. Autorom líčnej strany je Štefan Novotný a rubovej strany Mária Poldaufová. Rozmery bankoviek v kove sú 3/8 skutočnej veľkosti bankoviek. Prípravu a razbu realizovala Mincovňa Kremnica, š. p.

Mince sú vyrazené zo striebra rýdzosti 925/1000, na líčnych stranách mincí nominálnej hodnoty 1000 Sk a 5000 Sk sú použité zlaté platničky rýdzosti 999/1000, pričom na minci 5000 Sk sú dve zlaté platničky, z čoho na jednej z nich je aplikovaný opticky premenlivý prvok KINEGRAM.

Celková hrubá hmotnosť kovov v súbore je 235,38 g striebra a 1,244 g zlata. Všetky mince sú vyrazené v stroji vyhotovení a celkový počet mincí je 6 000 kusov súborov.

Ďalšie parametre pamättných mincí sú uvedené v nasledujúcej tabuľke:

Z NOVINIEK NAŠICH SUSEDOV

ČR: Rytec Švengsbír, milénium mesta Žatec

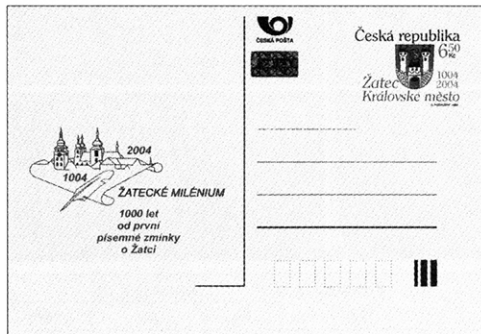
Dvadsaťateho januára, vo výročnom dni vydania prvej poštovej známky samostatnej Českej republiky, je každoročne vydávaná známka v emisnom rade s názvom **Tradícia českej známkovej tvorby**. V tomto roku je v rámci neho vydaná známka hodnoty 6,50 Kč venovaná rytcovi J. Švengsbírovi (1921-1983), ktorý za vyše tridsať rokov vytvoril 250 rytín známok a FDC, mnohé podľa vlastných návrhov. Na známke je rytecký prepis jeho známky 1,80 Kčs z roku 1970 „Domové erby a portály“. Autorom rytinárnych návrhov emisie a rytín je B. Bouda. Známkou boli vydané v PL s 30 známkami a v osobitne upravenom PL pre známkové zošity s 8 známkami + 4 kupónmi (2x brnenský domový erb s modrým levom, 2x pražský erb domu U troch huslíčiek. Na obálke prvého dňa vydania je autportrét J. Švengsbíra. Katalógové číslo 0387 • 1000 rokov od prvej písomnej zmienky o meste Žatec Ministerstvo informatiky

ČR pripomenulo 20. januára 2004 vydaním príležitostného poštového lístka. Na lístku je natlačená známka nominálnej hodnoty 6,50 Kč s erbom mesta a textom ŽATEC / KRÁLOVSKÉ MESTO / 1004-2004. Na ľavej strane lístka je logo osláv žateckého milénia a dopĺňajúci text. Na lístku ako ochranný prvok bol použitý holo-

gram (umiestnený pod logom Českej pošty) a mikro-písmo s textom „Česká pošta“ a s letopočtom „2004“ (prvá linka adresnej časti). Autorom grafickej úpravy poštového lístka je Oldřich Pošmurný □ vkn

Maďarsko: F. Deák, Vianoce

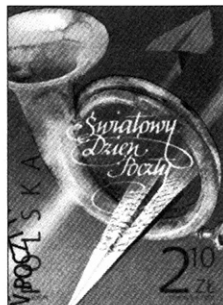
Pri príležitosti 200. výročia narodenia štátnika a politika **Ference Deáka** (1803-1976) Maďarská pošta 18.10.2003 vydala hárček so známkou hodnoty 500 Ft. F. Deák bol od roku 1833 členom parlamentu, zúčastnil sa na vypracovaní nového znenia trestných zákonov, v roku 1848 bol vymenovaný za ministra spravodlivosti. Neskôr sa stal hol z verejného života a prvé roky absolutizmu strávil na svojom vidieckom sídle. Hoci už žiadne funkcie neprijal, v rokoch 1867-1872 zohrával významnú rolu pri Rakúsko-Uhorskom vyrovnaní. Na číslavom hárčeku rozmerov 99x68 mm je na známke Deákov portrét, na bokoch kompozícia významných budapeštianskych budov z II. polovice 19. storočia a na spodnej časti hárčeka je zobrazená časť denníka Pesti napló (Peštiansky denník), v ktorom bol v apríli 1865 uve-

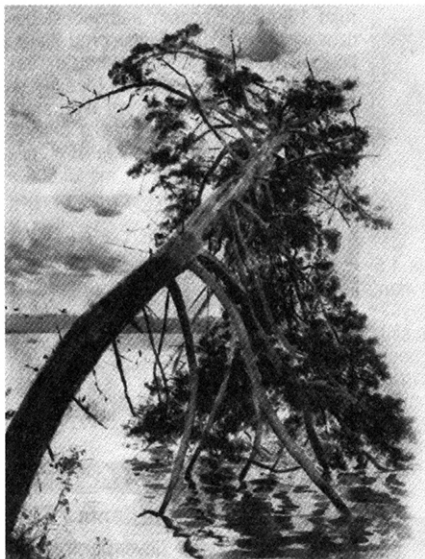
rejný tzv. Deákov veľkonočný článok. Autorom výtvorných návrhov je K. Vagyóczy. Hárček bol vydaný v náklade 100 tisíc kusov ● Na tradičnú **vianočnú emisiu** v roku 2003 pošta zvolila ľudové motívy - zasneženú krajinu s domčekom, kométou a jeleňom so stromčekmi a kvetmi na parohoch (35 Ft) a kompozíciu domčekov s vianočným stromčekom a nad nimi vznášajúcich sa anjelov so sviečkami (44 Ft). Autorkou výtvorných návrhov emisie je D. Keresztesová. Známký boli vydané 31. októbra 2003 □ vkn

Poľsko: Svetový deň pošty, Vianoce, maliar J. Falat

Svetový deň pošty Poľská pošta pripomenula 9. októbra 2003 vydaním známky hodnoty 2,10 Zł. Výtvarník A. Gosik kresbu známky riešil motívom poštovej trúbky, cez ktorú prelietávajú papierové lastovičky zhotovené z popísaných hárkov listového papiera. Znáмка bola vydaná v PL po 50 ks známok v náklade 1,1 mil. kusov ● Tradičnú **vianočnú emisiu** bola vydaná 27.11.2003 a tvoria ju štyri známky s pôvodnými kresbami A. Gosika s biblickými motívmi Božieho narodenia. Známký hodnota 1,20, 1,80, 2,10 a 2,60 Zł sú vytlačené ofsetom vo veľmi

pekných živých farbách. K známkam boli vydané dve obálky prvého dňa vydania s námetom zimnej krajinky a koledníkov, ktorých pozadie tvorí oblaha so žiariacimi hviezdami takmer na celej ploche obálky ● S námetom Vianoc Poľská pošta vydala aj dva poštové lístky s natlačenou známkou 1,20 Zł. Zobrazujú obrazy zo zbierok Národného múzea v Krakove - obraz Tommasa di Stefana **Kľaňajúci sa pastieri** a obraz Jan z Nysy **Triptych z Tuchowa**. Oba lístky boli vydané v náklade po 145 tisíc kusov ● Pri príležitosti 150. výročia narodenia maliara **Juliana Falata** (1853-1929) poľská pošta vydala štvornámkovú emisiu s dielami toho významného poľského maliara z konca 19. a začiatku 20. storočia. Na známkach sú reprodukcie jeho obrazov: Autoportrét s paletou (1,20 Zł), Muži s kopijami (1,80 Zł),

Zimná krajina s riečkou a vtákom (2,10 Zł) a Na obchodnej lodi na Ceylon (2,60 Zł). Známkami boli vydané v náklade 2,4, 1,0, 0,8 a 0,65 mil. kusov □ vkn

slepcom. Náklad: 1,5 mil. kusov známok ● Nasledovali dve známky s hudobnými motívmi, obe so vzťahom ku klavírnemu umeniu. Na prvej (1,25 €) je **portrét slávneho džezového pianistu Oscara Petersona** (1925-1972). Jeho domovom bola Kanada (Montreal), koncertoval však

Rakúske novinky

Po priležitostnej známke s **portrétom židovskej biblickej Judity**, ktorý namaloval Gustav Klimt (1862-1918), zakladateľ rakúskeho secesného umenia, vyšiel s tým istým motívom aj príležitostný háreček. Obraz je v Rakúskej galérii Belveder. Znáмка v hárečku má formát 26,8 x 45 mm, má hodnotu 2,10 € a vydaná bola 10.10.2003 v náklade 500 tisíc hárečkov (obr. na 1. strane obálky) ● K tradičnej

po celom svete. 15 vydaných albumov s jeho nahrávkami sú dodnes veľmi populárne v Amerike i v Európe ● Druhá známka je venovaná 175. výročiu založenia **slávnej rakúskej továrne na výrobu klavírov Bösendorfer** vo Viedni, dnes pracujúcej vo Viedenskom Novom Meste. Na známke hodnoty 0,75 € je jeden zo známych klavírov tejto firmy v kresbe P. Sinawehla a v rytine W. Seidla. Obe známky boli vydané 19.11.2003 v náklade po 700 tisíc známok ● Novembrovú známkovú produkciu uzavrela **vianočná známka** (0,55 €) s reprodukciou farebného okna z chrámu v Hohenemse vo Vorarlbergu. Autorom diela „Narodenie Pána“ je Fritz Krcal. Autorom grafickej úpravy známky i rytiny je W. Pfeiler. Znáмка bola vydaná 28.11.2003 v TL po 50 ks známok v náklade 10 mil. známok ● V emisnom rade **Rakúsko - krajina dovoleníek** vyšla 5.12.2003 ďalšia známka (0,45). Zobrazuje zasneženú krajinu v Kleinwalsertal (Vorarlberg) s ka-

predvianočnej charitatívnej akcii **Svetlo v tme** bola 14.11.2003 vydaná príležitostná známka hodnoty 0,55 €. Námet známky tvorí symbolická jasná žltá guľa, ktorú jedna ruka odovzdáva druhej. Poštová správa výnos z predaja týchto známok odovzdáva inštitúciám, ktoré venujú starostlivosť

plinkou sv. Martina. Autorom známky je A. Tuma. Vyšla v náklade 1,5 mil. kusov ● Aby ani Rakúsko nezaostalo za svetových trendom vydání **personalizovaných poštových známok**, od 2.12.2003 pristúpila k vydávaniu tohto druhu známok aj rakúska poštová správa. Novinkou a skutočnou senzáciou je však skutočnosť, že portrét alebo iný obraz podľa želania zákazníka **nie je vytlačený na kupón známky, ale na známku** so všetkými atribútmi, ktorá tejto poštovej cene náleží! Zákazník si môže vybrať formát na výšku (35x42 mm) alebo na šírku (42x35 mm). To znamená, že každý Rakúšan alebo Rakúšanka môžu mať už poštové známky s vlastným obrazom. Námetová senzácia je na obzore! □ Zc

Novinky z Ukrajiny

Už 17. pokračovanie emisného radu Regióny Ukrajiny pripravila Ukrajinská pošta. Príležitostná známka nominálnej hodnoty 45 k, vydaná 20. 8. 2003, je venovaná **2500. výročiu založenia starobylého mesta Jevpatoria**. Leží na juhu Ukrajiny na Kryme na pobreží Čierneho mora. V 6. storočí pred n. l. boli jeho zakladateľmi Gréci. V 16. storočí vyrástla v meste významná pevnosť a bola postavená aj veľká mešita. Dnes má mesto rybársky prístav, morské kúpele a vyše 100 tisíc obyvateľov. V známkovom obraze nachádzame pohľad na mesto z mora a mestský znak. Náklad známky je 200 tisíc kusov a v katalógu Michel je vedená pod číslom 597.

Staré obchodné cesty od Baltického mora a pozdĺž Dnepra pripomína dvojica príležitostných známok vydaná spoločne s Estónskom. Známkami majú rovnakú nominálnu hodnotu 80 k. Na prvej vidíme slovanskú bojovú loď s plachtou z 11. storočia a dobovú mincu s obrazom kniežata Vladimíra I. Sviatoslaviča. Na druhej sú zobrazení škanadinávkami námorníci z 12. storočia a dobovú mincu s obrazom kráľa Svenda Estridsena. Podtlač známok a kresbu kupóna medzi nimi tvorí výsek z historickej mapy príslušnej oblasti. Náklad známok je 264 tisíc sérií (z toho 66 tisíc v známkovom zošitku), ich kat. č. je Mi. 598-99. Deň vydania emisie je 17.9.2003.

Chmelnícká oblasť s rovnomeným hlavným mestom je 18. pokračovaním emisného radu Regióny Ukrajiny. Znáмка vydaná 26.9.2003 predstavuje jazdecký pomník národného hrdinu Bogdana Chmelničského (okolo 1595-1657), hajtmána v rokoch 1648-1657. Od roku 1648 do

roku 1654 bol vodcom národnoslobodzovacieho boja Ukrajincov proti šľachtickému Poľsku a jeho zásluhou sa uskutočnilo znovuzjednotenie Ukrajiny s Ruskom. Ďalšiu časť známky tvorí stará mohutná pevnosť, erb a mapa oblasti. Nominálna hodnota známky je 45 k, náklad 250 tisíc kusov a kat. č. má Mi.600.

Všetky emisie vytlačila viacfarebným ofsetom tlačiareň cenných papierov Ukrajina □ ilk

SPRÁVY · OZNAMY

VII. valné zhromaždenie ZSF

Najvyšší orgán Zväzu slovenských filatelistov - valné zhromaždenie sa uskutočnilo 29. novembra 2003 v Bratislave. Delegáti urobili odpočet za uplynulé funkčné obdobie a prijali nové úlohy. Medzi dôležité rozhodnutia valného zhromaždenia bolo zvýšenie členského na 250 Sk ekonomicky činného člena, 100 Sk pre dôchodcu a 30 Sk pre člena KMF. Na ďalšie funkčné obdobie bola zvolená 7-členná Rada ZSF. Za predsedu bol zvolený L. Floch, za podpredsedov J. Tefek a D. Evinic, za tajomníka J. Jantoš □ vkn

Deň známky v Košiciach

V sobotu 13. decembra 2003 bola prednášková sála Slovenského technického múzea zaplnená do posledného miestečka. Členovia klubov filatelistov a priaznivci filatelie Východoslovenského regiónu sa stretli, aby si pripomenuli Deň známky a filatelie. Predstavitelov mesta, poštovej správy, akademickej obce a všetkých prítomných privítal I. Maraček, podpredseda KF 54-01. Slávnostný príhovor predniesol D. Evinic, predseda ZKF. Súčasťou programu bola informácia o aktivitách košických filatelistov, ktorú predniesol predseda KF 54-01 A. Bárd a odovzdanie čestných odznakov ZSF a odznakov odbornej zdatnosti mladých filatelistov. Ani v tomto roku na stretnutí nechýbala odborná prednáška - o falzifikátoch slovenských známok a celín, ktorú predniesol M. Gerrec. Záver stretnutia tvorila neformálna diskusia o aktuálnych otázkach filatelistického života □ vg

Slávnostné zhromaždenie ku Dňu slovenskej poštovej známky

Priestory Galérie mesta Bratislavy v Mirbachovom paláci 18. decembra 2003 patrili priaznivcom slovenských poštových známok a filatelie. Konalo sa tu Slávnostné zhromaždenie ku Dňu slovenskej poštovej známky, ktoré každoročne organizujú Zväz slovenských filatelistov, Slovenská pošta, š. p., a Ministerstvo dopravy, pôšt a telekomunikácií SR. V rámci programu boli odovzdané ceny ministra dopravy, pôšt a telekomunikácií SR tvorcom slovenských poštových známok za rok 2003 □

NAJKRAJŠIA SLOVENSKÁ POŠTOVÁ ZNÁMKA ROKA 2003

ZVÄZ SLOVENSKÝCH FILATELISTOV a SLOVENSKÁ POŠTA, š. p., vyhlasujú v spolupráci s redakciami časopisov ZBERATEL, FILATELIE a POŠTOVÉ ZVESTI verejnú Anketu o najkrajšiu slovenskú poštovú známku vydanú v roku 2003.

Zámerom 11. ročníka tejto ankety je spoznať ohlas súčasnej slovenskej známky tvorby vo filatelickej i širokej verejnosti doma i v zahraničí a súčasne získať podnety a námety na nové slovenské poštové známky. Účastníci ankety majú na poštovom lístku alebo na pohľadnici odpovedať aspoň na jednu z dvoch anketových otázok:

● **KTORÚ SLOVENSKÚ POŠTOVÚ ZNÁMKU, VYDANÚ V ROKU 2003, POVAŽUJETE ZA NAJKRAJŠIU ?**

● **KTORÝ NÁMET NAVRHUJETE SPRACOVAŤ NA NOVÝCH SLOVENSKÝCH ZNÁMKACH V BUDÚCICH ROKOCH ?**

Na každú otázku uveďte iba jednu odpoveď. Vaše vyjadrenia posielajte zásadne **na poštovom lístku alebo pohľadnici** - s uvedením vlastnej adresy a podpisom - na adresu Zväz slovenských filatelistov, sekretariát, Radlinského 9, 812 11 Bratislava 1, **najneskôr do 31. marca 2004**. Anketový lístok označte výrazne heslom **ANKETA 2003**. Každý účastník ankety dostane poštový lístok s prítlačou najkrajšej známky vydananej v roku 2003 a bude zaradený do žrebovania o vecné ceny. Na orientáciu vo vlnajšej produkcii slovenských poštových známok odporúčam informácie priebežne uverejňované vo vlnajších číslach časopisu Zberateľ.

□ Jozef Tekeľ, podpredseda ZSF

Vojenská expedícia ANNAPURNA 2004

Hora Annapurna (8078 m, 9. na svete) je prvou zdanou osemtisícovkou v histórii výškového horolezectva. Prvýkrát na jej vrchole stáli v roku 1950 členovia francúzskej expedície Lachenat a Herzog. Táto hora je ďalším cieľom vojenskej horolezeckej expedície rezortu Ministerstva obrany SR do svetových veľhôr. Jej cieľom je dosiahnuť vrchol Annapurny severnou stenou. Organizátorom expedície, ktorá sa uskutoční v dňoch 17.3. až 20.5. 2004, je Vojenský horolezecký klub Himalaje OZ Trenčín. Vedúci expedície je plk. Ing. Ján Matlák. Expedícia bude používať lístok poľnej pošty a kašet. Zásielky budú odoslané z Káthmándu. Cena lístka spolu s poštovým bude 100 Sk. Pre záujemcovia o lístok je tu kontaktná adresa- e-mail: himalaje@ismo.sk alebo písomne: Kuzmányho 13, 911 01 Trenčín □ k ý

Košický filatelista pripravujú

Košický filatelista aj na tento rok pripravili bohatý plán činnosti. Z plánu vyberáme:

Odborné semináre sa uskutočnia v rámci osvetového a vzdelávacieho programu Štátnej vedeckej knižnice. V prvom polroku 2004 to budú semináre:

- 11.2.2004 **Náplň zberateľského odboru poštovej histórie** (pripraví D.Evinic),
- 14.4.2004 **Odtlačky výplných strojov na Slovensku - Slovenský štát 1939-1945** (pripraví J.Marenčík)
- 9.6.2004 **Zberanie a vystavovanie - nové trendy** (pripraví T. Kotek).

V máji sa uskutoční jubilejná **5. mestská filatelisticko-filokartistická výstava** a súběžne sa uskutoční výstava filakoláží L. Visokaya. V dňoch 7. až 9. mája sa uskutoční **Kongres mladých filatelistov Slovenska** a finále **Filatelistickej olympiády mládeže**. V dňoch 2. až 10. októbra sa uskutoční propagačná výstava pri príležitosti **80. výročia Košíckeho maratónu** a v rámci výstavy (2.10.2004) sa uskutoční seminár a prehliadka výstavy s odborným výkladom. V závere roka (18.12.2004) sa opäť uskutoční tradičné slávnostné zhromaždenie ku **Dňu poštovej známky a filatelie** □ vg

Poznávací zájazd na svetovú výstavu

Po úspešnom zájazde do Beneluxu na výstavu AMPHILEX 2002 sa firma ALBUM-ZIKA podujala usporiadať autobusový filatelisticko-poznávací zájazd na Svetovú výstavu poštových známok ESPANJA 2004 do Valencie v Španielsku. Zájazd sa uskutoční v termíne 22. až 29. mája 2004 a jeho súčasťou bude aj návšteva takých turisticky atraktívnych miest ako Andorra, Avignon, Barcelona, Padova či Verona. Podrobnejšie informácie a prihlášky na adresu: Michal Zika, Sečovská 8, 821 02 Bratislava, ☎ 0903-942 017, e-mail: mzika@hotmail.com.

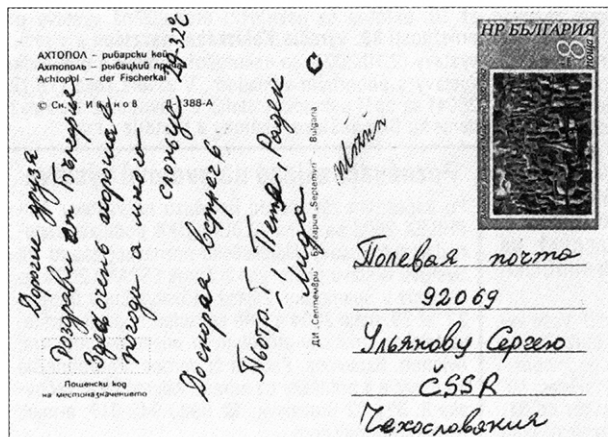
Z medzinárodných výstav v roku 2004

- **ÖVBRIA 2004** • Klosterneuburg • 7.- 9. 5. 2004 • II. rangu s medzinárodnou účasťou + jednorámové exponáty, otvorená trieda a trieda prvovystavovateľov • Rozsah 360 výstavných rámov
- **SÜDWEST 2004** • Nürtingen • 21.- 23. 5. 2004 • II. rangu s medzinárodnou účasťou
- **ESPANJA 2004** • Valencia • 22.- 30.5.2004 • FIP - všeobecná + jednorámové exponáty a otvorená trieda • Rozsah 3500 výstavných rámov
- **SALON DU TIMBRE 2004** • Paris • 26. 6.- 4. 7. 2004 • FEPA - všeobecná + jednorámové exponáty
- **SINGAPORE '04** • Singapore • 28. 8.- 1. 9. 2004 • FIP - všeobecná + jednorámové exponáty • 2500 výstavných panelov
- **OLYMPHILEX '04** • Athens • 12.- 21. 8. 2004 • FIP - športové a olympijské námety
- **ALPY-ADRIA 2004** • Zagreb • 10.- 12. 9. 2004 • II. rangu - všeobecná s medzinárodnou účasťou
- **MONACOPHIL 2004** • Monaco • 3.- 5. 12. 2004 • Výstava svetových známokových rarít a unikátov (účasť len pre pozvaných vystavovateľov) □ vkn

K polnej pošte Sovietskej armády v Československu

Poštová dokumentácia pobytu Sovietskej armády, dočasne umiestnenej v Československu po auguste 1968, bude patriť zrejme k tvrdým orieškom našich zberateľov. Aj keď na adresy vojakov, dôstojníkov a ich manželky smerovalo z domova dosť pošty, dostať sa k nej zo zberateľského hľadiska bolo však prakticky nemožné. Spomínam si na odmietnutie mojej požiadavky riaditeľom školy v istej obci, kde bola ubytovaná sovietska posádka a s ktorou mala škola vzájomné družobné kontakty. Tieto boli na jednej strane politickými a štátnymi orgánmi uznávané a podporované, na druhej strane sa však v praxi prejavovala prísna izolácia od akýchkoľvek neoficiálnych stretnutí s radovými vojakmi pri bežných stretnutiach. Preto akákoľvek skromná celistvosť, z filatelistického aj poštového hľadiska, môže byť zaujímavým dokumentom tejto doby, ktorá odchodom cudzích vojsk skončila.

Predkladám pohľadnicu zaslanú z Bulharska Sergejovi Uljanovovi na poľnú poštu 92069 do Československa, kde na môj žiaľ je bulharská 8 stotinková známka veľmi slabo znehodnotená tromi vlnovkami a kde chýba denná pečiatka podacej pošty, ale aj prichádzia pečiatka pošty, cez ktorú prechádzali zásielky z cudziny. Rozpaky poštárov nad ďalším smerovaním zásielky vyriešila ruka pracovníčky s poznámkou „uložna“.

Nič viac a nič menej. Prísne oko porotcu aj prirodzený názor filatelistu, rešpektujúci skutočnosť, že poštová celistvosť je celistvosťou vtedy, ak je na nej dokumentovaný poštový úkon, vidí, že tomuto dokumentu toho dosť chýba do plného uspokojenia. Ale niekedy je aj málo dost na to, aby takáto vec odrazila realitu, ktorá už našťastie patrí iba do histórie... □ **Ján Mička**

PROJEKT 2005 (8)

Cenzúrne pečiatky 1914-1918

Utajenie dôležitých skutočností, pohybu vojsk, počtu a výzbroja jednotiek, ako aj prejavenie názoru vojakov, ich nálada - hlavne negatívna, to všetko boli záležitosti, nad ktorými bdelo ostrážité oko cenzora. Ak si to situácia vyžadovala, dokázal urobiť poriadne škrty v textoch korešpondencie vojakov. Keďže na bojiskách boli milióny vojakov, nebolo v silách oficiálnych cenzorov kontrolovať milióny korešpondenčných lístkov poľnej pošty. Aj preto funkciu cenzora preberali

na seba aj jednotliví velitelia, teda priami nadriadení vojakov. Títo potvrdzovali vykonanie tohto aktu svojim podpisom.

V zázemí boli inštalované cenzúrne komisie vo vybraných mestách, kde mali svoje stanoviská. Do týchto stanovísk cenzúrnych komisií smerovala všetka korešpondencia z určenej lokality. Cenzúrne komisie mali svoje pečiatky, v ktorých texte sa nachádzal aj názov mesta, v ktorom cenzúrna komisia sídlila. Všetky pečiatky z územia dnešného Slovenska poznáme ako riadkové, presnejšie, najčastejšie ako viacriadkové alebo rámcové. Pečiatky sa odtlačali vo fialovej alebo červenej farbe. Vzácnly je vyskyt v inej farbe - modrej a čiernej. A jediná kruhová - ale to je zálepka známa v oranžovej farbe.

K. u. K. MILITÄRZENSUR LIPTÓSZENTMIKLÓS,

Projekt 2005 je práve v tejto oblasti najďalej. Možno, alebo práve preto, že týchto pečiatok používaných na našom území nebolo zase tak veľa. Lenže ani výraz „na našom území“ nie je celkom správny, lebo poznáme aj pečiatky komisií, ktoré sídlili mimo nás, no ich región zasahoval aj k nám. Ak som spomínal, že ich nebolo veľa, tak ich súpis a evidencia nedosahuje doteraz ani číslo 40. To však nijako neznižuje ich význam - práve naopak! □ **M. Kiššimon**

Sentencie Luda Visokaya

Znáмка - najaktuálnejší dokument
Filatelistu - bežec na nekonečnej trati
Večné známky v každom z nás
Naša záľuba nemá sezónu
U nás pečiatky strácajú byrokraciú
Skôr hodnotárstvo ako hodnosťárstvo
Pigeongram lacnejší od holuba
Skončil mýtus, nielo chlapa nad poštára
Dlhodobá záľuba je dar
Zberateľ je datel hľadania
V novinkách hľadať novátorstvo
Nehladajme výstavné triedy, ale možnosti
Klasika vyžaduje veľa peňazí ako starnúca žena
Náhoda nie je u nás náhodou
Najviac neobmedzených možností je vo filatelii
Cennosť potrebuje bezpečnosť
Filatelisti skôr objavujú ako ochabujú

Rozhovor na aktuálnu tému s vedúcou Účelového strediska POFIS Ing. Máriou Kaducovou

Filatelistickou udalosťou minulého roka bolo nepochybne vydanie známky k 3. miestu na MS v ľadovom hokeji, vytlačenej ofsetom tlačiarňou Walsall Security Printers Ltd. vo Veľkej Británii. Dlhoročná hegemonia našich ocelotlačou vyhotovovaných poštových známk bola narušená a nastúpil ofset, ktorý sa medzi značnou časťou našich zberateľov neteší veľkej priazni, ale naopak, zaraduje ho z kvalitatívneho hľadiska na nižšiu priečku. A keďže toto vydanie prišlo neočakávane a bez poskytnutia dostatočných informácií vydavateľa o zámeroch a cieľoch tohto postupu, reakcia zberateľskej verejnosti bola týmito skutočnosťami poznačená. Väčšinou to boli reakcie odmietavé, o čom svedčí rad novinových článkov, z ktorých čast sme uverejnili aj na stránkach nášho časopisu. Aj v našom redakčnom úvodníku sme na dátum 30. máj 2003, deň vydania spomenutej ofsetovej emisie, pozerali s obavami, ako na začiatok novej éry našej známčkovej tvorby, ktorá môže ohroziť doterajšie dobré meno slovenských poštových známk doma i vo svete. Preto sme uvítali možnosť pohovárať sa o novej koncepcii slovenskej známčkovej tvorby s vedúcou Účelového strediska Pofis, pani Ing. Máriou Kaducovou.

V ŽIADNEJ OBLASTI SA VÝVOJ NEZASTAVÍ

■ Pani vedúca, nebolo by prirodzené, keby sme náš rozhovor nezačali otázkou, čo 30. máju 2003 predchádzalo, aké skutočnosti viedli Slovenskú poštu, š. p., k takejto radikálnej zmene v spôsobe tlače poštových známk?

Veľké zmeny zvyčajne v ľuďoch dozrievajú pri poznaní významných skutočností i menej významných, ale početných protiaргumentov zaužívaného spôsobu ich rozhodovania a konania. Radikálne zmeny nastávajú zvyčajne vtedy, keď bolo bránené postupným, a teda pomalším zmenám.

Vlani, 30. mája 2003 vyšla prvá slovenská známka ofsetovou technikou. Boli sme poslednou známkovou krajinou na svete, ktorá ju dovtedy samostatne ešte nepoužila. Spýtajme sa prečo, keď je to najbežnejšia technika tlače poštových známk na celom svete. Sme najmäudrejši, keď si ju dovoľujeme zavrhnúť? Je nami používaná technika ocelotlače vo všetkých kritériách najlepšia, keď ostatné krajiny, ktoré mali s ňou skúsenosti, od nej odstúpili úplne, alebo ju majú často len na spestrenie známčkovej tvorby? Prečo sme jednostranní a prečo sme bielu vrnou?

Slovenská pošta si kládla aj mnohé iné otázky a hľadala na ne odpovede. Zohľadňovala názory filatelistov, širokej verejnosti, tuzemských i zahraničných odborníkov v známčkovej tvorbe, iných poštových správ. V prospech ocelotlače ako jediného spôsobu sa vyjadrila len časť našich občanov, takmer všetko filatelistov a tvorcov známk. Zahraniční filatelisti nevenujú našim rytým známkam mimoriadnu pozornosť ani na zahraničných predajných výstavách. Zahraniční poštové správy argumentujú nielen väčšími možnosťami súčasnej ofsetovej techniky, ale najmä neúnosnou cenou ručnej rytiny a jej tlače. Aj my si ľahko prepočítame, že pri vydaní 6 miliónov kusov známk, ak je ofset len o korunu lacnejší, ušetríme na nákladoch 6 miliónov korún. Na pár emisiách tak môžeme ušetriť výdavky vo výške celoročnej tržby od filatelistov. To je v dnešnej ekonomickej situácii podniku skutočne na zamyslenie.

Ing. Mária Kaducová na kupóne prvej slovenskej personalizovanej poštovej známky z roku 2002

■ Zrejme ekonomicke hľadiská vydávania známk sú veľmi dôležité, ale rozhodnutia, ktoré viedli k tejto radikálnej zmene orientácie na inú tlačovú techniku, prišli veľmi neočakávane.

K zmene neprišlo zo dňa na deň. Pošta sa niekoľkokrát snažila zaradiť do emisného plánu ofsetovú známku, avšak na ministerskej úrovni bola táto požiadavka nepriechodná. Tí, čo rozhodovali, nemuseli hľadiet na náklady, všetko zaplatila pošta. Ak by ste si mali vybrať zahraničnú dovolenku len podľa atraktívnosti miesta pobytu, určite by ste si vybrali inú, ako keď si vyberáte podľa svojich finančných možností. Absolútne odmietanie ofsetu bolo však pravdepodobným začiatkom súčasnej situácie. Keď sme získali na MS v ľadovom hokeji v roku 2002 prvé miesto, pán generálny riaditeľ Slovenskej pošty, RNDr. Jaroslav Dobrotka, okamžite zaslal na ministerstvo žiadosť o rýchle vydanie mimoriadnej poštovej známky tlačenej ofsetom. Predstavoval si na nej skupinovú fotografiu víťazného mužstva, čo som mala obhajovať na zasadnutí realizačnej komisie. Realizačná komisia sa zišla pomerne rýchlo, avšak na zasadnutí bol už predložený kreslený návrh známky. Požiadavka generálneho riaditeľa pri objednávkovej návrhu známky bola absolútne ignorovaná. Nerozhodoval kompetentný predstaviteľ štátu, ale skupina ľudí v realizačnej komisii známčkovej tvorby, ktorá predložila páňovi ministromi na schválenie hotový vec. Problém bolo preto treba riešiť zmenou systému známčkovej tvorby, preniest tvorbu z ústredného orgánu štátnej správy na poštu tak, ako je to v iných krajinách, najmä v krajinách Európskej únie.

■ Podobné systémove zmeny sú spojené s radom organizačných a iných opatrení. Nedávno bola ustanovená aj nová komisia známčkovej tvorby, ktorá je poradným orgánom Slovenskej pošty. Mohli by ste nám priblížiť zloženie tejto komisie?

Realizačná komisia známkovej tvorby je poradným zborom generálneho riaditeľa Slovenskej pošty. V komisii sú štyria zástupcovia Slovenskej pošty, dvaja zástupcovia ministerstva a piati odborníci. Medzi odborníkmi nájdete výtvarníkov, grafika, kritika i zástupcu Slovenskej národnej galérie.

■ **S uvedenými zmenami v oblasti známkovej tvorby zrejme súviselo aj oneskorené oznámenie emisného plánu poštových známok na rok 2004...**

Od marca do septembra príprava známkovej tvorby na rok 2004 prakticky stagnovala. Keď sme prebrali známkovú tvorbu, pripravený bol len pôvodne schválený emisný plán, ktorý však bolo treba podstatne redukovat a zároveň urýchlene zabezpečovať výtvarné návrhy a výrobu prvých známok. Ešte stále sme v časovom sklze, avšak veríme, že v budúcnosti budú emisné plány, výtvarné návrhy i hotové známky pripravené v predstihu.

50 rokov založenia Poštovej filatelickej služby pripomína príležitostná známka s kupónom vydaná v roku 2000. Za celý čas existencie jej služieb mala významný vplyv - či už pozitívny alebo negatívny - na rozvoj organizovanej filatelie

■ **Možno predpokladať, že nová komisia prišla aj s novou koncepciou svojej práce. Aké priority si komisia stanovila?**

Z etického princípu členovia - výtvarníci a rytci sa nezúčastňujú tvorby známok ako autori. Nekopírujeme minulosť, keď sa autori sami navrhovali za tvorcov, diela si sami hodnotili a stanovovali si výšku odmeny. Na návrh generálneho riaditeľa Slovenskej pošty by sme chceli čo najviac výtvarných návrhov na známky vyberať z viacerých diel, nie priamym zadaním. Súťaže sa môže zúčastniť oveľa širší okruh umelcov ako doteraz, prejavíť sa môžu aj mladé talenty. Konečné slovo pri výbere návrhu má pán generálny riaditeľ, ktorému však predložíme všetky diela s vyznačením poradia zostaveného komisiou. Oslovíme tiež verejnosť na predkladanie námetov na poštové známky, avšak aspoň dva roky vopred. Počet vydaných známok v roku bude podstatne nižší ako doteraz.

■ **Zo zverejneného emisného plánu na rok 2004 vyplýva, že s ocelotlačou známok sa v tomto roku prakticky neráta. Znamená to, že táto technika sa pri výrobe slovenských poštových známok už nebude používať?**

Ocelotlač ako rozmnožovacia technika dosiahla svoj vrchol už v minulých storočiach. Ryli sa obrazy i výškové etikety. Prečo to nepokračuje? Doba pokročila a všecí

na každom kroku používame nové techniky. Moja mama nosí tradičný, krásny, ručne zhotovený kroj. Odpovedzte si, prečo takéto kroje nenosíme všetci, keď Slovensko je známe touto tradíciou i veľkým výberom krásnych krojov.

Nerozprávalo sa veľa o tom, ale Svetová poštová únia v oficiálnom zápise z rokovania uviedla, že slovenské poštové známky nemôžu byť tak vysoko hodnotené ako napríklad slovinské, pretože sú vyrábané zastaralou technikou. Nenamýšľajme si o sebe veľa, počúvame aj iných. Slovinko nemá žiadnu známku zhotovenú ocelotlačou, ani o nej nechce počuť. V budúcnosti sa budeme aj my snažiť používať moderné tlačové techniky.

■ **Nebude jednostranná orientácia na jeden druh jednoduchšej tlačovej techniky znamenať druhý extrém? Nebolo by vhodnejšie uvažovať aj s inými technikami tlače, vrátane ocelotlače pre niektoré emisie, ktorých námet by sa mohol touto technikou vhodnejšie vyjadriť, napríklad v emisnom rade Umenie?**

Nehovoríme o jednom druhu tlačovej techniky. V pláne máme ako základnú tlač z hĺbky i z plochy. Na to prídu ďalšie techniky, napríklad hneď v prvom vydaní bude reliéfná známka. Ocelotlač skutočne nemožno pokladať za vrcholovú techniku. Mnohí výtvarníci majú ťažké srdce na rytcov, lebo im ich vlastné dielo „spotvorili“. Spokojnosť s osetom vyslovili aj viacerí výtvarníci, čo si na rytcov vyslovene nestážovali. Pri porovnávaní výtvarného návrhu a rytiny málokedy môžete skonštatovať, že mu rytina pomohla. Máme aj dosť veľa nepekých známok, ktoré takmer nikto z používateľov ani zberateľov nechce kúpiť.

■ **Vkus zberateľov je skutočne veľmi rozdielny. Pred niekoľkými týždňami sme boli svedkami nákupu u predajní firmy Zberateľ, kde mladá dáma nakupovala pomerne veľmi seriózny numizmatický materiál a keď s nákupom skončila prešla na známky. Tu prekvapujúco kupovala samé „obrázkové“ známky s námetom fauny a flóry. Keď sme sa jej opýtali, či to bude pre deti, odpovedala, že nie a dodala: „Máme rada prírodu a niekedy si rada zalistujem v albume a prezerám si pekné známky“. Chceme tým povedať, že jedna z dôležitých predpokladov úspechu známky je aj jej krása a pritažlivosť. Môže sa zberateľská verejnosť v tomto smere tešiť, že slovenské poštové známky budú zaujímavejšie? Nazdávame sa, že mnohé odmietavé postoje k prvej osetovej emisii pramenili z toho, že z viacerých hľadísk nebola príliš vydatená...**

Poštári dobre vedia, že široká verejnosť uprednostňuje pekné živé známky, najmä prírodu. Potešili sa napríklad i poslednej veľkonočnej známke, ale i fotografií hokejistov. Hokejisti sa páčili aj mnohým filatelistom, priznali ste to aj vo vašom časopise. Vela robí prvý dojem. Znáмка musí upútať, inak sa používateľ na ňu pozrie iba raz. Najmenej pritažlivé sú rôzne hlavy aj keď slávnych ľudí - mnohí ich nepoznajú, ani nie sú zvedaví, o koho ide. Aj o vydatenosti známok sa dá diskutovať. Tú istú známku budú mnohí nahlas obdivovať a iní nahlas zatracovať.

■ **Určite je to tak, ako vravíte. Spomenuli ste niektoré úlohy, ktoré Slovenskú poštu, š. p., čakajú**

v súvislosti so vstupom Slovenska do Európskej únie. Ako predstaviteľka Slovenskej pošty, sa zúčastňujete na mnohých medzinárodných rokovaníach a môžete porovnávať úroveň slovenskej známkovej tvorby v porovnaní s inými krajinami. Aké postavenie má Slovensko v tejto oblasti?

Známková tvorba na úrovni ministerstva, teda výrobná činnosť na ústrednom orgáne štátnej správy bol skutočne svetový unikát. Svetová poštová únia ani Európska únia na semináre a iné stretnutia o známkovej tvorbe nepozýva ministerstvá, ale poštové podniky. Podľa výsledkov prieskumu Európskej únie, ministerstvá v 76 % európskych krajinách ani neschvaľujú vytvárané a námetové riešenia, ani inak nezasaňujú do tvorby známok. Zvyšných 24 % sú buď prípady, keď generálne riaditeľstvo pošty je ešte stále na ministerstve alebo ide o federatívny štát s viacerými poskytovateľmi univerzálnej služby, akým bolo aj Československo. V súčasnosti napríklad Spolková republika Nemecko má na každom samostatnom území iného poskytovateľa univerzálnej služby, avšak známky používa celé Nemecko rovnaké, preto ich tvorbu riadi ministerstvo financií. Podľa prieskumu Európskej únie ministerstvá v 60 % krajín neschvaľujú ani námety poštových známok. Známky ako reprezentáciu štátu považuje už len 40 % krajín Európy, zväčša bývalého socialistického bloku. Používanie známok klesá najmä z dôvodu využívania novej techniky na zasielanie správ, ale aj na potvrdenie výplatného. Ovela viac nás za hranicami reprezentujú iné výrobky.

■ Pokiaľ sú naše informácie správne, aj počet zberateľov poštových známok má klesajúcu tendenciu. Je to celosvetový trend a niektoré príčiny tohto stavu sú všeobecne známe. Poštové správy hľadajú rôzne spôsoby, ako zvýšiť počet zberateľov známok. Zdá sa nám, že na Slovensku sa v oblasti propagácie filatelie robí veľmi málo, osobitne široká verejnosť nemá žiadne informácie. Konkrétne myslíme na pravidelné tlačové konferencie pre médiá a ich zásobovanie dostatočnými informáciami, podkladovými aj obrazovými materiálmi, a to v dostatočnom časovom predstihu. Orientácia na internet má budúcnosť, ale ešte stále majú prevahu všeobecne dostupnejšie médiá, a to periodiká, rozhlas a televízia, ktoré sú podľa nás nedostatočne využívané. Chystáte v tomto smere nejaké opatrenia?

Delba kompetencií v známkovej tvorbe zasiahla aj oblasť propagácie poštových známok. Ministerstvo, ktoré sa pokladalo za vydavateľa, uprednostňovalo inaugurácie

pred tlačovými konferenciami. Tlačové konferencie boli usporiadané len výnimočne. Na inauguračných sa zúčastňoval užší okruh verejnosti, do médií sa často nedostala žiadna správa o vydanéj poštovej známke. Pošta plánuje propagáciu známok v opačnom pomere. Čo je však zarážajúce, hoci sa známky považujú za propagáciu štátu, médiá vrátane TASR chcú, aby sme zverejnené informácie o nových známkach platili ako reklamu!

■ Peniaze hýbu svetom aj v tejto oblasti. Skôr narodení filatelisti si často ťažkajú na pokles záujmu o zbieranie známok medzi mládežou, že sa filatelia medzi mladými málo propaguje a podporuje. Aký je váš názor na túto problematiku?

Na poštovej známke s valentínskym srdiečkom sa objaví nový ochranný prvok - kvet v strede srdca bude vytlačenej dvojitou reliefnou tlačou, ktorá môže mať pozitívny vplyv aj na zvýšenie celkovej príťažlivosti známky

Klesajúci počet zberateľov, ako všetci vieme, je spôsobený nižším nárastom mladých zberateľov ako je úbytok starších. Je to prirodzené, lebo dnes má mládež oveľa širšie pole pre svoje záujmy ako pred päťdesiatimi rokmi. Je to aj problém čítaného slova alebo obrázku v knižnej podobe v porovnaní s televíziou a počítačmi. Napriek tomu sa snažíme podchytiť mládež pre filateliu niekoľkými projektmi. Jedným z nich sú príspevky a súťaže v časopise Fifik, do ktorého sme aj pre zornosť vložili rôzne staršie FDC s informačnými kartičkami. Deti tak prídu do styku s poštovou známkou priamo, prečítajú si o nej informácie, môžu si ju prípadne vymeniť so spolužiakom za inú, možno začnú známky aj zbierať.

■ Na záver dovoľte sa spýtať na váš názor na budúcnosť slovenských poštových známok, najmä zo zberateľského hľadiska.

Poštová známka vznikla ako doklad úhrady poštových služieb. Táto funkcia jej zostane prioritná aj v budúcnosti s tým, že sa bude prispôbovať novým podmienkam a potrebám poštovej prevádzky. Podobne sa budú vyvíjať aj ďalšie funkcie poštovej známky vrátane zberateľskej - ani v tejto oblasti sa vývoj nezastaví.

Ďakujeme za rozhovor, pani vedúca a veríme, že sa zakrátko opäť naskytne vhodná príležitosť v našom rozhovore pokračovať. Nazdávame sa totiž, že problematika, o ktorej sme hovorili, je dlhodobá a zložitá proces, ktorý sa ani zďaleka nedá obsiahnuť v jednom rozhovore.

Aj keď priamo v rozhovore sme o tom nehovorili, naznačený záujem o aktívnu spoluprácu s redakciou Zberateľa mohol by sa pozitívne odraziť vo zvýšení kvality a aktuálnosti informácií pre našich čitateľov. Budeme radi, ak to vždy budú pozitívne informácie, ktoré budú prínosom pre rozvoj slovenskej filatelie.

□ Pripravil Viliam Kučera

NEZNÁME NEDOTLAČE NA DOPLATNÝCH ZNÁMKACH 1939

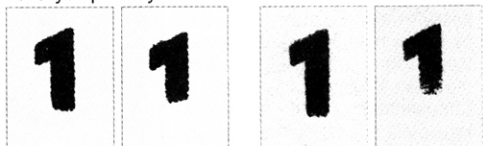

Slovenské doplatné známky podľa návrhu J. Vlčeka boli prvýkrát vydané 5. augusta 1939 v dvanástich hodnotách, od 5h do 20 Ks (kat. č. 1 až 12). Vyhotovené boli v tlačiarňi GRAFIA hĺbkotlačou na papier bez priesvitky v PL so 100 známkami. Rozlišujeme lep vodorovne rastrovaný (okrem hodnôt 10 Ks a 20 Ks), zvisle rastrovaný (všetky hodnoty) a lep hladký (len 10h, 20h a 40h). Prvých sedem hodnôt (halierových) je vo farbe modrej, korunovej hodnoty sú vo farbe červenej.

Dotlač v rokoch 1940 a 1941 (okrem hodnoty 20 Ks) prebehla na papieri s priesvitkou, keď možno rozlíšiť polohu priesvitky P1 a P2 (hodnoty 20h a 40h aj P3 a P4). Priehradkový list známok má pod ZP 91 doskovú značku (DZ) v tvare číslice 1 (PL hodnoty 1 Ks s priesvitkou aj 2).

Z tohto krátkeho výpočtu charakteristických znakov emisie možno zistiť, že 12 základných známok bez priesvitky má 25 variantov známok podľa lepu a 11 známok s priesvitkou má 26 variantov podľa polohy priesvitky. Teda možno rozlíšiť až 51 rôznych známok. Ak k tomu

prirátame ešte známky 91. ZP sokrajmi, teda s doskovými značkami (spolu 52), je to celkom slušný počet, ktorý môže byť cieľom mnohých zberateľov slovenských poštových známok.

Aby však výpočet nebol kompletný, pripájam reprodukcie doskových značiek na PL známok hodnoty 60h a 1 Ks, ktoré som zistil pri ich kompletovaní. Zaujímavosťou je skrátaná nožička číslice 1, ktorá sa vyskytuje na PL halierovej (modrej) aj na PL korunovej (červenej) známky. Zrejme ide o nedotlač, avšak doteraz som sa s touto odchýlkou v katalógu ani v žiadnej inej literatúre nestretol. Má niekto viac poznatkov o výskyte tejto zaujímavosti? pem

100 ROKOV AUTOMOBILU

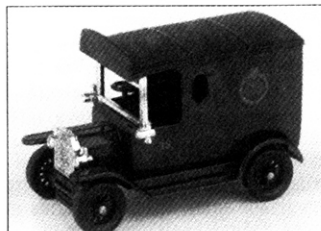
Írška pošta 30.6.2003 vydala príležitostnú poštovú známku s nominálnou hodnotou 41 c venovanú 100. výročiu Ford Motor Co. William Ford, otec Henryho Forda, pochádzal z južného Írska od mesta Corcaigh, odkiaľ odišiel ako mladý chlapec roku 1847 na hladovej lodi do USA. Roku 1903 založil Henry Ford (1863-1947) a 11 spoločníkov Ford Motor Co. a stal sa prvým sériovým výrobcom automobilov. Zo skromných začiatkov v Detroito spoločnosť rýchle rástla a roku 1913 už vyrábala polovicu áut v USA.

Tu vznikol fordizmus - systém organizácie práce založený na úzkej špecializácii, rozdelení výrobného procesu na najdôležitejšie pracovné operácie a ich spojení do jedného prúdu bežiacimi pásmi. Roku 1917 bola firma Marina v Corcaigh, pôvodne závod na výrobu traktorov Fordson, prvým Fordovým výrobným závodom mimo USA. Sídlo koncernu, vyrábajúceho osobné a nákladné automobily, poľnohospodárske stroje a elektrotechnické výrobky, je vo Wilmingtone (USA).

Fordov model T, zobrazený na známke, uvedený na trh v roku 1908, mal obrovský úspech, keď sa ich predalo viac ako 15 miliónov kusov. Posledný kus tohto modelu T, postaveného miestnou správou v rodnej

obci Williama Forda ako symbol milénia, je pamätihodnosťou neďaleko pohostinstva s názvom Henry Ford.

V období 1920-1927 vlastnila írška poštová správa 64 modelov T vo vyhotovení poštový van (poštový automobil s uzavretým nákladným priestorom). V súčasnosti malé zberateľské modely tohto typu dodáva výhradne Philatelic Bureau írskej pošty (ich cena je 15 euro).

Známku vytlačila viacfarebnou litografiou tlačiareň Walsall Security Printers Ltd. v TL po 16 známok v celkovom náklade 228 tisíc kusov Ivan Lužák

ŠPECIALIZÁCIA SLOVENSKÝCH VÝPLATNÝCH ZNÁMOK (1)

Miroslav Gerec

Známka č.16 Dubnica nad Váhom 1 Sk

Vážení čitatelia, ako sme už avizovali v poslednom čísle vlnajšieho ročníka časopisu, na pokračovanie sme pripravili seriál článkov o slovenských výplatných známkach, viažucim sa k našim mestám, ktoré autorsky pripravil známy odborník a publicista v oblasti špecializovaného zbierania slovenských poštových známok Ing. Miroslav Gerec z Košíc, keď prijal výzvu redakcie na súhrnné spracovanie doterajších poznatkov o známkach, ktoré sú charakteristické svojim grafickým poňatím a zo zberateľského hľadiska tým, že po dátume ich vydania boli viackrát dotlačané, čím vzniklo veľa zaujímavých a zberateľmi hľadaných odlišností. Ako iste už mnohí zberatelia postrehli, známky tohto dlhodobého vydávaného emisného radu (už od roku 1993), zobrazujú dominantu slovenských miest s ich mestským erbom alebo, pokiaľ mesto takú dominantu nemá, motívom známky je samotný erb mesta. Zámky majú širokú škálu výplatných hodnôt, od 50 h Bardejova až do 100 Sk Pezínok, keď práve táto známka s u nás najvyššou nominálnou hodnotou je zatiaľ poslednou v tomto emisnom rade. Autor si všima základné prvky známky, a to papier z hľadiska jeho optických vlastností, lep, perforáciu a ich vzájomné kombinácie, odlišnosti, ktoré vznikli pri dotlačí a tiež typické aj náhodné výrobné chyby. Určite si mnohí zberatelia všimli na prvý pohľad jasnejšie kontúry obrazu známok napr. 3 Sk Banská Bystrica a 8 Sk Trenčín tlačené v roku 2002 ako na začiatku ich tlače. Aj o týchto zisteniach píše Ing. Gerec v jednotlivých kapitolách vo svojom seriáli, pričom vysvetľuje aj príčiny týchto rozdielov. Ale nebudeme predbiehať, pôjdeme postupne, keď prvá časť seriálu sa zaoberá zatiaľ s najdlhšie dotlačanou slovenskou známkou, 1 Sk Dubnica nad Váhom. Redakcia.

Výtvarný návrh a rytecká rozkresba známky

Výplatnú známku „Dubnica nad Váhom“ s nominálnou hodnotou 1 Sk vydalo Ministerstvo dopravy, spojov a verejných prác Slovenskej republiky 8. júla 1993. Známkou, na ktorej je znak Dubnice nad Váhom na ornamentálnom pozadí navrhol a vyrýl akademický maliar Martin Činovský. Kombináciou rotačnej ocelotlače a dvojfarebnej hlbkotlače ju vytlačila Poštovní tiskárna cenin, a. s. Praha. Tlačová forma známky obsahuje dva prihradkové listy (PL) po 100 známkových poliach (ZP). Vydaná bola aj obálka prvého dňa (FDC) s tromi nalepenými známkami. FDC vytlačila ofsetom tlačiareň Kasico, a. s., Bratislava. Vydanie známky bolo oznámené v Úradnom vestníku Slovenskej pošty [1] a v Spravodajcovi MDSVP SR [2].

Podľa pôvodného výtvarného návrhu mali byť nápis „SLOVENSKO“, okraje stuhu s nápisom „DUBNICA NAD VÁHOM“ a nominálna hodnota „1“ vyfarbené. Mestský znak je tvorený modrým pozadím, ktoré nie je súvislé, ale je v ňom vytvorená negatívna kresba ľalí. Strieborná farba sa tlačí ako druhá a ňou sa tieto „otvory“ v modrej farbe vyplnia. Ako posledná sa tlačí ocelotlačová čierna farba.

Je to naša jediná koronová známka, preto bola doteraz viackrát dotlačaná. Spolu evidujeme 47 dátumov tlače v 18-ich obdobiach (základná tlač + 17 dotlačí). V troch prípadoch bola známka tlačaná v jednom dni s inými známkami: v prvej časti dňa 24. marca 1994 bola tlačaná výplatná známka „Michal Kováč“ 3 Sk (č. 19), v prvej časti dňa 14. septembra 2000 bola tlačaná príležitostná známka „Vianoce - Jubileum 2000“ 4 Sk (č. 219) a v prvej časti dňa 6. marca 2003 bola tlačaná výplatná známka „Kremnica“ 18 Sk (č. 288).

Tabuľka 1

a	b	c	d
16cm	f12 / lesklý	M	1993-94
16cv	f12 / lesklý	V	1994-96
16dm	f1d / tropický	M	1997-99
16dv	f1d / tropický	V	1997-98
16s	f1s / pololesklý	M	od 2000

Legenda: a = označenie kombinácie, b = druh papiera / druh lepu, c = priemer PO - M = malý, V = veľký, d = obdobie tlače

Od vydania známky v roku 1993 sa pre rotačnú tlač na stroch Wifag používali tri druhy papiera (český - f12, švédsky - f1d a španielsky - f1s) a na perforovanie známok boli použité zostavy s dvoma priemermi perforačných otvorov. Takto vzniklo päť kombinácií odchýlok papiera, lepu a perforácie - tabuľka č.1.

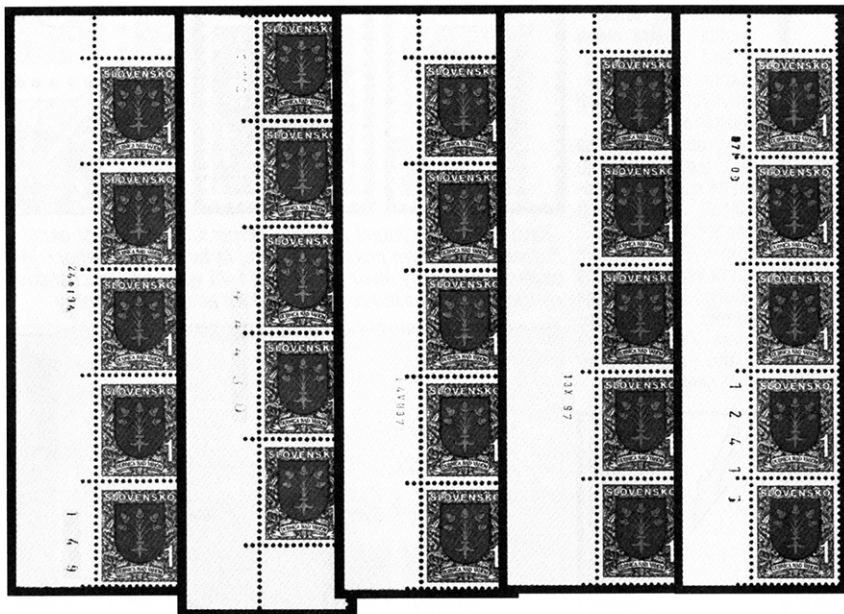

Tabulka 2

a	b	c	d	e	f	g	h	i
ZT	W3	11-21 41-51	25.06.1993	Pi	fi2	malé		180xx - 237xx
			28.06.1993	Po	fi2	malé		259xx - 535xx
			29.06.1993	Ut	fi2	malé		554xx - 720xx
1	W3	11-21 41-51	20.01.1994	Št	fi2	malé		83024 - 83224
			21.01.1994	Pi	fi2	malé		94738 - 12923
			24.01.1994	Po	fi2	malé	1)	22417 - 41058
			25.01.1994	Ut	fi2	malé		47186 - 74044
			26.01.1994	St	fi2	malé		76852 - 98651
2	W3	11-21 41-51	14.02.1994	Po	fi2	malé		67884 - 72897
			15.02.1994	Ut	fi2	malé		85187 - 04506
			16.02.1994	St	fi2	malé		09971 - 40770
3	W2	31-41 61-71	24.03.1994	Št	fi2	velké	2), 3)	50451 - 52915
			25.03.1994	Pi	fi2	velké	3)	53710 - 77795
			28.03.1994	Po	fi2	velké		79967 - 89508
4	W2	51 71-81	06.12.1996	Pi	fi2	velké	1)	05517 - 14508
			09.12.1996	Po	fi2	velké	1)	23097 - 31979
5	W3	31 51-61	03.07.1997	Št	f1d	velké		57247 - 65196
			04.07.1997	Pi	f1d	velké		67755 - 77593
6	W3	31 51-61	10.10.1997	Pi	f1d	malé		61416 - 81817
			13.10.1997	Po	f1d	malé		83422 - 98284
7	W3	31 51-61	05.03.1998	Št	f1d	velké		24638 - 51058
			06.03.1998	Pi	f1d	velké		54662 - 72720
8	W3	31 51-61	18.05.1998	Po	f1d	malé		37230 - 37232
			19.05.1998	Ut	f1d	malé	1)	44424 - 65271
			20.05.1998	St	f1d	malé		70289 - 89702
			21.05.1998	Št	f1d	malé		91202 - 17433
			22.05.1998	Pi	f1d	malé		19639 - 32856
9	W3	31 51-61	14.01.1999	Št	f1d	malé		73399 - 95012
			15.01.1999	Pi	f1d	malé		99025 - 18815
10	W3	31 51-61	10.02.1999	St	f1d	malé		60265 - 85440
			11.02.1999	Št	f1d	malé		87369 - 01869
11	W3	31 51-61	12.03.1999	Pi	f1d	malé	4)	19201 - 31330
			15.03.1999	Po	f1d	malé	3)	34346 - 56530
12	W3	51 71-81	27.10.1999	St	f1d	malé		62307 - 81780
13	W3	1-11 31-41	07.01.2000	Pi	f1s	malé		84895 - 19937
14	W3	51 71-81	31.03.2000	Pi	f1s	malé		29454 - 40275
			03.04.2000	Po	f1s	malé		43102 - 66627
			04.04.2000	Ut	f1s	malé		70982 - 91042
			05.04.2000	St	f1s	malé		96156 - 01055
15	W3	51 71-81	14.09.2000	Št	f1s	malé	2)	75077 - 75445
			15.09.2000	Pi	f1s	malé		85058 - 20784
			18.09.2000	Po	f1s	malé		35048 - 72764
16	W3	41-51 61-81	04.12.2002	St	f1s	malé		68201-71477
			05.12.2002	Št	f1s	malé		80154 - 96669
17	W3	31-41 61-71	06.03.2003	Št	f1s	malé	2)	84799 - 87730
			07.03.2003	Pi	f1s	malé		98239 - 26396
			10.03.2003	Po	f1s	malé		38324 - 49333

Legenda: a = číslo dotlača, b = stroj, c = poloha dátumu tlače a čísla listu (vľavo od ZP...), d = dátum tlače, e = deň v týždni, f = papier, g = perforačné otvory, h = poznámka, i = interval čísel listov.

Poznámka: 1) = nízka luminiscencia v časti dňa, 2) = tlačené v 2. časti dňa, 3) = nehomogénna luminiscencia v časti dňa, 4) = VPO pri ZP 21-31 v 2. časti dňa.

Pät kombinácií odchylok papiera, lepu a perforácie dokumentovaných na dátumových páskach známok - 24. 1. 94, 9. 12. 96, 4. 7. 97, 13. 10. 97 a 7. 1. 00

Doskových chýb má táto známka pomerne málo. Výrazná je dosková chyba na ZP 2/16, zaujímavé sú aj doskové chyby v modrej farbe na ZP 1/33, 2/9 a 2/92, ktoré pribudli od 4. dotlače (vznikli pravdepodobne pri manipulácii s tlačovým valcom).

Doskové chyby na PL 1 (s klasickými obdĺžnikovými autotronovými značkami)

Okraje: Klasické autotronové značky na dolnom okraji. Modrý bod pod ZP 1/99 (od 4. dotlače).

DCH ZP 1/30 Biely bod v striebornej farbe vo štvrtom kvete.

DCH ZP 1/33 Dva modré body v slove „NAD“ (od 4. dotlače).

DCH ZP 1/44 Tenká, prerušená čierna čiarka v tvare „c“ pod pravým dolným okrajom známky (od 4. dotlače).

Doskové chyby na PL 2

Okraje: Tenká zvislá čierna čiarka vpravo od ZP 2/40, tenká šikmá čierna čiarka vpravo od ZP 2/80. Modrý bod vľavo do ZP 2/31 (od 4. dotlače), vodorovná modrá čiarka vpravo od ZP 2/90 (od 4. dotlače), svetlý modrý bod pod ZP 2/91 (od 4. dotlače). Strieborný bod vpravo od ZP 2/60, strieborná škvrna pod ZP 2/98.

DCH ZP 2/9 Modrá škvrna vpravo od znaku nad nominálnou hodnotou „1“ (od 4. dotlače).

DCH ZP 2/16 Oblúkovitá čierna čiarka v nominálnej hodnote „1“.

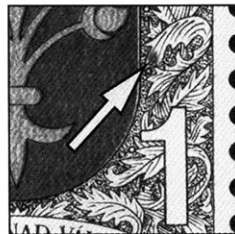
DCH ZP 2/24 Krátka zvislá čierna čiarka v pravom dolnom rohu (v perforácii).

DCH ZP 2/66 Zvislá čierna čiarka na ľavom okraji dole.

DCH ZP 2/92 Tenká zvislá čierna čiarka vpravo od nominálnej hodnoty „1“, modrá škvrna v písmene „N“ nápisu „SLOVENSKO“ (od 4. dotlače).

DCH ZP 1/33

DCH ZP 2/9

DCH ZP 2/16

DCH ZP 2/92

Počas tlače 12. marca 1999 sa v druhej časti dňa vyskytla perforačná chyba - vynechaný perforačný otvor v okraji vľavo od ZP 21-31 (čísla listov 19201-19838 sú bez chyby, čísla listov 21193-31330 sú s chybou). Chyba sa vyskytuje na obidvoch priehradkových listoch, pretože obidva PL sú perforované jednou zostavou perforačného rámcu.

Výrazné farebné odtiene prakticky nie sú, okrem 3. dotlače (24. - 28. marca 1994), počas ktorej bola použitá čiernozelená ocelotlačová farba. Ďalšie rozdiely v čiernej

10-pás tlačný 15. 2. 1994 s rozmazanou čiernou farbou na okrají a nečistým zúbkovaním

ocelotlačovej farbe - „rozpítá“, ostrá alebo neostrá tlač sú dôsledkom rôznych kvalitatívnych vlastností použitého papiera.

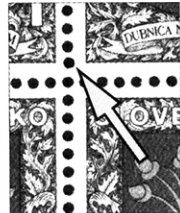
Z výrobných chýb sa najčastejšie vyskytujú plošné nedotlače ocelotlače v okrajových stĺpcoch PL (v 1. až 3. alebo v 10. stĺpci). Je známa však aj výrazná nedotlač ľavého okraja známky, pravdepodobne z okrajového prvého stĺpca priehradkového listu.

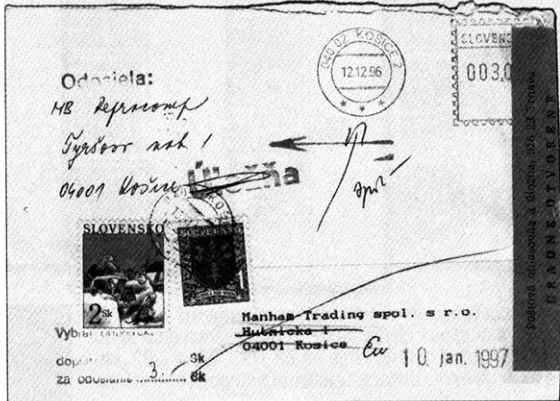
Vynechaný perforačný otvor vľavo od ZP 21-31 (z PL tlačeneho 12. 3. 1999)

Pre český a švédsky papier sú charakteristické časté odchýlky v luminiscencii papiera. Prakticky len základná tlač známky bola vytlačená na papieri so silnou a homogénnou luminiscenciou. V neskorších dotlačiach bol použitý papier s nižšou intenzitou luminiscencie a v niektorých prípadoch bol použitý papier s výraznými odchýlkami luminiscencie (podrobnosti sú uvedené v tabuľkovom prehľade dotlačí - tabuľka č. 2).

Podakovanie: Za pozíciu návrhu a ryteckej rozkresby autor ďakuje Poštovému múzeu v Banskej Bystrici ■

(Zľava doprava) Výrazná nedotlač čiernej farby na ľavom okraji • Znáмка s výrazným posunom modrej farby smerom nahor • Vyčýlený perforačný otvor medzi ZP 44-45 vpravo hore, charakteristický pre perforačnú zostavu s veľkým priemerom otvorov

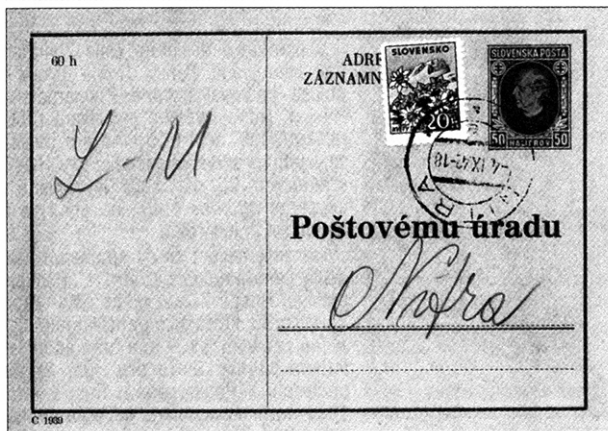

Zriedkavé poštové použitie na celistvosti z poštovej úložnice

Literatúra:

- [1] Vydanie výplatnej známky „Dubnica nad Váhom“, Úradný vestník Slovenskej pošty, ročník 1993, čiastka 16-17, opatrenia 160
- [2] Oznámenie MDSVP SR o vydaní výplatnej známky „Dubnica nad Váhom“, Spravodajca MDSVP SR, ročník 1993, číslo 5, strana 23
- [3] Oznamy o vydaní - Slovenská filatelie 1993/7-8/7, Filatelie 1993/11-12/418
- [4] Gerec M.: Dátumy tlače slovenských známk, Zberateľ 1995/7-8/19
- [5] Privitzer I.: 1 Sk Dubnica s veľkými perforačnými razníkmi, Zberateľ 1995/11/13
- [6] Kršek M.: Výrobná chyba na Dubnici, Zberateľ 1996/2/18
- [7] Gerec M.: Sl.známky pod UV-lampou, Zberateľ 1998/6/9
- [8] mg: Nové dotlače výplatných známk, Zberateľ 1998/9/14
- [9] mg: Dátumy tlače známk SR vydaných v r.1993, Zberateľ 1999/1/10
- [10] mg: Dotlače výplatných známk SR, Zberateľ 1999/5/10
- [11] mg: Dátumy tlače známk SR vydaných v roku 1998, Zberateľ 1999/7-8/10
- [12] -mg-: Dotlače výplatných známk, Zberateľ 1999/7-8/11
- [13] mg: Dotlač výplatných známk, Zberateľ 2000/5/12
- [14] Gerec M.: K dotlačiam slovenských známk o roku 2000, Zberateľ 2001/2/12
- [15] mg: Dotlače výplatných známk v prvom polroku 2001, Zberateľ 2001/8/9

ADRESNÝ ZÁZNAMOVÝ LÍSTOK

Slovenská poštová správa v období 1939-1945 vydala dve celiny osobitného určenia - adresný záznamový lístok s natlačenou známkou A. Hlinka (CZL 1), resp. so známkou J. Tiso (CZL 2). Adresný záznamový lístok bola celina určená na oznámenie zmeny prechodnej alebo trvalej adresy príjemcu poštových zásielok. Celina mala charakter poštového lístka na vnútroštátny poštový styk, ale adresátom bola pošta, ktorej odosielateľ oznamoval novú poštovú adresu. Použitie celiny zostali uložené na poštovom úrade a po strate aktuálnosti oznámenej skutočnosti boli zničené z dôvodu zachovania poštového tajomstva. Dôslednosť úradnej skartácie nepriamo potvrdzuje nízky počet zachovaných exemplárov.

Celina s natlačenou známkou Andrej Hlinka 50h (CZL 1) platila od vydania v máji (?) 1939 do 30. apríla 1945. Jej použitie v pôvodnej

hodnote natlačenej známky bez doplnkovej známky skončila 31. decembra 1941. V období od 1. januára 1942 celina platila s nalepenou doplnkovou známkou 20h, prípadne 2x 10h (poštovné 70h) a od 13. decembra 1944 celina platila s doplnkovou známkou 50h (poštovné 1Ks). Výplatné (50h, 70h alebo 1Ks) bolo aktuálnym poplatkom za obyčajný poštový lístok v tuzemskom poštovom styku.

Specializovaný katalóg poštových známok a celín (ZSF, Bratislava 2000) registruje použitú celinu, ale predpokladá aj výskyt celiny s doplnkovou známkou. Táto celina v čase prípravy rukopisu katalógu nebola známa, a preto v katalógu bol použitý symbol (?).

Nedávno mi bol predložený nález použitej celiny z druhého tarifného obdobia (2. TO) s doplnkovou známkou 20h (Tatranské). Na celine je odtlačok dennej pečiatky NITRA / 4.IX.42-18 / e. Na adresnej strane celiny (obr.) je rukopisná poznámka L-11 červenou atramentovou tužkou, ktorá pravdepodobne označuje listového doručovateľa (listár 11) pošty v Nitre. Celina patrí do skupiny významných náleзов. Zberateľskú verejnosť upozorňujem aj na teoretickú možnosť nálezu použitej celiny CZL 1 s doplnkovou známkou v nominálnej hodnote 50h zo záveru roka 1944 alebo začiatku roka 1945 □ Jozef Tekel

Príspevok k strojovým pečiatkam „ROTORAŽEC“

Budem trochu polemizovať s M. Kiššimonom, ktorý v článku „Po stopách strojových pečiatok systému ROTORAŽEC“ (ZBERATEL č.12/2003) píše, že časť zariadenia, propagačný štočok, tiež „rotoval,“ lebo po určitom období jeho používania na jednej pošte ho poslali na ďalšiu poštu. Strojové zariadenie zostávalo, aby sa použilo na iné propagačné štočky. Možno, že pre niektoré pošty to platilo.

Mám spracované odtlačky strojových pečiatok a výplatných strojov s propagačnými alebo príležitostnými štočkami nitrianskych pošt, ktoré používali od roku 1933 do roku 2002. Pripravil som ho do publikácie „Poštová história Nitry, II. diel, v rozsahu 25 strán. Pre nedostatok finančných prostriedkov však publikácia nevyšla. Sú v nej tiež odtlačky zo stroja ROTORAŽEC. Počas viacročného získavania a štúdia podkladov som prezrel niekoľko desiatok odtlačkov z tohto stroja používaného na pošte Nitra.

Rozsah tohto príspevku nedovoľuje uvádzať podrobnosti. Spomeniem preto iba niektoré svoje poznatky. Prvý takýto odtlačok

mám napríklad evidovaný z roku 1933, ktorý bol používaný do roku 1935. Mal dva rôzne štočky. Na jednej strane PEČIATKY je štočok s textom: „OZNAČUJTE SVOJE TELEGRAMY DO AMERIKY VIA RÁDIO - PRAHA“ a na druhej strane pečiatky je štočok s textom: „RÁDIO - PRAHA JE JEDINÉ PRIAME RÁDIOVÉ SPOJENIE ČSR S AMERIKOU“ (obr.). Posledný odtlačok zo stroja ROTORAŽEC v Nitre mám zobrazený z 13.XII.1958. Má text: „SPLNÍME UZNESENIA XI. SJAZDU KŠČ.“ Od roku 1934 do roku 1939 propaguje ROTORAŽEC na pošte Nitra aj samého seba, keď žiada: „NECHAJTE NA ADRESNEJ STRANE HORE VOLNÉ MIESTO PRE OTLAČ POŠTOVÉHO RAZÍTKOVÉHO STROJA“ (na jednej strane) a „POŠTOVÝ RAZÍTKOVÝ STROJ ORÁŽA LISTOVÚ ZÁSIELKU PO CELOM HORNOM OKRAJI“ (na druhej strane).

OZNAČUJTE
SVOJE TELEGRAMY
DO AMERIKY
VIA RÁDIO - PRAHA

RÁDIO - PRAHA
JE JEDINÉ PRIAME
RÁDIOVÉ SPOJENIE
ČSR S AMERIKOU

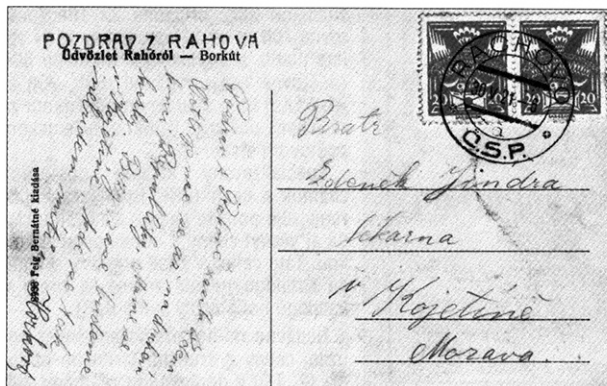

Spolu mám zaevidovaných 25 odtlačkov zhotovených strojom ROTORAŽEC z nich 22 mám aj zobrazených. Získané poznatky dokazujú, že mnohé rovnaké propagačné štočky sa používali na tej istej pošte Nitra alebo Nitra 1 niekoľko rokov za sebou. Nedovoľujem si tvrdiť, že sa mi podarilo zhromaždiť všetky strojové pečiatky typu ROTORAŽEC. Možno, že mi niektoré ešte chýbajú. Prehľad a odtlačky alebo ich kópie samozrejme pošlem M. Kiššimonovi.

Myslím, že myšlienka zhromaždiť všetky odtlačky zo stroja „ROTORAŽEC“ bude záslužná práca a treba ju podporiť. Ja ju vítam a podporím.

□ Ján Maniaček st.

Obr. 1 - Pohľadnica s poštovou pečiatkou RACHOVO 30. 5. 1921

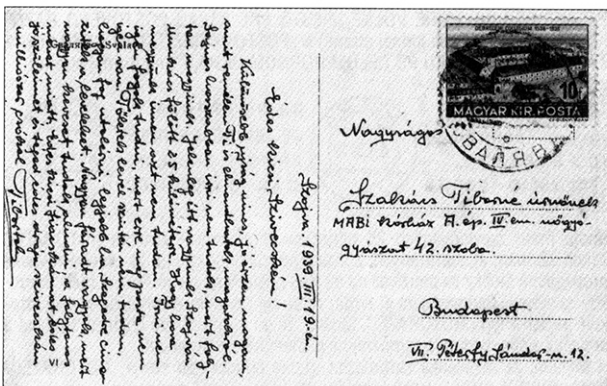
Obr. 2 - Doporučená zásielka odoslaná z pošty TARNOWCE

V ôsmom a desiatom čísle Zberateľa boli uverejnené články Jozefa Tekela z oblasti poštovej histórie Podkarpatskej Rusi. K jednojazyčným pečiatkam (Zberateľ 8/2003, str.14-15) môžem uviesť, že vlastným odtlačky pečiatky RACHOVO s dátumom 30. máj 1921 (vystavené v exponáte od roku 1987, na obr.1) a s dátumom 2. jún 1921.

Pre zaujímavosť sa dá spomenúť ešte jedna jednojazyčná pečiatka z „Podkarpatskej Rusi“ - Ide o poštový úrad TARNOWCE, ktorý síce používal jednojazyčnú pečiatku, ale v tom čase administratívne patril k „Slovensku“ (obr. 2). Po pričlenení k Podkarpatskej Rusi v roku 1934 mu bola pridelená pečiatka dvojazyčná (obr. 3).

Obr. 3 - Odtlačok dvojazyčnej pečiatky pošty TARNOWCE

Obr. 4 - Pohľadnica zo Svalavy s dátumom odoslania 19. 3. 1939

K článku Staničné poštové schránky na Podkarpatskej Rusi (Zberateľ 10/2003, str.14-15) viem z mojich podkladov spraviť iba čas použitia pečiatky BEREHOVO - jej najstarší odtlačok mám s dátumom 16. jún 1939.

Do tretice chcem upozorniť na zaujímavý nález z tohto územia po maďarskom zábore 15. 3. 1939. Ako je známe, maďarská pošta bola na obsadenie výborne pripravená - na obsadenom území boli rýchlo dané do obehu maďarské známky a používali sa provízorne číselné pečiatky (gumové i kovové). Predkladám doteraz jediný mne známy príklad použitia československej dvojazyčnej pečiatky na maďarskej známke po 15. marci 1939 (obr. 4). Znáмка 10 fillérov je opečiatkovaná poštovou pečiatkou SVALAVA / СВАЛЯВА s dátumom 19. marec 1939 ■

LISTOVÉ ZÁSIELKY V MEDZINÁRODNOM STYKU

Na stránkach nášho časopisu bolo uverejnených niekoľko príspevkov približujúcich zaujímavosti na listových zásielkach vnútroštátneho styku. V tomto príspevku sa budem zaoberať zaujímavosťami na listových zásielkach v poštovom styku s cudzinou - zásielkami adresovanými do cudziny a vrátenými odosielateľovi a zásielkami došlými z cudziny.

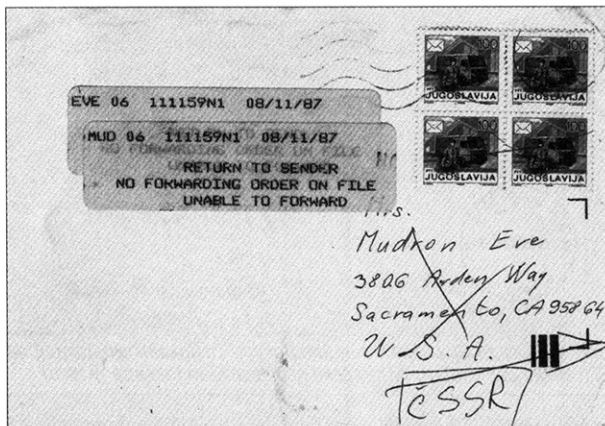
Zásielky do cudziny, vrátené odosielateľovi

1 ● Doporučený list s výberom známok ČSR I bol odoslaný z Košíc 21.4.1936 do Celje v bývalej Juhoslávii. Na mieste určenia bol 23.4.1936. Vzhľadom na to, že adresát bol v mieste určenia neznámy, tamojšia pošta dala na zadnú stranu listu rukopisnú poznámku, že adresát je neznámy a tlačila svoje dva druhy denných pečiatok. Na adresovej strane listu je ďalší odťahok dennej pečiatky pošty a rukopisné poznámky o vrátení zásielky adresátovi. Jedna poznámka je v jazyku používanom v mieste určenia „Vazaj Košice“ a druhá vo francúzštine „Retour“. Adresné miesto je prečiarknuté a vedľa neho je napísané miesto vrátenia „Košice“ a podčiarknuté modrou ceruzkou. Naviac je ešte na adresovej strane nalepená dvojazyčná nálepka na vrátené zásielky s textom: „Nepoznat / Inconnu“, vytlačená červenou farbou na bielom papieri. Použitá čs. R-nálepka má bežné dobové vyhotovenie. Na úhradu výplatného vo výške 4,50 Kč sú použité známky vydania „Detom 1936“ v kombinácii 1+0,50+1+2 Kč. Na každej známke je príplatok 50 halierov. Známky sú znehodnotenú dennou pečiatkou pošty Košice 1 s rozlišovacím znakom „0“.

2 ● Obyčajný list odoslaný občiankou vtedajšieho Československa z Juhoslávie adresátovi do USA v roku 1987. List bol vyplatený štvorblokom bežných juhoslovenských výplatných známok v hodnote po 100 dinárov. Strojová pečiatka podacej pošty je nečitateľná. Dve spodné známky štvorbloku neboli znehodnotenú odťahkom strojovej pečiatky, preto boli znehodnotenú prečiarknutím pera. Po príchode na adresné miesto nebolo možné zásielku doručiť, preto boli na zásielku nalepené samolepiace nálepky s čierne vytlačeným textom na žltom papieri s pokynom vrátiť zásielku odosielateľovi. Adresné miesto bolo prečiarknuté. V časti pod adresou bolo uvedené ČSSR s čiastočným orámovaním. Šípka od tohto tex-

Obr. 1 - Doporučený list z Košíc odoslaný do Celje v bývalej Juhoslávii, vrátený odosielateľovi

Obr. 2 - Obyčajný list odoslaný z Juhoslávie do USA, vrátený adresátke na Slovensko (do ČSSR)

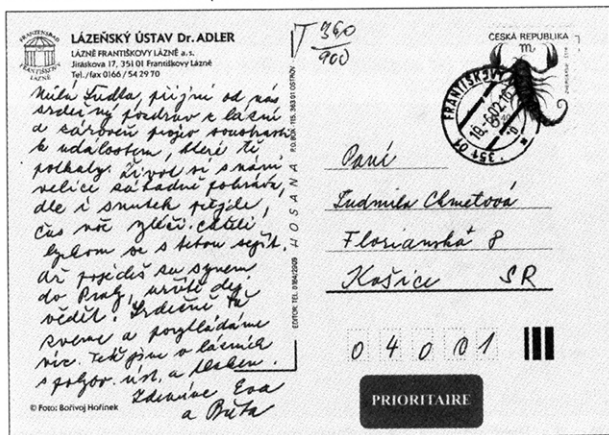
Obr. 3 - Vzhľadom na neuvedenie krajiny určenia bol list, vyplatený odťahkom výplatného stroja Slovenského plynárenského priemyslu, vrátený späť odosielateľovi

Obr. 4 - Obyčajný list z USA prehliadnutý devízovou kontrolou, zaťažený doplatným vo výške 3 Kčs

Obr. 5 - List zo Španielska s automatovými známkami smerovaný na Slovensko cez Varšavu (v rámciku pečiatka zo zadnej strany listu)

Obr. 6 - Nedostatočne vyplatená pohľadnica z Českej republiky s vyznačením výšky nedoplatku vo forme zlomku

tu smeruje na zadnú stranu, kde je uvedená adresa odosielateľky z Košíc. Na rubovej strane obálky sú uvedené triediacie znaky americkej pošty (SC v čiernej farbe v krúžku, HC v zelenej farbe a K7 vo farbe fialovej).

3 ● Obyčajný list vyplatený odtlačkom výplatného stroja Slovenského plynárenského priemyslu Bratislava, adresovaný do Osnabrucku, bez uvedenia štátu určenia. V ľavej časti listu je odtlačok pečiatky, obsahujúci kresbu ruky, s textom v dlaní: „Return to sender“. Pod kresbou ruky je štvorriadkový text v angličtine, voľne preložený: Vrátiť odosielateľovi, v poslednom riadku adresy má byť v angličtine uvedená krajina určenia. Ďalej sú na liste dve slabé čitateľné denné pečiatky pošty Bratislava 090. Červená pečiatka s kresbou ruky mohla byť odtlačaná na našej výstupnej pošte do cudziny a zásielka už odtiaľ vrátená, alebo sa tak stalo až v cudzine.

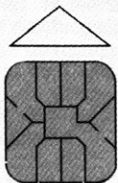
Zásielky z cudziny

4 ● Obyčajný letecký list z USA s neopečiatkovanými známkami, adresovaný do Košíc. List bol otvorený devízovou kontrolou na ľavej strane. Následne bola otvorená strana prelepená lepiacou páskou, na ktorú bol daný odtlačok pečiatky devízovej kontroly. V pravej strednej časti listu je odtlačok trojriadkovej pečiatky v modrej farbe: „T3 - KČs / Jednotlivě kartov / Doručit do vlastních rukou“. Čiastočne cez leteckú nálepku, bola na pošte Praha 120 nalepená R-nálepka tejto pošty. Vľavo od adresy príjemcu listu je nalepená doplatná známka hodnoty 3 Kčs, znehodnotená dennou pečiatkou dodacej pošty Košice 1.

5 ● Obyčajný list zo Španielska do Košíc, bol vyplatený dvoma príležitostnými automatovými známkami k výstave EXPO 2000 v Hannoveri. Automatové známky nie sú znehodnotené pečiatkami, ale polkruhovými rezmi v strede nálepiek. Na zadnej strane listu je odtlačok dennej pečiatky Waršava 3, čo umožňuje domnieku, že list sa do Varšavy zatúlal, alebo bol cez Varšavu smerovaný na Slovensko.

6 ● Nedostatočne vyplatená pohľadnica z Českej republiky z Františkových Lázní adresovaná do Košíc. Vľavo od nalepenej známky v hodnote 5,40 Kč je uvedená výška nedoplatku výplatného v tvare: T360/900. Doplatné za nedostatočne vyplatenú zásielku nebolo u nás vybrané.

Ďalšie zaujímavosti na zásielkach do cudziny i z cudziny pozorný zberateľ si určite nájde aj sám □ des

MAĽÉ OKIENKO TELEKARTISTU

/69/

RUBRIKA PRE ZBERATEĽOV
TELEFÓNNYCH KARIET

Marián Jobek

Prehľad slovenských PIN kariet GlobalPhone

V minulosti som sa už viackrát zmieňoval o slovenských telefónnych kartách, ktoré nie sú produktom monopolného poskytovateľa telekomunikačných služieb cez pevnú telefónnu linku - Slovenských telekomunikácií, a.s. (ST), ale firmy PosTel, a.s., ktorá sa o. i. zaoberá tiež poskytovaním telekomunikačných služieb cez pevnú linku pomocou predplatených TK. Táto firma je jednou z viacerých slovenských firiem, ktoré sa snažia (ďalšou je napríklad bývalá spoločnosť ViaPVT, a.s., ktorá je dnes súčasťou spoločnosti Slovanet, a.s., produkujúcou karty NaEX) alebo sa už len snažili (napríklad spoločnosť CONNSPEC, ktorá krátkodobo v druhej polovici roka 2002 poskytovala telekomunikačné služby pomocou svojich volacích kariet - spolu 4 ks) narušiť doterajší monopol ST v tejto oblasti. Podľa počtu vyprodukovaných rôznych TK možno konštatovať, že najúspešnejšou z nich je práve spoločnosť **PosTel, a.s.**, produkujúca telefónne karty **GlobalPhone**.

Spoločnosť PosTel, a.s. sa nikdy nezaoberala ani sa nezaoberá vydávaním čipových kariet, ale vydáva len tzv. PIN (Personal Identification Number) karty s 11-miestnym kódom v tvare xx xx xx xx xxx. V zahraničí sú skôr známe pod pojmom „prepaid cards“ (alebo tzv. „priprietyky“). Fungovanie kariet tejto spoločnosti je založené na princípe, že účastník hovorov po zotrení čiernej vrstvy stierateľného nepriehľadného laku sa dostane k PIN kódu, ktorý by mal poznať len užívateľ. Účastník z Bratislavy vytočí z akéhokoľvek telefónneho aparátu s tónovou voľbou miestne telefónne číslo 5020 4123, ktorým sa uskutočňuje miestny hovor za sadzbu, ktorú štandardne účtujú ST za celú dĺžku hovorov (účastník mimo Bratislavy z každého miesta Slovenskej republiky vytočí jednotné číslo 0800 13 0000, pričom sadzba 2,70 Sk/1 min sa už priamo odpočítava z kreditu predplatených kariet). Nadviazaním spojenia účastník vstúpi do systému, ktorý ho vyzve zadať PIN kód a následne po potvrdení výšky kreditu je účastník vyzvaný zadať telefónne číslo volaného účastníka. Až po-tom, čo systém oznámi účastníkovi dĺžku hovorov, ktorý s uvedenou kartou možno maximálne uskutočniť a po spojení s volaným účastníkom, sa začína odpočítavať predplatený kredit z karty GlobalPhone za samotný hovor. Použitie tejto karty je na slovenské pomery veľmi výhodné do zahraničia, ale len na pevnú linku, nie na volanie do mobilnej siete (bližšie podrobnosti - pozri MOT 51 a MOT 52, resp. www.telefonnakarta.sk).

Dĺžka telefónneho hovorov závisí od výšky predplateného kreditu. Kredit môže byť v hodnotách 100, 101, 250, 395, 500 a 1000 Sk. Treba vedieť, že hodnoty 100 a 101 Sk sú znýchodnené o 15 % v porovnaní s ďalšími uvedenými hodnotami. Podobne ako iné spoločnosti, aj táto spoločnosť vydáva verejné predplatené karty a private predplatené karty. Všeobecne platí, že karty majú po prvom použití platnosť 6 mesiacov. Inak platnosť kariet na niektorých TK je vyznačená, na niektorých nie, platí však, že platnosť karty je cca 18 mesiacov od vydania. Predná strana verejných predplatených kariet a niektorých private predplatených kariet má vpredu vyznačený aj text „Predplatená telefónna karta“ a ekvivalent textu v anglickom jazyku „Prepaid calling card“. Keďže grafické návrhy kariet GlobalPhone spracúvali rôzne grafické štúdiá, na kartách sa objavuje rôzne označenie skratky slovenskej meny - SK, SK alebo sk.

Začiatok vydávania týchto kariet sa datuje do mesiaca apríl 2002, kedy sa objavila prvá verejná predplatená karta **Ludia v spojení I**. Karta má katalogové číslo IA 1 (obrázok karty v MOT 51, informácia o katalogu v MOT 66). Karta má tmavozelený podklad, čiarový kód má výšku 7,2 mm a dĺžku 23,5 mm a nominálna hodnota je 500 Sk. Na pravej zadnej strane karty je zvisle zdola nahor natlačené 4-miestne individuálne číslo (TČi) od čísla 1001 po číslo 6000, z čoho vyplýva, že náklad karty je 5000 kusov.

Ďalšou verejnou kartou v poradí je dotlačí teistej karty **Ludia v spojení II - 1**, dotlačí s kat. č. IA 2. Vydaná bola v auguste 2002, má rovnakú nominálnu hodnotu ako IA 1. Na rozdiel od karty IA 1 má zelený podklad, čiarový kód má výšku už 7,9 mm a dĺžku až 28,0 mm. Časť nákladu karty IA 2 má na rovnakom mieste natlačené 4-miestne TČi od čísla 6001 do čísla 9999 (Aa), tzn. náklad je 3999 kusov a zvyšok má natlačené 5-miestne TČi od čísla 10000 po číslo 11000 (Ab), tzn. náklad je 1001 ks. Celková výška nákladu je rovnaká ako u IA 1, - 5 tisíc kusov.

Nasledovala prvá verejná karta s nominálnou hodnotou 1000 Sk (**obr. 1 - na 2.str.obálky**) pod názvom **Čínsky drak I**. Má kat. č. IA 3, vydaná bola v novembri 2002. Čiarový kód má výšku 7,9 mm a dĺžku 27,5 mm. Karta má natlačené 5-miestne TČi od čísla 23001 po číslo 24000, tzn. celkový náklad karty je 1000 ks. Karta má výrazne červený podklad, dominuje jej znak v hnedozlatej farbe - Čínsky drak. Zvláštnosťou tejto karty je, že približne prvých 100 kusov z nich na pô-

vodnom priesvitnom obale malo navyše nalepenú okrúhlu žltú samolepku s čiernym textom Bonus + 100,- Sk FREE, na ktorej základe zákazník dostal za 1000 Sk kredit nie 1000 Sk, ale 1100 Sk. Z uvedeného súčasne vyplýva, že z pôvodne zabalených a nepoužitých kariet IA 3 aj so samolepkou sa zachovalo absolútne minimum, čo bude predurčovať aj ich zberateľskú hodnotu.

V januári 2003 bola vydaná 2. dotlač verejnej karty **Ludia v spojení**. Má kat. č. IA 4. Karta má rovnakú nominálnu hodnotu ako obdobné karty IA 1 a IA 2, tzn. 500 Sk. Ako karta IA 2, aj táto má zelený podklad. Čiarový kód má výšku 7,8 mm a dĺžku 25,0 mm. Časť nákladu karty IA 4 má natlačené 5-miestne TČi od čísla 25001 do čísla 27000 (Aa), tzn. náklad je 2000 ks a zvyšok má natlačené 5-miestne TČi od čísla 50001 po číslo 52000 (Ab), tzn. náklad 2000 ks. Celkový náklad je 4000 ks. Z popisu kariet Ludia v spojení vyplýva, že ich katalógové odlišenie (IA 1, IA 2 a IA 4) je jednoduché, podľa natlačeného TČi.

V tom istom mesiaci bola vydaná opäť verejná karta **Čínsky drak II.** s katalógovým číslom IA 5. Rozdiel oproti karte IA 3 je, že čiarový kód má dĺžku 27,9 mm a TČi je od čísla 60001 po číslo 61000 (náklad karty je tiež 1 000 ks). K tejto karte už nebol poskytovaný bonus 100 Sk. V marci 2003 bola vydaná zatiaľ posledná známa verejná karta pod názvom **Ružový telefón**. Na karte je nakreslený telefón a zemegula a má kat. č. IA 6. Čiarový kód má výšku až 8,2 mm a dĺžku až 28,0 mm. Karta IA 6 má natlačené 5-miestne TČi od čísla 40001 do čísla 43000 (celkový náklad 3000 ks).

V novembri 2002 bolo vydaných spolu 7 rôznych privátnych predplatených kariet GlobalPhone. Ako prvá je označená karta pod názvom **Kozmetika ORLY**. Karty vydala a väčšinu z nich na svoje propagačné účely použila firma ORLY. Karta má kat. č. IC 1 a nominálnu hodnotu 100 Sk. Rozsah TČi je od čísla 17001 po číslo 17500, tzn. celkový náklad je 500 ks.

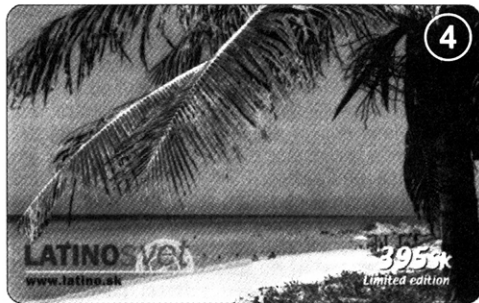

Ako druhá je označená karta pod názvom **TRUNK – slovenské vína**, ktorú vydala a väčšinu na svoje propagačné účely použila firma TRUNK. Má kat. č. IC 2 a nominálnu hodnotu 100 Sk. Rozsah TČi je od čísla 17501 po číslo 18000 (náklad spolu 500 ks).

Ako tretia je označená karta pod názvom **SIEMENS Mobile (obr. 2)**, ktorú vydala a väčšinu z nich na svoje propagačné účely použila firma SIEMENS. Karta má kat. č. IC 3 a nominálnu hodnotu 100 Sk, rozsah TČi je od čísla 18001 po číslo 20000 (náklad spolu 2000 ks).

Ako štvrtá je označená karta pod názvom **PF 2003**, ktorú vydala a na svoje propagačné účely používala firma PosTel a.s.. Karta má kat. č. IC 4 a nominálnu hodnotu 100 Sk. Rozsah TČi je od čísla 20001 po číslo 21000, tzn. celkový náklad je 1000 ks.

So štvrtou kartou je zviazaná piata vydaná karta pod názvom **PosTel a.s.** Karta má kat. č. IC 5 a nominálnu hodnotu 100 Sk, rozsah TČi je od čísla 21001 po číslo 22000, tzn. náklad spolu je tiež 1000 ks. Karty IC 4 a IC 5 spolu vytvárajú vöbec prvé slovenské puzzle na TK. Puzzle je na výšku, pričom ľavá strana puzzle je karta IC 4 a pravá strana puzzle je karta IC 5. K puzzle bol vydaný aj papierový obal. Podrobnosti a obrázky sú v MOT 56.

Ako šiesta karta bola vydaná v novembri 2002 karta pod názvom **Panasonic I. (obr. 3)**, ktorú vydala a na svoje propagačné účely používala firma Panasonic. Karta má kat. č. IC 6 a nominálnu hodnotu 100 Sk, rozsah TČi je od čísla 22001 po číslo 22500 (náklad spolu 500 ks).

Ako siedma a posledná privátna karta v roku 2002 bola vydaná karta firmou Panasonic pod názvom **Panasonic II.** Karta má kat. č. IC 7 a nominálnu hodnotu 500 Sk, rozsah TČi je od čísla 22501 po číslo 23000 (náklad spolu 500 ks).

V marci 2003 nasledovalo vydanie karty pod názvom **Majstri sveta v ľadovom hokeji 2002**. Kartú pred odchodom našich hokejistov do Fínska na obhájenie titulu majstrov sveta vydala firma MediaRoll, s.r.o. Karta má kat. č. IC 8 a nominálnu hodnotu 250 Sk, rozsah TČi je od čísla 45001 po číslo 46000, tzn. náklad spolu je 1000 ks. Karta obsahuje dopĺňujúci text Limitovaná séria 1 - Limited edition 1. Novinkou na kartách je uvedenie navyše aj poradového čísla konkrétnej karty lomeno číslica 1000 (tzn. od 0001/1000 po 1000/1000). Obrázok vo farbe je na titulnej strane časopisu Zberateľ č. 4/2003 a ďalší dopĺňujúci text v MOT 60.

V mesiaci apríl 2003 bola vydaná ďalšia privátna karta pod názvom **Latino svet (obr. 4)**. Kartú vydala firma MediaRoll, s.r.o.. Karta má katalógové číslo IC 9 a nominálnu hodnotu 395 Sk, rozsah TČi je od čísla 39224 po číslo 40000, tzn. náklad spolu je 777 ks. Karta obsahuje dopĺňujúci text Limitovaná séria 2 - Limited edition 2. Aj na tejto karte je navyše poradové číslo konkrétnej karty lomeno číslica 777 (tzn. od 001/777 po 777/777). Blížšie informácie o možnosti ako získať karty je na www.latino.sk.

Pri príležitosti **Medzinárodnej filatelickej výstavy NITRAFILA** bola v júni 2003 vydaná karta s rovnakým

názvom. Kartu vydala firma MediaRoll, s.r.o., v spolupráci s organizačným výborom výstavy. Karta má kat. č. IC 10 a nominálnu hodnotu 250 Sk, rozsah TČi je od čísla 47001 po číslo 48000, tzn. náklad spolu je 1000 ks. Karta obsahuje doplnujúci text Limitovaná séria 3 - Limited edition 3. Aj na tejto karte je navyše poradové číslo konkrétnej karty lomeno číslom 1000 (tzn. od 0001/1000 po 1000/1000). V auguste 2003 bola vydaná ďalšia privátna karta pod názvom **Mestá Slovenska**, prvá zo série pod týmto názvom. Kartu vydala firma Post-Tel, a.s. Karta má katalógové č. IC 11 a nominálnu hodnotu 100 Sk, rozsah TČi je od čísla 31001 po číslo 32000, tzn. náklad spolu je 1000 kusov.

Pri príležitosti poslednej návštevy pápeža Jána Pavla II. na Slovensku vyšla v septembri 2003 4-kusová séria s portrétom pápeža, pričom popri ňom na každej karte bola aj kresba hlavnej cirkevnej dominanty v tom-ktorom meste, ktoré pápež navštívil. Všetky karty majú nominálnu hodnotu 101 Sk. Dôvodom tejto atypickej nominálnej hodnoty malo byť pôvodne vyjadrenie poradového čísla uskutočnenej zahraničnej návštevy pápeža počas svojho pontifikátu, tzn. návšteva Slovenska mala byť v poradí jeho 101. návšteva. Až dodatočne sa zistilo, že v skutočnosti to bola 102. návšteva pápeža v zahraničí! Preto, aby počet návštev „sedel“, možno pôvodnú myšlienku „upraviť“ tak, že číslica 101 symbolizuje počet uskutočnených návštev pápeža v zahraničí pred návštevou Slovenska. Prvá karta symbolizuje návštevu pápeža v Bratislave a obsahuje doplnujúci text Limitovaná séria 4/1 - Limited edition 4/1, má kat. č. IC 12 a rozsah TČi od čísla 55001 po číslo 56250. Druhá karta symbolizuje návštevu pápeža v Trnave, má doplnujúci text Limitovaná séria 4/2 - Limited edition 4/2, kat. č. IC 13 a rozsah TČi od čísla 56251 po číslo 57250. Tretia karta symbolizuje návštevu pápeža v Banskej Bystrici, má doplnujúci text Limitovaná séria 4/3 - Limited edition 4/3, kat. č. IC 14 a rozsah TČi od čísla 57501 po číslo 58750. Štvrtá a posledná karta zo série symbolizuje návštevu pápeža v Rožňave, má doplnujúci text Limitovaná séria 4/4 - Limited edition 4/4, kat. č. IC 15 a rozsah TČi od čísla 58751 po číslo 60000. Náklad každej karty zo 4-kusovej série je 1250 ks (náklad spolu 5000 ks). Karty vydala firma MediaRoll, s.r.o. □ Pripravil **mjobek**

PREHLAD PRÍLEŽITOSTNÝCH PEČIATOK - november 2003

Poradové číslo, dátum, domicil, text pečiatky, autor, a farba odtlačku pečiatky

- 01 ■ 12.11.2003 Trenčín 1: **VÝROČIA REGIONÁLNYCH TLAČÍ / 1873, 1918-2003 / VÁGVÖLGYI LAP./ TRENCHEINER ANZEIGER./ TRENCIANSKE NOVINY** ● J. Masárová, I. Kubela ● Čierna
- 02 ■ 13.11.2003 Bratislava 1: **IV. ZJAZD SOZ PT / SLOVENSKÝ ODBOROVÝ ZVÄZ PŮST A TELEKOMUNIKÁCIÍ** ● Autor neuvedený ● Čierna
- 03 ■ 20.11.2003 Močenok: **125 ROKOV I. PŮST. ÚRADU / 31.12.1878 / 25. VÝROČIE KLUBU FILATELISTOV / 1978** ● J. Kútyny ● Čierna

- 04 ■ 21.11.2003 Spišská Nová Ves 1: **735. VÝROČIE PRVEJ PÍSMOENEJ SPRÁVY O MESTE** ● E. Labaj ● Modrá
- 05 ■ 28.11.2003 Poprad 3: **INAUGURÁCIA ZNÁMKY UMENIE - ZVESTOVANIE PANNE MÁRII** ● L. Stanko ● Čierna

□ Prehľad pripravil vkn

Tragédia politika - pred 25 rokmi zomrel Aldo Moro

Talianska pošta 9.5.2003 vydala príležitostnú poštovú známku (0,62 €) venovanú talianskemu politikovi Aldovi Morovi (1916-1978). Znáмка vyšla k 25. výročí jeho násilnej smrti. Aldo Moro bol predstaviteľom kresťanskej demokracie, dvojnásobným predsedom vlády v rokoch 1963-1968 a 1974-1976 a ministrom zahraničia v rokoch 1973-1974. V sedemdesiatych rokoch presadzoval vytvorenie širokej koalície aj za účasti komunistickej strany. V marci 1978 bol unesený ľavicovými extrémistami z Brigate Rosse a dňa 9.5.1978 zavraždený.

Znáмка je vytlačená dvojfarebnou rotokalkografiou v TL po 50 známok v celkovom náklade 3,5 milióna kusov v tlačiarni Istituto Poligrafico. Dve príležitostné pečiatky dňa vydania s portrétom Alda Mora majú domicil Roma a Turi (BA) □ **Ivan Lužák**

PREPLATENÉ POŠTOVÉ ZÁSIELKY A ZAUJÍMAVÉ POUŽITIE DOPLATNÝCH ZNÁMOK

Rudolf Rakovský

Vo svojej zbierke mám zaujímavý list (obr. 1 - na druhej strane obálky), ktorý bol len čiastočne vyplatený, v tom čase už neplatnými výplatnými známkami a dodatočne zatažený doplatným v dvojnásobnej hodnote neplatných známok. Ide o firemný list adresovaný na Všeobecný penzijný ústav v Bratislave. Vzhľadom na celkový stav listu, aj napriek niektorým nejasnostiam predpokladám, že to nie je filatelistický list alebo dodatočne vyrobený filatelistický falzifikát celistvosti.

Prvé, čo ma na uvedenom liste zaujalo, bola celková výplatná hodnota použitých známok, ktorá je 1,70 Ks. Pretože ide o list v miestnej doprave, potrebné výplatné pre zásielku hmotnosti 20 -100g bolo 1,10 Ks. Pre zásielku hmotnosti 100-250g bolo výplatné 2,00 Ks, čo je už vyššie ako hodnota použitých známok. Pretože doplatné bolo použité len za neplatné známky, predpokladám, že list mal hmotnosť 20-100g. Výšku zaplateného výplatného možno zdôvodniť len hypoteticky, a to tým, že odosielateľ listu si nevedomil, že ide o miestnu dopravu. Preto použil známky ako pre list v ďalšej doprave, a tej zodpovedala hodnota 1,60 Ks. Pretože pravdepodobne nemal poruke známku hodnoty 10 h, použil známku 20 h, čím bolo výplatné prekročené o 10 halierov. To však nebolo prekážkou na bezproblémové doručenie listu. Uvedený spôsobom, možno nechtiac, preplatil list o 60 halierov.

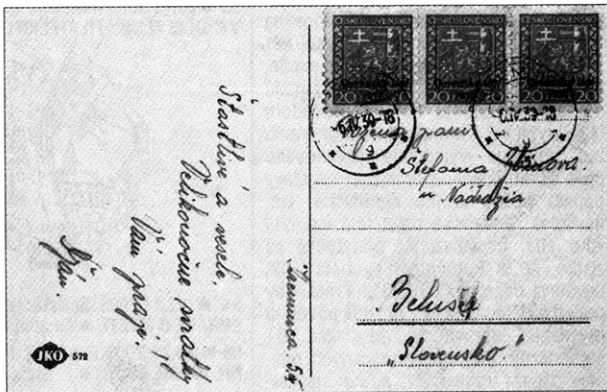
Ďalšou zaujímavosťou listu je použitie známok č. 8 a č. 24A dňa 11.7.1939, teda nasledujúci deň po skončení ich platnosti (mali platnosť len do 10.7.1939). Tretia použitá známka Pof. č. 250 bola ako súbežná známka platná až do 30.7.1940. Na zaplatenie doplatného boli nalepené predbežné československé doplatné známky Pof. č. DL 60 v zriedkavom 6-násobnom použití.

A teraz sa dostaneme k činnosti poštového zamestnanca a k zaplateniu doplatného. Doplatné za neúplne vyplatené listové zásielky bolo dvojnásobkom chýbajúceho výplatného. Ale ako to bolo v prípade tohto listu?

Poštový zamestnanec na listovej priehradke postrehol neplatnosť použitých známok, ale mal aj vedieť, že uvedený list bol preplatený a doplatné mal určiť len vo

výške dvojnásobku chýbajúceho výplatného. Pre uvedený list bolo $2 \times 0,90 \text{ h} = 1,80 \text{ Ks}$, pretože známka 20 h bola ešte platná. On si však zjednodušil prácu s prepočítaním potrebného doplatného a jednoducho doplatným zatažil obe neplatné známky v plnej hodnote, čím určil doplatné $2 \times 1,50 = 3 \text{ Ks}$, čo bolo na škodú zákazníka v hodnote 1,20 Ks. Samotná hodnota doplatného 3 Ks bola v tom čase nezvyčajná. Možno, že dôvodom vzniku tohto listu bola aj nejaká iná príčina, ale to už zostane tajomstvom minulosti.

Z uvedeného materiálu je vidieť, že nie každý list s preplateným výplatným musí byť filatelistický výrobok. Ako ukazuje priložený list, zamestnanci pošty boli tiež len omylní a pohodlní ľudia. Často použili známky, ktoré mali momentálne poruke - aj keď tým prekročili výšku výplatného. Takto spôsobili svojim zákazníkom škodu, ale dali možnosť vzniku aj takéhoto zaujímavého listu.

Podobný prípad je aj Velkonočná pohľadnica poslaná z Kremnice 6. apríla 1939 s tromi známkami 4a v hodnote $3 \times 20 \text{ h} = 60 \text{ h}$ (obr. 2), hoci potrebné výplatné pre poštový lístok bolo len 50 halierov. Skutočnosť, či v tomto prípade išlo o omyl poštového zamestnanca alebo odosielateľa, či nedostatok 10-halierových známok, dnes už nezistíme ■

Mníchovský jarmok dostal poštovú známku

Ani v súčasnom víťaznom ťažení supermarketov nezanikla tradícia obľúbených jarmokov. Tie sa totiž nestali iba miestom nákupov, ale aj miestami stretnutia obchodníkov a kupujúcich, predvádzania nových remeselníckych výrobkov, a najmä príležitosťou porozprávať sa s priateľmi a známymi z blízkeho i vzdialenejšieho okolia. Starším generáciám nostalgicky pripomínajú staré „zlaté časy“ a mladým zase atrakcie, ktoré sú pre mnohých z nich niečím úplne novým a nepoznaným... O príťažlivosti jarmokov svedčí aj prosperujúci každoročný mníchovský jarmok tzv. Viktualienmarkt, ku ktorému bola vydaná aj príležitostná poštová známka □ Zc

MALÁ ŠKOLA FILATELIE (1)

PRE MLADÝCH AJ SKÔR NARODENÝCH

Štefan J. Plíško

Motto: Nieto starých a nových poznatkov,
sú len starí a mladí ľudia...
pre novorodenca je každý poznatok nový.

Neviem, kto mal toľko životných skúseností, že ako prvý vyslovil túto múdrosť, ale aj tak má všeobecnú platnosť, a teda platí aj vo filatelii. Pre začínajúceho, ale aj pre mierne pokročilého staršieho filatelistu je každý ďalší poznatok o predmete jeho záujmu novým poznatkom. Preto som sa snažil - po dlhšom rozmyšľaní - tejto životnej skúsenosti podriadiť aj ďalšie riadky...

ČO JE FILATELIA

Je to umenie, veda alebo len jednoduchá zábava, či snaha po dosiahnutí finančného zisku? Takéto a podobné otázky si mnohí často kladú, ale tak isto často sa im nedostane jednoznačná odpoveď. Tí „zasvätenejší“ sa im snažia vysvetliť, že filatelia je zložené slovo grécke pôvodu a znamená „philos“, tzn. priateľ a „ateleia“, čo zase znamená oslobodenie od platenia (v peniazoch), ktoré v tomto prípade nahrádza poštová známka. Prenesené teda v doslovnom preklade „filatelist“ = priateľ oslobodenia od poplatkov (kiež by to bolo pravdou...).

Ako všetko nové, ani názov tejto našej záľuby sa nezrodil z ničoho-nič, ale prešiel určitým vývojom. Dnes už nie je síce až také zaujímavé, kto a kedy použil prvýkrát názov „timbrológia“. Vieme však, že to bolo vo Francúzsku (kde sa veľmi dlho udržal najmä ako názov časopisu „Echo de la timbrologie“) a znamenalo to asi toľko, ako veda o známkach - známkoveda. Určitým kompromisom v prvopočiatočných vznikoch zberateľstva známok a pomenovania tejto „mánie“ sa stal ďalší názov „timbrofilia“, tzn. láska (priateľstvo) k známkam. Ani jeden z týchto názvov sa však nepresadil a tak nám ostal všeobecne rozšírený a zaužívaný názov filatelia.

Iní zase budú tvrdiť, že filatelia je veda, zaoberajúca sa štúdiom poštovej známky a poštovníctva vôbec. Ešte pred niekoľkými rokmi sa razilo heslo „Filatelia - rekreácia pracujúcich“ - prípadne v širšom poňatí aj „Poštová známka a filatelia - svet poznania a mieru“. Naproti tomu v dnešnom skomercializovanom svete sa derie do popredia heslo „...filatelia - koníček aj investícia“. Jaroslav Hašek ústami dobrého vojaka Švejka zaraďuje filatelistu do nie príliš lákavej spoločnosti, keď tento opisuje svoj pobyt v bláznici.

Pozrime sa však aj do náučných slovníkov, ktoré charakterizujú filateliu nasledovne: V Encyklopédii Slovenska z roku 1978 sa dočítame, že „Filatelia - systematické zbieranie a štúdium poštových známok. V socialistickej spoločnosti plní kultúrno-výchovnú a politicko-spolo-

čenskú funkciu - vedie k získavaniu nových poznatkov a vedomostí, pomáha formovať charakter mladých ľudí, prispieva k priateľstvu a spolupráci medzi národmi“. Ako zmyšľali o predmete svojho záujmu filatelisti, mohli sme sa dočítať (v skrátenom preklade) v nemeckom Lexikon PHILATELIE z roku 1971: „Filatelia - náuka o poštových ceninách: Zsystematické zhromažďovanie, skúmanie a vyhodnocovanie poštových cienin a ostatných poštových dokladov každého druhu“.

Ak zhrnieme všetky predchádzajúce a mnohé ďalšie charakteristiky filatelie zistíme, že v každom z nich je, i keď niektoré sú poplatné času ich vzniku, aspoň zrníčko pravdy.

Ján Neruda a jeho názor na rôznorodosť známok a ich výchovno-vzdelávací význam (v tomto prípade písmo)

Čo je teda vlastne filatelia? Býva zvykom, že ak sa chceme dopátrať pravdy a nevieme si s niečím rady, dovoľujeme sa klasikov. Robím to aj ja a aby ma nik nemohol podozrievať, že som zámerne zvolil autora ovplyvneného súčasnými diskusiami o poslaní a postavení filatelie v spoločenskom živote, vybral som si takého, ktorý nemohol tušiť, ako sa filatelia rozrastie. Je ním český básnik a publicista Jan Neruda (1834-1891), ktorý už v roku 1870 napísal: „... V najnovších časoch vznikla celkom nová zberateľská mánia a jej predmetom sú poštové známky, tie známky, ktoré ako poštovné porto lepíme na listy. Mánia zbierať poštové známky vznikla o nedlho po tom, ako pošta známky zaviedla. Takáto zbierka nám dá obraz o svetovom poštovníctve, vzbudzuje záujem o zemepis, alegorické zoskupenia, znaky a historické podobizne na známkach sú zaujímavé rovnako slovenské, grécke a orientálne písmo na nich, rozličné jazyky a peňažné hodnoty. O egyptskej poštovej známke, na ktorej je vyobrazená sfgina, pyramída, obelisk, sa učiteľ

môže rozhovoriť inštruktívne ako o brazílskej známke so štrkáčom alebo o newfoundlandskej s tuleňom, či salvadorskej so sopkou. Rýchlo po sebe nasledujúce známkové emisie rýchlo sa striedajúcich politických vlád v jednej krajine môžu poučiť aj dospelého. Filatelia sa rýchle ujala aj v Európe a zmocnila sa mladých aj starých“.

Mnohých filatelistov zbieranie poštových známok motivuje v prvom rade ich výtvorná stránka, ako osobitný druh užitočnej grafiky

Ak sa zamyslíme nad predchádzajúcimi riadkami a rôznymi úvahami o filatelii, musíme pochopiť, že naša záľuba - filatelia - nie je vedou (napriek niektorým skutočnostiam, ktoré by jej vedecký charakter mohli prisudzovať), ale osobnou záujmovou činnosťou podobne, ako je napríklad zbieranie umeleckých predmetov, keramiky, pohľadníc, telefónnych kariet a ďalších a ďalších predmetov zberateľského záujmu. Pri správnom pochopení jej miesta a vplyvu v živote človeka však musíme priznať značný výchovne-vzdelávací a náučný význam, a preto bez jej preceňovania alebo podceňovania môžeme filateliu charakterizovať ako osobnú záujmovú činnosť, zaoberajúcu sa zhromažďovaním, následným triedením, skúmaním a vyhodnocovaním poštových cenín a ostatných poštových dokladov každého druhu a ich uschovávaním; pri tejto činnosti sa využívajú poznatky príslušných vedeckých odborov, pomocných vied a technológií.

Ak by sa však niekomu takáto definícia filatelie zdala príliš zložitou, pre toho mám ďalšiu, všeobšiahnejšiu, a tá definícia znie:

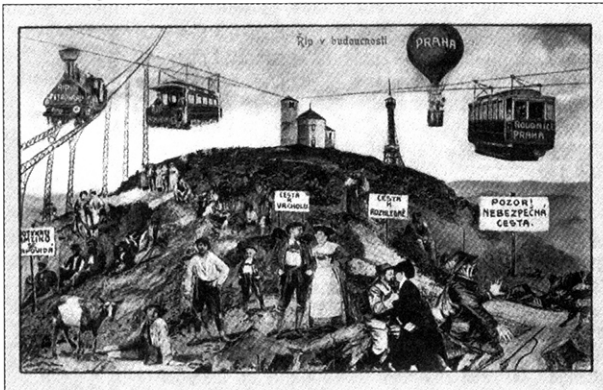
FILATELIA - VEĽKÁ LÁSKA K MALEJ LÁSKE.

(V budúcom čísle pokračovanie - Ako sa stať filatelistom)

ZÁBAVNÉ POHLADNICE (1)

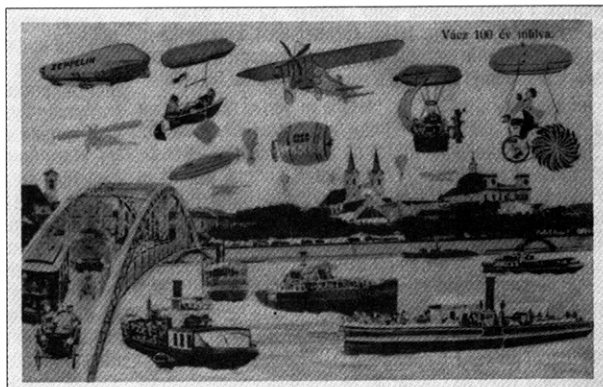
Pohľadnicami nás potešia naši blízki a známi pri mnohých príležitostiach. Každá nás vie potešiť ako vždy, keď si na nás niekto spomenie a svoju náklonnosť nám dá na vedomie. Keď je pohľadnica navyše aj pekná, zaujímavá, naša radosť sa znásobí. Niektoré pohľadnice nám vedia na tvári vyvolať aj úsmev. Zasmejeme sa nad nimi, zabavia nás. Zbierate zábavné pohľadnice? Ja áno. Väčšinou však musím siahnúť do minulosti alebo k susedom, u nás sa akosi tento žáner vyskytuje iba veľmi poskromne.

Futurologické pohľadnice

Predstava ako bude vyzerať o 100 rokov hora Říp v Čechách

Medzi najstaršie zábavné pohľadnice patria známe futurologické pohľadnice, ktoré boli vydávané okolo roku 1900. Možno, že sú zábavné iba z dnešného pohľadu. Je celkom možné, že ich tvorcovia, opojení nevidaným rozvojom dopravy a techniky na prelome 19. a 20. storočia tvorili svoje diela s najväčšou vážnosťou. Skutočnosť, že človek vzlietol sa objavila v zatmení oblohy množstvom najrozličnejších balónov, vzducholodí, rôznych lietajúcich strojov a visutých dráh. Veľká dôvera sa vkladala aj do sprístupnenia rôznych miest železnicou a splaveniu riek plných veľkých parníkov. To všetko malo nastať o 100 rokov, teda dnes... □ **Eva Lechnerová**

Záplava dopravných prostriedkov budúcnosti v maďarskom meste Vác, medzi ktorými, okrem iného, je aj lietajúca reštaurácia v tvare suda

KÚPELE TURČIANSKE TEPLICE

na historických pohľadniciach

Magdaléna Pekárová

Kúpele Turčianske Teplice sa nachádzajú v južnej časti Turčianskej roviny na úpätí juhozápadných výbežkov Veľkej Fatry. Rámec kúpeľov dopĺňajú severné svahy Kremnického pohoria. Ležia v nadmorskej výške 518 metrov. Liečia sa tu pacienti s chorobami pohybového ústrojenstva a niektorými chorobami obličiek a močových ciest.

Prvýkrát sa termálne pramene spomínajú v darovacej listine kráľa Ladislava IV. v roku 1281. Touto listinou poručil kráľ celé panstvo s teplými prameňmi grófovi Petrovi. Pri ceste na Spiš sa tu v roku 1423 zastavil kráľ Žigmund Luxemburský. Začiatkom 16. storočia patrili kúpele hlavnému trencianskemu županovi Zábalszkému, ktorý nechal ohradiť teplé pramene a postaviť prvú drevenú budovu s hostincom. V tomto období sa prvý raz objavuje názov kúpeľov THERMAE STUBNENSES čiže Štubnianske kúpele.

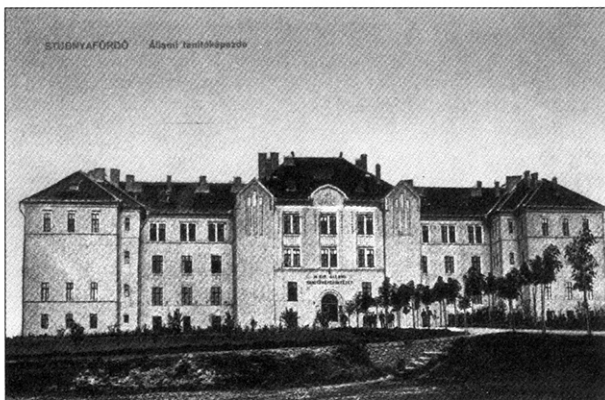
V roku 1553 sa stali teplé pramene vlastníctvom mesta Kremnica. Mesto začalo s účelnou výstavbou kúpeľov a týmto sa stali známe a hodne navštevované. Potvrzuje to aj vo svojej balneografii Juraj Wernher z roku 1545.

V 17. storočí boli kúpele vyhľadávaným miestom uhorských veľmožov. Spomeniem aspoň niektorých - uhorský palatín M. Esterházy, gróf P. Nádasdy, kardinál P. Pázmany a ďalší. Významná bola schôdzka Františka Vesselényiho s Petrom Zrínskym, ktorá sa uskutočnila v týchto kúpeľoch a na ktorej uzavreli dohodu o protihabsburgskom odboji.

Koncom 17. storočia kúpele začali náhle pustnúť, a tak ich dostal do zálohu zvolenský župan T. Smidegg na 40 rokov. Ten sa snažil z kúpeľov len vyťažiť. Preto v roku 1726 kúpele opäť prevzalo mesto. V roku 1748 kremnický lekár J. Leschovini vykonal analýzu termálnej vody a vydal monografickú prácu SCRUTINIO PHYSICO (Skúmanie prírodných javov), ktorá vyšla v Trnave v tom istom roku.

Obr. 1 - Pôvodný Zelený kúpeľ (Zöld Tükör), dnes Modrý kúpeľ. Pohľadnicu s dlhou adresou vydal P. Socháč (162., T. Szt. Márton), poštu použitá v roku 1903

Obr. 2 - Budova Štátneho učiteľského ústavu. Pohľadnicu vydalo Spotrebne družstvo (1754.), poštu použitá v roku 1919

Obr. 3 - Nová vilová štvrť. Pohľadnica vydaná v roku 1914, poštu použitá v roku 1919

Obr. 5 - Hotel Alžbeta (dnes liečebný dom J. Kollára) a Zelený kúpeľ (dnes Modrý kúpeľ). Pohľadnica (1914) poštou použitá v roku 1920

Obr. 6 - Časť kúpeľného parku. Pohľadnica vydaná v roku 1914, poštou použitá v roku 1921

Začiatkom 19. storočia sa začali kúpele rozširovať. Bol založený kúpeľný park s rozlohou približne 14 hektárov. V roku 1885 postavili hotel ALŽBETA, dnes s názvom LIEČEBNÝ DOM J. KOLLÁRA a na konci 19. storočia kúpele zaznamenali ďalší rozkvet vybudovaním nových ubytovacích zariadení.

Obr. 4 - Pri sírnom prameni v ihličnatom lese, odpočívadlo, vľavo muž s fotoaparátom na statíve. V ľavom dolnom rohu pohľadnice okrem názvu kúpeľov sú uvedené aj niektoré poskytované procedúry. Pohľadnicu vydali Štubníanske kúpele (145.), poštou použitá v roku 1908

Obr. 7 - Modrý kúpeľ a liečebný dom J. Kollára. Pohľadnicu vydala LUNA B. B. nákladom Slovakotouru, nápis TURČIANSKE TEPLICE bol na prednú stranu pohľadnice ručne napísaný dodatočne

Prvá svetová vojna zapríčinila pokles návštevnosti. V medzivojnovom období tu postavili hotel GRAND a hotel VYŠEHRAD a súkromní podnikatelia začali stavať vilky a penzióny. Po roku 1948 sa kúpele zaradili do siete štátnych kúpeľov a postupne sa začalo s ich modernou výstavbou.

Dnes sa tu poskytuje moderná komplexná liečba na vysokej úrovni a kúpele sú vyhľadávané pacientmi nielen domácimi, ale i zahraničnými. Do prvej tretiny 20. storočia sa prevažne používal názov Štubníanske kúpele.

V kúpeľnom parku sa nachádza kúpalisko s bazénom. Pacientmi obľúbené sú aj turistické vychádzky po značkových chodníkoch do okolitých lesov a dolín ako aj návšteva Harmaneckej kvaplovej jaskyne ■

NIE JE VŠETKO ZLATO, ČO SA BLYSKA

Aukcie sa stali bežnou súčasťou dnešného filatelistického života. Môžeme výhodne predat, výhodne kúpiť. Otázkou je, či skutočne dobre kúpime!

Dostal sa mi do rúk aukčný katalóg známej českej aukčnej firmy, kde sa (okrem iného) ponúkajú celistvosti frankované známkami Snem Karpatskej Ukrajiny 3 K, kat. Merkur č. 351, pod aukčnými číslami 1712, 1713 a 1714 (obr.). Tieto celistvosti vzbudili moju pozornosť, a preto sa nich pristavim bližšie. Najprv však pripomeniem niektoré známe fakty, ktoré sa viažu k tejto známke.

Známká Snem Karpatskej Ukrajiny, tzv. modrá Jasiňa bola oficiálne vydaná 15.3.1939. Podľa dochovaných prameňov bolo z Prahy do mesta Chust už 1.3.1939 dodaných 2000 PA a ďalších 1000 PA bolo doobjednaných. Zvyšok nákladu zostal v Prahe, kde podľa známky oficiálne predávala. Známká bola daná do predaja 15.3.1939 s platnosťou len pre Zakarpatskú Ukrajinu. Podľa dochovaných dokumentov československá štátna správa ukončila evakuáciu Chustu 16. marca 1939 o 9,00 hod. Poštový úrad bol obsadený ukrajinskými nacionalistami, ktorí ho držali do 16.30 hod. tohto dňa, kedy Chust obsadili maďarské vojská.

Vo filatelickej literatúre sa uvádza, že pri evakuácii sa stratila čs. poštová pečiatka Chust. Vieme, že prinajmenšom jeden čs. úradník vyviezol do Protektorátu asi 400 kusov rôznych celistvostí opečiatkovaných pečiatkou pošty Chust. Ale takýchto poštou neprepravených listov a rôzneho iného materiálu sa v Protektoráte objavilo podstatne viac. Aj dnes môžeme na burzách vidieť rôzne výrobky, ktoré nevzbudzujú dôveru a sú predávané za značne vysoké sumy. Maďarská pošta neskôr doručila zabrané poštové zásielky do Protektorátu. Odhad je niečo vyše 100 kusov R-zásielok. Riadne poštou doručená zásielka musí mať pečiatku CHUST zo dňa 15.3.1939 a prichodzu poštovú pečiatku v Protektoráte zo dňa 23. alebo 24. marca 1939! A samozrejme R-nálepku. Nemožno vylúčiť existenciu celistvostí s pečiatkou CHUST 16.3.1939, ale takúto som doposiaľ nevidel. A teraz sa venujeme jednotlivým aukčným položkám.

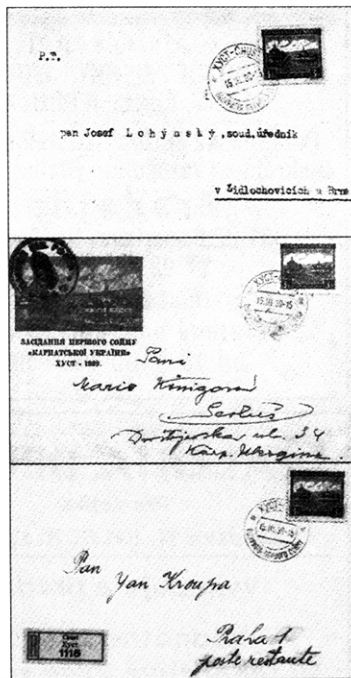
Položka 1712 (1000 Kč) má síce znaleckú značku Gilbert, pričom pán profesor označil za pravú pečiatku, ale v žiadnom prípade nie o nálepku ako celok. V dôsledku chýbajúcej R-nálepky ide o veľmi prefrankovanú celistvosť (VI. TO) a čo je nie menej dôležité, chýba prichodzia pečiatka protektorátnej pošty!

V texte k položke 1713 (3000 Kč) je o. i. uvedená „+ razítko maďarské Poľní pošty“. Musím však konštatovať, že v tomto prípade ide zrejme (v lepšom prípade) o omyl, pretože ide o riadnu pečiatku MAĎARSKEJ KRÁLOVSKEJ POŠTY! Vieme, že maďarská poštová správa bola už v predstihu pripravená a na zabranom území používala svoje riadne pečiatky vrátane príležitostných. Ďalej je známe, že na zabranom území povolila vyplácanie zásielok čs. známkami pričom bola zachovaná čs. poštová tarifa (VI. TO) platná v Československu. Problém tejto celistvosti je v tom, že na známke je odtlačok čs. pečiatky CHUST s dátumom 15.3.1939, pričom predpokladáme, že maďarská pošta celistvosť doručila, ale pretože chýba R-nálepka, ide o výrazne prefrankovanú obálku.

Pri položke 1714 (800 Kč) je veľmi vážnym nedostatkom dátum prichodzej pečiatky v Protektoráte - 26.3.1939! Spolu s veľmi vysokým číslom R-nálepky táto obálka javí znaky dodatočne vyrobenej celistvosti.

Neviem, či sa tieto aukčné položky predali a za akú cenu, no v tomto prípade to nie je ani dôležité. Predat i kúpiť si môže každý čo chce. Otázka je, či skutočne za svoje peniaze dostane adekvátnu protihodnotu! A ako to najľahšie zistíme? Sú dve možnosti: Vlastným a najmä sústavným štúdiom (staršej a kvalitnej literatúry je na šťastie dost a vo filatelistických predajniach si skutočne za pár korún kúpite vedomosti, ktoré sa stonásobne vrátia) alebo požiadanim o overenie, či posúdením znalcom. Najlepší spôsob je spojiť obidve možnosti a najmä vzácnejší filatelistický materiál nekupovať bez znaleckého posudku, overenia alebo atestu.

□ Jozef Šarman

Literatúra:

- [1] Specializovaný katalóg ČSR I, Nakladateľstvi MERKUR 2002
- [2] Dvořák F.: Kolik se jich asi zachovalo? (Filatelie č.24/1982)
- [3] Voloncs G.: Používání čs. známok v Maďarsku (Filatelie č.7/1991)
- [4] Beneš F.: Používání znaleckých a vlastnických značek (Filatelie č.1/1999)
- [5] Beneš F.: Karpatská Ukrajina (Filatelie č.3/1999).

Poznámka redakcie: O názor k tejto problematike sme požiadali člena redakčnej rady Michala Ziku, ktorý sa poštovej histórii Podkarpatskej Rusi venuje dlhé roky. Vyjadril sa nasledovne: „Hneď po vydaní známok a ich krátkom používaní sa aj na základe rôznych fám zvýšil záujem o známky a najmä však o celistvosti. Hneď v marci a apríli 1939 boli zistené tri falošné pečiatky, a preto vtedajší znalci začali označovať pravosť pečiatky, a dokonca aj známky na poštou neprepravených zásielkach. Až neskôr M. Blaha označoval na zadných stranách obálok ich autentickosť textom: „Dopis jako celek je pravý“, ku ktorému pripojil odtlačok svojej znaleckej pečiatky. K otázkam hodnotenia pravosti celistvostí z 15.3.1939 bude vhodné sa vrátiť v samostatnom článku, pretože táto problematika je veľmi rozsiahla.“

FIRMA ZBERATEĽ

stále vykupuje

**HODNOTNÉ ZBIERKY I JEDNOTLIVÉ
ZNÁMKY, MINCE A POHLADNICE**

Poradenská služba - Zásielková služba
Diskrétnosť zaručená - Platba v hotovosti

Predajňa:

831 02 Bratislava, Račianska 17

☎ 02 / 44 250 149

e- mail: zberatel @ nextra.sk

Otvorené pondelok až piatok
od 10.⁰⁰ do 18.⁰⁰ hod.

NUMIZMATIKA FOLLIS

Mikuláš Tóth, Košice

Vás pozýva na návštevu.
Nájdete nás v centre mesta.

Nákup a predaj:

- mincí ● bankoviek
- medailí ● radov a
- vyznamenaní ● numizmatickej literatúry

Ponúkame:

výkup za hotové - diskrétnne jednanie

NUMIZMATIKA - FOLLIS

Mikuláš Tóth, Hrnčiarska 7, 040 01 Košice
(priestory Východoslovenského múzea)
☎ 0042155 / 62 27786

Otvorené:

Pondelok: 12.00 - 17.00 hod.,
Utorok - Piatok: 10.00 - 17.00 hod.

GALÉRIA DERKA®

Predajňa:

Žilinská 11, 811 05 Bratislava

vykupuje a predáva

**hodnotné zbierky
aj jednotlivé kusy známok,
mincí a pohľadníc**

tel.: 02 52621714

tel./fax: 02 52621715

http://www.galeriaderka.sk

ALBUM ZIKA

**NEHLADAJTE MA DOMA,
NÁJDETE MA NA INTERNETE**

www.albumik.sk

MZIKA@HOTMAIL.COM

TEL/FAX.: 02 / 4342 9386

Firma

Námestie SNP č.37, ☎ 045 / 5320250-51

Predávame a vykupujeme materiál z oblasti

**filatelie, numizmatiky, notafílie,
filokartie, telefónnych kariet**

Zároveň poskytujeme bezplatne poradenskú službu
a ohodnocovanie materiálu.

Pre členov Klubu Filatelie a abonentom časopisu
Zberateľ poskytujeme 5% zľavu

Ervín SMAŽÁK

Lotyšská 16

821 06 Bratislava

tel.: 02/45246 518

Propagácia športových podujatí na poštových materiáloch (prítlache, príležitostné poštové ☉ a strojové príležitostné ☉)

Sprostredkovateľská činnosť vo filatelii. Zásielková služba (novinky SR, ČR).

Ponúkam známky, FDC, celistvosti, katalógy a ostatné poštové materiály na tému Olympia a šport (celý svet).

Vykupujem kvalitný poštový materiál na tému Olympia a šport (celý svet).

Prijímam do komisionálneho predaja poštový materiál na tému Olympia a šport (celý svet).

Členovia SSOŠF pri Slovenskom olympijskom výbore majú **10% -nú zľavu** pri materiáloch firmy ERVO.

AUKCIE • BURZY STRETNUTIA

Kalendár podujatí s uvedením ich názvu, miesta a termínu konania, prípadne ďalšími informáciami je zostavený podľa

podkladov, ktoré redakcii poskytl usporiadatelia podujatia. Za obsah a znenie informácií redakcia neurčí.

REGIONÁLNE PODUJATIA

→ 25. január 2004 LUČENEC

MEDZINÁRODNÉ HOBBY STRETNUTIA ZBERATELOV v Lučenci sú tohto roku plánované na 25. januára, 29. februára, 28. marca, 25. apríla, 30. mája, 27. júna, 25. júla, 29. augusta, 26. septembra, 31. októbra a 28. novembra 2004.

→ 1. február 2004 ŽILINA - RADOLA

MEDZINÁRODNÉ HOBBY STRETNUTIE ZBERATELOV • Galéria MLYN-ANTI-K - KaM Radola č. 133 (oproti čerpacej stanice Benzínol, 10 km od Žiliny). Možnosť predaja vlastného tovaru v areáli objektu. Dátumy stretnutí: 1.2., 7.3., 4.4., 2.5., 6.6., 4.7., 1.8., 5.9., 3.10., 7.11., 5.12. Termíny aukcií: 6.6., 5.12. Kontakt: Galéria Mlyn Antik-KaM 02336 Radola 133 ☎ 041/4214026, mobil: 0904/ 526563, 0903/ 175076, <http://starozitnostikam.webpark.sk>.

→ 7. február 2004 BRATISLAVA

BURZA ODZNAKOV, MEDAILÍ, MINCÍ A VYZNAMENANÍ sa uskutoční v spoločenskej sále Strediska kultúry Bratislava - Nové Mesto, Vajnorská 21, dňa 7.2.2004 od 8,00 do 12,00 hod. Ďalšie burzy sa uskutočnia 6.marca, 3.apríla, 15.mája, 5.júna, 4.septembra, 2.októbra, 6.novembra a 4. decembra 2004.

→ 15. február 2004 KOŠICE

CELOSLOVENSKÉ STRETNUTIE ZBERATELOV usporiada Slovenská numizmatická spoločnosť, pobočka Košice, dňa 15.2.2004 v priestoroch Spoločenského pavilónu (Ferrocentrum) na Triede SNP 61 od 8,00 do 13,00 hod. Doprava zo železničnej a autobusovej stanice električkou č.6 (vstupujú na 7. zastávke). Kontakt na ☎ 055 / 62 34 138.

→ 15. február 2004 ŽILINA

MEDZINÁRODNÉ ZBERATELSKÉ STRETNUTIA v roku 2004 1) - zamerané na starožitnosti (okrem nábytku), obrazy, mince, medaily, pap. platidlá, pohľadnice, minerály a i. (poriadatelia Pamel-Artés a Antik KaM): 15.február, 18.apríl, 20.jún, 17.október (+ aukcia) a 19.december 2004, 2) - zamerané na filateliu, filokartiu, TK, numizmatiku, notafiliu a i. (poriadatelia Pamel-Artés a Temafila Žilina): 14.marec, 16.máj (+ aukcia), 12.september a 14.november 2004 (+ aukcia). Miesto konania: Budova INGEO, Bvtičká cesta 16, Žilina, čas konania od 7,00 do 12,00 hod., vstúbené 15 Sk (deti do 15 rokov, voiaci a dôchodcovia nad 70 rokov vstup voľný), cena za stôl 60 Sk. Objednávky stolov 00421/415624958, e-mail: temafila1@stonline.sk

→ 22. február 2004 TRENČÍN

TRADIČNÁ CELOŠTÁTNA FILATELISTICKÁ BURZA v Trenčíne sa uskutoční dňa 22. februára 2004 v Kultúrnom stredisku Dlhé Honv. Ďalšie celoštátne burzy v Trenčíne sa tohto roku uskutočnia 23. mája, 19. septembra a 7. novembra.

→ 14. marec 2004 POPRAD

Podtatranské kluby filatelistov v Poprade, Kežmarku a vo Svite pripravujú v budúcom roku **PODTATRANSKÚ FILATELISTICKÚ VÝMENNÚ SCHŔDZKU** na 14.marec 2004. Informácie a kontakt: Ing. Josef Rančák, Štúrova 126/5, 058 01 Poprad, ☎ 0907 949 956.

→ 14. marec 2004 PŘEROV

SPOLOČNÁ BURZA ČESKÉHO A SLOVENSKÉHO FILUMENISTICKÉHO ZVÁZU sa uskutoční 14.3.2004 v Přerove v klube pivovaru ZUBR, Komenského 35 od 7,00 do 11,00 hod. Rezervácia stolov na ☎ 00420 / 581 225 592.

→ 25. apríl 2004 BANSKÁ BYSTRICA

CELOSLOVENSKÉ STRETNUTIE FILATELISTOV usporiada KF 53-53 v Banskej Bystrici 25. apríla 2004. Ďalšie stretnutie je plánované na 10. októbra 2004.

→ 13. jún 2004 NITRA

SLOVENSKÁ NUMIZMATICKÁ SPOLOČNOSŤ v Nitre usporiada tradičné **HOBBY STRETNUTIA** dňa 13. júna a 10. októbra 2004 (v nedeľu) v Nitre na Párovskej ul. 1 v čase od 7,00 do 12,00 hod.

KLUBOVÉ STRETNUTIA

■ **BANSKÁ BYSTRICA** - FILATELIA • Budova COIMEXU, Partizánska cesta 3 • Každú druhú nedeľu v mesiaci od 9,00 do 11,00 hod. ■ **BANSKÁ BYSTRICA** - NUMIZMATIKA, NOTAFILIA • Skuteckého 36 • Každý posledný pondelok v mesiaci od 16,00 do 17,00 hod. ■ **BRATISLAVA** - FILATELIA, FILOKARTIA, TELEFÓNNE KARTY • Dobrovičova ul. 14 (Suvorovov internát) • Každú nedeľu od 8,00 do 12,00 hod. ■ **KEŽMAROK** - FILATELIA • Centrum voľného času, Starý trh č.25 • Každú prvú nedeľu v mesiaci od 9,30 hod. ■ **KOŠICE** - FILATELIA, TELEFÓNNE KARTY • Železničná stanica, veľká zasadačka • Každú nedeľu od 9,00 hod. okrem sviatkov (júl a august možnosť zmeny termínov) ■ **KOŠICE** - NUMIZMATIKA, NOTAFILIA • Východoslovenské múzeum, Hviezdoslavova 3 • Každú nedeľu od 9,00 do 12,00 hod. ■ **LEVICE** - FILATELIA, FILOKARTIA, TELEFÓNNE KARTY • Každú druhú a štvrtú nedeľu v mesiaci od 9,00 do 12,00 hod. • CK Junior, Sládkovičova ulica ■ **LUČENEC** - NUMIZMATIKA, NOTAFILIA, TELEFÓNNE KARTY a iné • Bufet Malá ryba, L.Štúra 6 (pri Lekárni) • 1. a 3. nedeľa v mesiaci od 9,00 do 12,00 hod. ■ **MARTIN** - FILATELIA • Výmenné schôdzky KF 53-05 v DO Strojár, Vajanského nám. 2 • Každý pondelok od 18,00 hod. ■ **MARTIN** - NUMIZMATIKA • Schôdzky členov a priateľov numizmatiky • Penzión Čierna pani, každý štvrtok od 16,00 do 17,00 hod. ■ **MICHALOVCE** - FILATELIA • Dom Matice slovenskej, Masarykova 42, Michalovce (2.poschodie) • 1x mesačne, každý druhý pondelok o 17,00 hod. (okrem letných mesiacov júl a august) ■ **NOVÉ MESTO nad Váhom** - FILATELIA • Mestské kultúrne stredisko • Každý štvrtok od 18,00 hod. ■ **NOVÉ ZÁMKY** - FILATELIA • Kaviareň hotela Korzo, hlavné námestie • Každú druhú a štvrtú nedeľu v mesiaci od 9,00 do 12,00 hod. ■ **POPRADE** - FILATELIA • Každá prvá a tretia streda v mesiaci od 17,00 hod. Pošta Poprad 2, zasadačka na 2.poschodí ■ **PREŠOV** - FILATELIA • Čierny orol (PKO), Hlavná ulica č. 50/a (1.poschodie, miestnosť nad vchodom) • Každú nedeľu (okrem sviatkov a prázdnin) od 10,00 do 12,00 hod. ■ **PRIEVIDZA** - FILATELIA • Členské schôdze spojené s výmenou materiálu • Cukráreň EDEN pri kláštore piaristov na ul. A. Hlinku • Každá nedeľa od 9,00 do 11,00 hod. ■ **PRIEVIDZA** - NUMIZMATIKA • Členské schôdze spojené s výmenou numizmatického mate-

riálu. Dom kultúry - Kultúrne a spoločenské stredisko • Každá prvá streda v mesiaci od 16.00 do 18.00 hod. ■ **RU-ZOMBEROK** - FILATELIA • Liptovské múzeum • Každý druhý a štvrtý štvrtok v mesiaci (okrem prázdnin) - október až marec od 17.00 hod., apríl až september od 18.00 hod. ■ **TRNAVA** - KF Trnava • Centrum voľného času KALOKAGATIA, Strelecká 1 • Každý štvrtok od 16.00 do 18.00 hod. ■ **VRA-NOV n / Topľou** - VŠETKY ZBERATELSKÉ ODBORY • Mestský dom kultúry, M. R. Štefánika 875 / 200 • Každú prvú nedeľu po 15-tom v mesiaci od 10.00 do 12.00 hod. okrem prázdnin a sviatkov □ (R)

INZERCIA

Podmienky inzerovania: Cena za jeden riadok inzercie je 20 Sk. Za zvýraznenie rámečkom účtujeme príplatok 35 Sk. Na trikrát opakovaný inzerát poskytujeme 30%-nú zľavu. Abonent čiasopisu majú v každom čísle prvých 5 riadkov inzerátu zdarma. Uhradu inzerátu, resp. potvrdenku o úhrade treba zaslať na adresu redakcie najneskôr so zmením inzerátu. Inzeráty prosíme písať na stroji (počítači) alebo čitateľne paličkovým písmom. Uverejňujeme ich v došlom poradí. Komerčné inzeráty, reklamy a ich grafickú úpravu účtujeme podľa osobitného sadzovníka, ktorý na požiadanie zašleme, alebo dohodou. Redakcia

■ **KÚPIM ČS. CELINY:** COB 39 Horská služba 1974, V. Taty: CPH 30/33 Symb. cintorín, CPH 8/22 Malá Stud. dol., CPH 8/23 Stal. štít, CPH 20/14 Téryho chata. Adršpašské skály: CPH 21/22, 23. Ivan LUŽÁK, Púpavová 2, 841 04 Bratislava 43, ☎ 02/654 25 054. Z 001

■ **PREDÁM ZNÁMKY, HÁRČEKY, TLAČOVÉ LISTY ČSR, SR, ČR** od roku 1985 po rok 2000 zasklené na albumových listoch zviazané po jednotlivých ročníkoch ☎ 0902 516 780. Z 002

■ **KÚPIM BANKOVKY A MINCE MAĽARSKA A RAKÚSKO-UHORSKA** ☎ 058 / 73 27 833, 0905 426 733. Z 003

■ **KLUB FILATELISTOV 54-01** a Združenie klubov filatelitov Košice **príjmu a zašlú výbery do kolovania.** Informácie na adrese správcu kolovania: Teodor MAGDA, Zborovská 2, 040 01 Košice. Z 004

■ **KÚPIM ★★ ZNÁMKY S TROPICKÝM LEPOM** Pof. č.60, 95, 166. Môžu byť aj väčšie bloky, prípadne aj DCH. Marián HALKO, Laborecká 16, 066 01 Humenné. Z 005

■ **PO DOHODE PRIJÍMAM I ZASIELAM** výbery známok, FDC, celín... Hľadám partnerov na výmenu kus za kus i podľa katalógov. Kúpim zbierky, Miroslav SUKUPČÁK, Čáčov 254, 905 01 Senica, ☎ 0905 358 707. Z 006

■ **PREDÁM PEČIATKOVANÉ A + TL** (s leptom) **SR 1993-97** za 50 % katalógu. Š. ĐURIAN, Nám. Slobody 1406/32, 020 01 Púchov, resp. stefan.duris@conti.sk. Z 007

■ **PREDÁM NEÚPLNÚ ZBIERKU ☉ ZNÁMOK POLSKA** na albumových listoch Pofiz z rokov 1946-1980 a časť do roku 1938 v celkovej hodnote 892 euro podľa kat. MICHEL. Cena dohodou. ☎ 0905 910 719 Ba. Z 008

■ **PREDÁM zn. NEMECKO 1862-1945,** Chust s pretlačou, FDC a NL ČSR, zn. Taliansko s albumom, mince ČSR 1947-1992, zbierku medailí, knihu Hlinka: Peniaze v našich dejinách a i. numizmat. literatúru. V. Šárffy, E.B.Lukáča 11, 936 01 Šahy, ☎ 036 741 2425. Z 009

■ **PREDÁM ALBUMOVÉ LISTY SCHAUBEK** na Maďarsko 1871-1986 v piatich pérových doskách, čiastočne s ☉ známkami za 4900 Sk. M. ZIKA, Sečovská 8, 821 02 Bratislava, ☎ 0903 942 017. Z 010

■ **PREDÁM LUXUSNÉ MALÉ KOŠICKÉ KRÍŽE** za 32 500 Sk. M.Zika, Sečovská 8, 821 02 Bratislava, ☎ 0903 942 017. Z 011

FILATELIA ALBUM

**PREDÁVAME
A VYKUPUJEME
ZBIERKY ZNÁMOK, MINCÍ,
STARÝCH POHLADNÍC,
CELISTVOSTÍ
A OSTATNÝ FILATELISTICKÝ
MATERIÁL**

FILATELIA ALBUM

Lazaretská 11

811 08 BRATISLAVA

telefón / fax: + 421 - 2 - 5296 7411

RECENZIE

**Jozef Korený - vojak vo svete pošty,
filatelie a numizmatiky**

Verejná knižnica Michala Rešetku v Trenčíne v spolupráci s mestom Trenčín vydáva edíciu, v ktorej predstavuje osobnosti, ktoré sa výrazne podieľajú na zviditeľňovaní mesta Trenčín a trenčianskeho regiónu. V rámci životného jubilea Jozefa Koreného sme v rámci tejto edície pripravili titul JOZEF KORENÝ - VOJAK VO SVETE POŠTY, FILATELIE A NUMIZMATIKY. Publikácia rozmerov 125 x 225 mm má rozsah 152 strán.

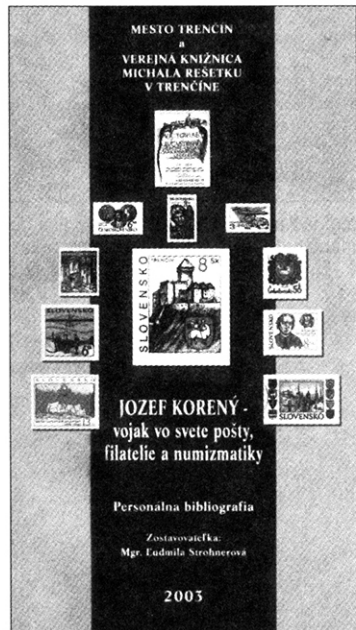
Uvodnú časť bibliografie otvára L.Jambor životopisnými údajmi o živote, práci a činnosti jubilanta, nasleduje prehľad o členstve J. Koreného v spolkoch, jeho oceneniach a vyznamenaniach, čestných odznakoch a nomináciách. Bibliografia komplexne prezentuje jeho literárnu, publicistickú, vystavovateľskú, propagačnú a grafickú tvorbu. Je rozdelená do šiestich hlavných kapitol: 1.1 - Literárna, publicistická a recenzentická tvorba, 1.2 - Vystavovateľská tvorba, 1.3 - Propagačná činnosť, 1.4 - Grafická tvorba, 1.5 - Prednášková činnosť a 1.6 - Smútočné prejavy.

Najrozsiahlejšia časť v bibliografii dokumentuje publikačnú činnosť J. Koreného, s ktorou sa môžeme stretnúť už od roku 1972 na stránkach filatelistických periodík, zborníkov, bulletinov, katalógov, regionálnej tlače, ale aj vojenských periodík. Najčastejšie prispieval do odborných filatelistických časopisov ZBERATEL, NITRAFILA, SLOVENSKÁ FILATELIA, MARTINIA, LAUGARÍCIO, FILATELIE, POŠTOVÉ ZVESTI, ZVESTI ZSF, z regionálnej tlače do Trenčianskych novín, Kysuce a z vojenských periodík do Apológie, Dukly, a Obrany. Publikoval aj v zahraničných zberateľských periodikách v Poľsku, Maďarsku a Rakúsku.

V bibliografii je venovaný dostatočný priestor aj jeho vystavovateľským aktivitám, či už ako tvorcu výstavných

exponátov, vystavovateľa na domácich i zahraničných výstavách, ale aj ako garanta a realizátora výstav poštových známok i organizátora sprievodných podujatí konaných v ich rámci. Podobne bibliografia zaznamenáva aj jeho prednášateľskú činnosť a ďalšie aktivity.

V ďalšej časti sú zaznamenané dokumenty o živote a tvorbe J. Koreného. Záverečnú časť tvoria registre: Autorský, personálny a register použitých periodických a neperiodických dokumentov.

Zostavovatelia sa usilovali, aby sa bibliografia stala bohatým zdrojom informácií nielen o Jozefovi Korenom, ale aj o organizovaní filatelistického života v Trenčíne.

□ **Ludmila Strohnerová**

KOŠICE VO FILATELII č. 14

Tohtoročné pokračovanie radu zborníkov Košice vo filatelii - číslo 14, vydala Štátna vedecká knižnica Košice na vzdelávanie členskej základne KF 54-01 Košice a členov KF združených v ZKF Košice. Zborník v rozsahu 60 strán vyšiel v redakčnej úprave J. Marenčíka v náklade 200 ks.

V zborníku je 11. pokračovanie informácií o košických filatelistických výstavách od Jána Maniacka st. z Nitry. Príspevky D. Evinica približujú súhrn poznatkov o používaní kontrolných poplatkových známok na pohľadnice, zaujímavosti

na doposlanej zálepke, novú úpravu smerových nálepiek na balíky. Príspevok rovnomennej prednášky V. Chmelára približuje 80. výročie organizovanej filatelie v Košiciach. Košické príležitostné tlačie a pečiatky z roka 2003 katalógovým spôsobom približuje vo svojom príspevku V. Gaál. Článok M. Kiššimona pripomína 5. výročie používania nových R-nálepiek, v ďalšom s názvom *Ako to vlastne bolo?*, dokladá výnimočné usporiadanie dátumových údajov v jednokruhových uhorských pečiatkach pôšt Bidovce a Štós. O činnosti SFVS informuje H. Dobál. Dva príspevky od J. Marenčíka sa zaoberajú problematikou odtlačkov výpliatnych strojov - prvý približuje generálne zastúpenie firmy Francotyp na Slovensku a druhý prináša prehľad výpliatnych odtlačkov s pseudoznámkou „Motýlik“ z východného Slovenska. V ďalšej časti zborníka je pripomenuté životné jubileum V. Chmelára. O 5. Valnom zhromaždení ZKF Východoslovenského regiónu a účasti košických vystavovateľov na výstavách v rokoch 1999-2003 píše D. Evinica, informácie o XX. dňoch filatelie Slovenska sú zhrnuté v príspevku J. Marenčíka. □ des

ČO PÍŠU INÍ

■ FILATELIE (ČR) ■ 12 / 2003

Vianočné číslo Filatelie odhaľuje ďalšie falzifikáty čs. celistvostí, ponúkané na zahraničných aukciách. Nové poznatky o dodatočnom vyplácaní leteckých zásielok prináša V. Rais. Druhým dielom pokračuje článok J. Horáka Československé a české automobilové ambulantly pošty a záverečnou štvrtou časťou seriálu S. Kamenického Futbal vo filatelii. Z informácií sú najdôležitejšie vyhlásenie ankety o najkrajšiu českú známku roka 2003, obsah uplynulého ročníka a výsledková listina 28. aukcie Profil. Na titulnej strane je avizované vydanie ďalšieho, už 11. dielu Monografie - Pošta v ghettu Terezín □ ik

■ BÉLYEG VILÁG (Maďarsko) ■ 12 / 2003

Na úvod decembrového čísla redakcia časopisu zaradila článok L. Juháza o filatelistickej výstave (salóne) jednorámových exponátov, ktorá sa stretáva s čoraz väčším záujmom vystavovateľov. Výstava bola venovaná Ferencovi Deákovi (1803-1876) pri príležitosti 200. výročia narodenia tohto významného štátnika a politika. Časopis prináša aj prednášku o živote a diele F. Deáka, ktorú na vernisáži výstavy predniesol L. Molnár. Z iného pohľadu sa tejto osobnosti venuje E. Novotná, ktorá píše o J. Borsosom chromotypiou zhotovenej fotografii Deáka. Výročie vzniku Rákocziho pochodu a tvorba niektorých významných hudobníkov je predmetom zasväteného článku I. Kassaia, významného klaviristu. L. Úrmös píše o poslednom maďarskom vydavateľovi pohľadníc, G. Bernáth ozeľmuje históriu jednej obálky prvého dňa vydania známok „Hobubica“, D. Soóky predstavuje slovenskú známku s obrazom od L. Medňanského a výstavu jeho prác v Budapeštianskej Národnej galérii, L. Molnár v článku Námet a kompozícia píše o výtvarnom riešení obrazového poľa poštovej známky. Časopis prináša aj zberateľský profil významného poštového historika I. Liptáka, prehľad zahraničnej tlače D. Soókyho a rad informácií zo zväzového života □ vkn

■ POŠTOVNÍ NÁLEPKY (ČR/SR) ■ 52 (2003)

Spravodajca Spoločnosti zberateľov poštových nálepiek otvára svoje nové vydanie prekvapivou správou o objavení ďalších nových príležitostných R-nálepiek z obdobia rokov 1917-1939, o ktorých „jsme dosud neměli ani potuchy“ - ide o nálepky „Výstava severních Čech 1927“ v Mladěj Boleslavi. O výpočtovom stredisku v Ústí nad Labem píše J. Konečný. Ťažiskovou časťou obsahu je prehľad českých príležitostných R-nálepiek a cenných nálepiek APOST v roku 2003. Nechýbajú zaujímavosti z termínálov APOST. Spravodajca oznamuje, že valné zhromaždenie členov Spoločnosti, spojené s výmennou burzou a aukciou, sa uskutoční 27. 3. 2004 v Staročeskej reštaurácii pardubického pivovaru. Na záver odcitujem poznámku redaktora J. Kratochvíla: „.... náš Zpravodaj

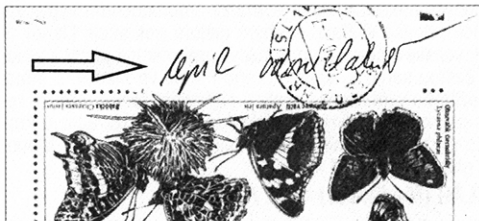

má stále ešte „federálni“ pôsobnosť, avšak bez príspevků slovenských odborníkov se po odchodu bývalého redaktora Ivana Tvrďého postupně stává jen periodikem českým - a to je škoda.“ □ vkn

■ SPRÁVY SFZ (SR) ■ 4 / 2003

Správy SFZ (Slovenského filumenistického zväzu) v úvode prinášajú informácie z činnosti zväzu - o zasadnutí výboru SFZ a stretnutí zberateľov v Sušiciach. Medzi ne patrili aj nekrológ o úmrtí dlhoročného člena a hospodára zväzu Ivana Hodžu (1921-2003). V. Gajdoš informuje členov o bratislavskej firme INFERMO, s.r.o., ktorá sa objavila na zápalkovom trhu. V ďalšom príspevku píše čo predchádzalo ukončeniu výroby v zápalkárni v Bytči a od toho istého autora ani v tomto čísle nechýba prehľad zo zahraničných filumenistických časopisov. V záverečnej časti sú už tradične uvádzané krátke informácie, ponuky, služby pre členov a inzercia □ vkn

„Lepil odosielateľ“

O „rastiach“ zberateľa príležitostných pečiatok sa na stránkach Zberateľa už viackrát písalo. Podobné problémy mám aj ja. Stáva sa to aj vtedy, keď podám zásielky na pošte s normálnou dennou pečiatkou, aby som ich zachránil pred „pazúrmí“ pečiatky v triediacej linke. Mne sa však už viackrát stalo niečo iné. Na (prefrankovaných) zásielkach zo Slovenska som našiel perom napísanú poznámku „Lepil odosielateľ“ (na obr. na okrají háččeka). Dostala sa tam bez vedomia odosielateľa. Z „výsluchu“ mojich nezbierajúcich známych vyšlo najavo, že zamestnankyňa za okienkom najprv chcela, aby sa háčček roztrhol a zásielka bola vyfrankovaná presne. Moja známa odpovedala, že list je určený filatelistovi, a preto prefrankovanie je v poriadku. Potom zamestnankyňa zásielku akceptovala. Zrejme jej to však nedalo, takže háčček neskôr druhýkrát - a teraz už definitívne - znehodnotila.

Zaujímalo by ma, či iní zberatelia majú podobné skúsenosti, ale aj to, kam mám poslať stažnosť, ktorú práve pripravujem □ **Stefan Tischner**, Eisenach (SRN)

Filatelistický krúžok

sa pravidelne stretáva každý utorok o 16,15 hod. v Klube 22 na Vavilovovej ul. v Bratislave pri obchodnom dome TPD. Deti do krúžku sú prijímané počas celého školského roka.

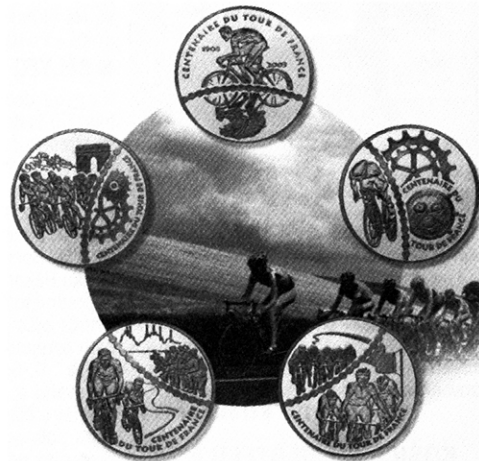
Informácie: 02/ 50 227 330 • 0903 34 68 96
e-mail: daniela.schmidtova@spn.sk

100 rokov cyklistických pretekov Tour de France

Športová verejnosť si vlni pripomenula 100. výročie Svetoznámych cyklistických pretekov Tour de France. Od roku 1903, okrem prestávok vo vojnovom období (1915-1918 a 1940-1946), sa preteky každoročne stali kolbištom najlepších svetových cyklistov.

Jubileum okrem vydania príležitostných známok a pečiatok bolo pripomenuté aj príležitostnou emisiou pamätných mincí. Emisiu tvorí päť mincí nominálnych hodnôt 1/4, 1 a 1/2, 10, 20 a 50 €. Vydané boli vyrazené zo zlata i striebra v rôznych, spolu v 13 prevedeniach.

Obrazový motív averzu mincí tvorí emblém pretekov a nominálna hodnota, na reverze dominujú kresby cyklistov v typických momentoch pretekov, ako napríklad v šprinte, jazdou v horskej etape, finišu v cieľi na Champs-Élysées a rôzne iné, aj dopĺňujúce obrazy technickej povahy. Jednotlivé obrazy na každej minci oddeľuje bicyklová reťaz, ktorá súčasne tvorí jednotiaci obrazový prvok všetkých mincí.

Okrem toho reťaze na známkach majú aj iné poslanie. Ak všetkých päť mincí rozmiestnime do kruhu, reťaze jednotlivých mincí vytvárajú kruh a nový obraz (dá sa v tomto prípade hovoriť o „puzzle“ podobne ako pri telefónnych kartách, alebo...?) □ **F. Mazur**

SÚŤAŽ O KVEŤ ZBERATEĽA

1

Vážení čitatelia,
v novom roku pokračujeme tretím ročníkom našej súťaže. Skôr však, ako bude reč o novom ročníku, vyhodnotíme 11. kolo vlaňajšieho ročníka.

■ Vyhodnotenie 11. súťažného kola:

1. otázka poriadne preverila pozornosť súťažiacich. Aj keď niečo môžeme pripísať na vrub menej zreteľných reprodukcii obrázkov, z 39 súťažiacich presný počet rozdielov našli iba traja súťažiaci! Rozpýtl bol veľký, od 5 do 9 rozdielov, ale dvaja súťažiaci nás prekvapili zistením až 11, resp. 12 rozdielov! Aby si každý mohol skontrolovať svoju úspešnosť, uverejňujeme obrázok s vyznačenými rozdielmi.

Na 2. otázku boli odpovede podstatne lepšie - že bola vyobrazená prvá známka Moldavska, vedelo približne 75 percent súťažiacich. Súťažiaci so slabšou znalosťou z filatelistického zemepisu podľa písma na známke, jej pôvod pripísali Rusku, Bulharsku, Srbsku, Ukrajinu alebo iných krajín. O známke opäť uverejňujeme samostatný článok.

Na 3. otázku (ktorý článok sa v novembrovom čísle Zberateľa najviac páčil) excelovali príspevky našich úspešných autoriek. Medzi dámy na prvých miestach sa vlúdil iba jeden predstaviteľ „silnejšieho“ pohľadia... Takto vyzerá poradie príspevkov podľa hlasovania súťažiacich: 1. miesto - **E. Lechnerová: Dunajská mozaika** (18 hlasov), 2. miesto **K. Čierny: Prví muži na lietajúcich strojoch** (17), 3. - 4. miesto - **E. Minarovičová: Predchodcovia pokladničiek a peňaženiek** a **M. Pekárová: Bardejovské kúpele na historických pohľadniciach** (po 13 hlasoch), 5. miesto - **V. Priputen: List zo Sankt Peterburgu** (11), 6. - 7. miesto - **L.K. Frankatúry novinových známok Letiaci sokol** a **P.Hallon: Estónske premeny vo svetle filatelie, III. časť** (oba po 8 hlasov), 8. miesto - **M. Gerec: Okienko špecialistu**. Na ďalších miestach sa umiestnilo päť príspevkov s 2 bodmi a ďalšie s jedným bodom.

Výhercovia 11. kola súťaže: **Martin Hornáček z Bratislavy** (nákupnú poukážku firmy Zberateľ na nákup tovaru v hodnote 250 Sk) a **Štefan Móc z Brezna** (zásobník na známky, formát A 4, 8-listový).

Výhercom srdečne blahozeláme!

Ešte dve poznámky: Dostali sme otázku, či sa čitateľ môže zapojiť do súťaže cestou elektronickej pošty. Odpovedáme áno, cez našu e-mailovú adresu. Nestáva sa to často, ale máme aj prípady, že čitateľ poslal súťažné odpovede v liste bez uvedenia svojej adresy. V niektorých prípadoch vieme odosielateľa zistiť, ale u nového účastníka to nedokážeme a súťažiacemu nemôžeme zaradiť do žrebovania.

Nuž, a tu je obrázok s vyznačenými miestami, kde boli na vyobrazených trojiciach známky rozdiely:

Než odštartujeme nový ročník súťaže

V dnešnom čísle začína nový ročník našej čitateľskej súťaže. Po prvom ročníku, v ktorom dominovali súťažné otázky na námet kvetov, druhý ročník sa venoval vzácnym a populárnym poštovým známkam, z ktorých niektoré patria medzi perly svetovej filatelie. Vďaka súťažiacim, ktorí okrem odpovedí napísali aj ďalšie podrobnosti o týchto známkach, absolvovali sme exkurziu, rozsahom síce malú, ale so zaujímavými poznámkami, aké možno vidieť iba z času na čas na veľkých svetových alebo medzinárodných výstavách.

Pokiaľ sa v súťaži (i v nadväzujúcich článkoch) nechtiac objavili niektoré nepresnosti, prosíme o ich tlorovanie. Íšlo nám o poskytnutie informácií obecného charakteru, a nie o odborné, faktami presne doložené štúdie. Ďakujeme za porozumenie a najmä za skvelú spoluprácu, ktorá - ako veríme - bude pokračovať aj v novom ročníku súťaže!

■ 1. - JANUÁROVÉ KOLO SÚŤAŽE

Ako sme už avizovali, súťaž na vaše želania, ktoré ste nám vyjadrovali vo svojich listoch, chceme v tomto roku sprístupniť širšiemu okruhu čitateľov. Mnohým sa súťažné otázky zdali ťažké a z obav pred nesprávnymi odpoveďami sa radšej súťaže neúčastňovali. Preto sme sa rozhodli súťaž orientovať na všeobecnejšie vedomosti a preniesť ju do súčasnosti, spočiatku so zameraním na súčasnú slovenskú známkovú tvorbu.

V každom čísle na **druhej strane obálky** pod označením SÚŤAŽ uverejníme fragment niektorej slovenskej známky, pričom vašou prvou úlohou bude zistiť, z ktorej známky pochádza. Druhou otázkou budeme hľadať ďalšiu známku... Tretia súťažná otázka sa nemení, aj naďalej sa bude týkať príspevkov, ktoré vás v časopise najviac zaujali.

Tak ako v predchádzajúcich ročníkoch, v každom kole vyžrebujeme jedného účastníka nákupnou poukážkou firmy Zberateľ na nákup tvorbu v hodnote 250 Sk súťaže a jedného súťažiacemu vecnou cenou.

1. otázka znie: Z ktorej slovenskej známky je zobrazený fragment na druhej strane obálky?

2. otázka znie: V ktorom roku bola založená Rada Európy a k akému jej výročiu a kedy bola vydaná slovenská známka?

3. otázka znie: Napíšte názvy troch článkov a ich autorov, ktoré sa vám v januárovom čísle Zberateľa najviac páčili.

Vaše odpovede s poznámkou „Súťaž“ očakávame **do 6. februára 2004**. Tešíme sa na vaše odpovede, za ktoré už vopred ďakujeme!

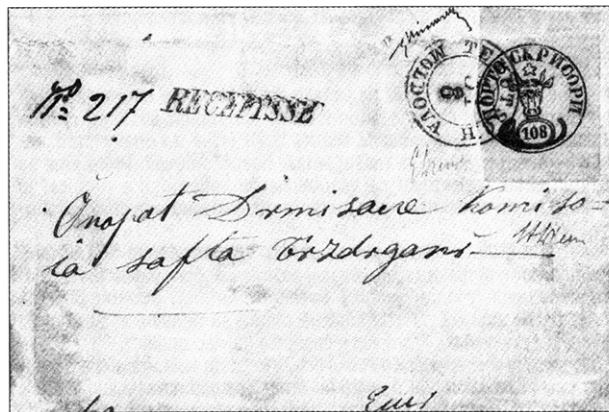

Prvé známky Moldavska - Rumunska

Jozef Solava

Na území, kde neskôr vzniklo Rumunsko, existovali dve podunajské kniežatstvá: Valašsko a Moldavsko. Obe boli pod tureckou zvrchovanosťou. Z vtedajšieho celkového počtu asi 8 miliónov Rumunov, v oboch kniežatstvách z nich žilo viac ako štyri milióny. Valašské kniežatstvo (rozloha 77 593 km², 2 420 000 obyvateľov) vzniklo v roku 1272 a jeho pôvodným hlavným mestom bolo Curtea de Argenes, neskôr Tirgoviste a nakoniec Bukurešť. Moldavské kniežatstvo vzniklo až v roku 1343. Hoci malo rozlohu len 38 224 km² a 1 605 000 obyvateľov, predsa bolo to, ktoré vydalo prvé poštové známky na území terajšej Rumunskej republiky.

Spojenie oboch kniežatstiev do jedného štátu s názvom Rumunské kniežatstvo 9.12.1861 schválila turecká Porta (Porta, Vysoká Porta - sultánska vláda v Turecku, ktorá si aj po spojení kniežatstiev vyhradila právo dosadzovať vládnuce kniežatá, vždy z radov rumunských bojarov). Ešte predtým v roku 1846, keď v Moldavsku vládlo knieža Grigore Ghica a vo Valašsku knieža Barbu Stirbei, dohodli sa na zrušení colných hraníc a na zlepšenie poštových služieb vytvorili prvé, jednotne riadené ústredné vedenie. Turecká Porta.

List vyplatený poštovou známkou nominálnej hodnoty 108 parale podľa roku 31. augusta 1858

V roku 1852 sa prenájomcom poštovej dopravy ukladala povinnosť prijímať na poštovú dopravu aj listové a peňažné zásielky od obyvateľov. Dňa 23.2.1852 vstúpil do platnosti nový poštový sadzbník, ktorý stanovil pre jednotlivé druhy zásielok pevné sadzby bez ohľadu na dopravnú vzdialenosť. Tým sa Moldavsko po Anglicku (1840), Španielsku (1845) a Rusku (1849) zaradilo medzi prvé štáty, ktoré zaviedli jednotné výplatné.

Zavedenie poštových známok je zaznamenané v spise moldavskej správnej rady z 12.12.1857. Známkou, neskôr nazvanou ako Zubrie hlavy, podľa objednávky poštovej správy Moldavska, vyhotovil francúzsky rytec J. Bessaignet z Paríža. Rezervné návrhy upravil rytec Dettmer, ktorý vyhotovil aj návrh na novinovú známku (Porto Gazetei) hodnoty 10 parale, ktorá však v poštovej prevádzke nebola použitá. Všetky štyri hodnoty prvého vydania moldavských známok boli v tvare kruhu o priemere 19,5 až 20,25 mm. Nápis PORTO SKRISORI (listové poštovné) bol napísaný v cyrilike. Známkou boli vydané v štyroch hodnotách: 27 parale (6 016 ks), 54 parale (10 016 ks), 81 parale (2016 ks) a 108 parale (6 016 ks). Boli vydané v dvoch etapách, a to 11. júla 1858 a 21. júla 1858. Do obehu boli dané 21.7.1858 v Jassy a postupne v ďalších mestách. Dosiaľ známy list s najstarším dátumom frankovaný poštovou známkou prvého vydania nesie pečiátku JASSY MOLDOVA s dátumom 21. 8. 1858. Zubrie hlavy vyhotovila tlačiareň Atelia Timbrului v Jassy. Známkou sa zo začiatku oddeľovali okrúhlym strihaním, neskôr štvoruholníkovým. Prvé vydanie Zubrich hláv sa mohlo používať iba na území Moldavského kniežatstva a ich platnosť trvala do 31.10.1858. Existuje veľa falzifikátov prvého moldavského vydania na škodu dôveryhodných filatelistov. Najnebezpečnejšie pochádzajú z dielne falšovateľa Fourniera, ktoré sú pre svoju dokonalosť ťažko rozoznateľné od originálu ■

Slová uznania Zberateľovi

„...poďakovanie patrí redakcii a vydavateľovi časopisu Zberateľ. V dnešných ťažkých časoch je vydávanie časopisu - a to ešte na takej úrovni, akú časopis Zberateľ má - malým zázrakom! Oceňujem hlavne to, že časopis dáva dostatok priestoru pre odborné články...“

Michal Kiššimon, predseda SFVS, v správe na zasadnutí Slovenskej filatelistickej vedeckej spoločnosti 24. októbra 2003 v Banskej Bystrici.

ZNÁMKOVÁ KRAJINA NÁHORNÝ KARABACH

Časopis Michel-Rundschau v č.10 / 2003 upozorňuje na skutočnosť, že sa pripravujú medzinárodné zásielky frankované výlučne známkami Náhorného Karabachu. Pozoruhodné je to preto, lebo táto republika (188 tisíc obyvateľov roku 1989) nebola oficiálne uznaná a nie je členom Svetovej poštovej únie. Z tohto dôvodu by mali byť jej známky posudzované ako ilegálne. To je tiež príčinou, že doteraz nie sú zastúpené v katalógoch Michel.

Z kultúrno-historického hľadiska je Náhorný Karabach (Karabach turecky znamená Čierna záhrada), rozprestierajúci sa na severnom okraji Malého Kaukazu, arménskym územím. V staroveku bol súčasťou Kaukazskej Albánie. Aj keď vo svojich dejinách podliehal islamským mocnostiam - napríklad Perzským ríši a v polovici 18. storočia vznikol Karabašský chanát, predsa tu vládli lokálne arménske kniežatá de facto autonómne. Roku 1805 anektovalo toto územie Rusko. Od roku 1926 bol Karabach súčasťou Zakaukazskej federácie a od roku 1936 autonómnou oblasťou Azerbajdžanu.

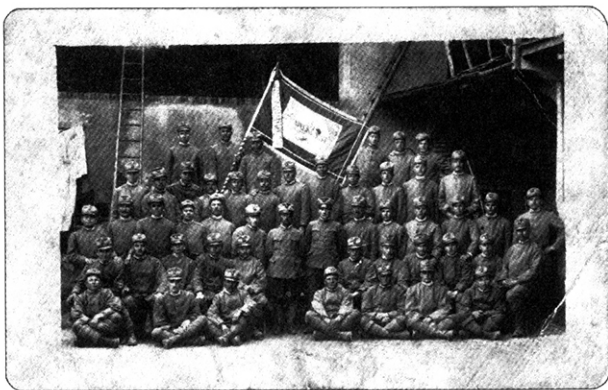
Náhorný Karabach 2.9.1991 vyhlásil nezávislosť od Azerbajdžanu, ktorý sa niekoľko dní predtým jednostranne oddelil od ZSSR. V referende 10.12.1991 potvrdili karabašskí Arméni (väčšina) štátoprávne oddelenie od Azerbajdžanu. Nasledoval vojenský konflikt, ktorý skončil prímerím 12.5.1994. Rokovania mocností (USA, Rusko, Francúzsko) o štatúte územia doteraz neprinesli žiadny prôlom. V súčasnosti je republika Náhorný Karabach fakticky samostatný štát, ale zdá sa, že môže prežiť iba po spojení s Arménskom. To však bude možné iba vtedy, ak budú uspokojené záujmy Azerbajdžanu.

Až do vydania vlastných známok roku 1993 sa používali zásoby známok ZSSR, a to bez pretače. Vyskytujúce sa sovietske známky s pretačou ARZAKE a iné,

neboli úradne vydané. Dňa 11.6.1993 sa predstavil Náhorný Karabach ako nová známková krajina so 4-známkovou emisiou: Národná vlajka 1 Rb, Artur Mkrtchian 3 Rb, národný pomník 15 Rb a chrám Gandzasar 20 Rb. V priebehu 10 rokov sa dostalo na poštové priehradky spolu 10 emisií s 34 hodnotami (nová mena je dram). Dňa 20.2.1998 vyšlo spoločné vydanie s Arménskom, ktoré vytlačila holandská firma Joh. Enschedé. Tento deň sa pokladá za deň znovuzrodenia Náhorného Karabachu a je oficiálnym štátnym sviatkom. Dňa 16.2.2003 vydali zatiaľ posledné známky Náhorného Karabachu. Problémom v emisnej činnosti je neprofesionálne správanie sa karabašskej poštovej správy voči tlačiarňam poštových známok. K tomu prispieva aj postoj arménskej pošty, ktorá sa nepodieľa na predaji známk Karabachu.

V posledných 10 rokoch je filatelistický trh zaplavený mnohými fanta-zijnými (ilegálnymi) produktmi. Žiaľ, to vedie k alergii voči novinkám u mnohých zberateľov a obchodníkov, ktorí sa pochopiteľne za tohto stavu striktnie pridržiavajú katalógov. Novšie podvodnícke výrobky nesú predovšetkým názvy oblastí bývalého ZSSR a samozrejme nie sú katalogizované. Spomenutých 34 známok Náhorného Karabachu bolo však úradne vydaných a prinášajú domáce motívy (štátny znak, mapa, budova parlamentu, kostoly a kláštory, Vianoce), z ktorých sa zainteresovaný zberateľ môže veľa dozvedieť o tejto krajine. Z týchto dôvodov možno uzavrieť, že známky Náhorného Karabachu si zaslúžia plnú pozornosť zberateľov. Načhádzajú sa už v anglickom katalógu Stanley Gibbons □ **Ivan Lužák**

Kto to vie, odpovie...

Do redakcie dostávame listy spravidla s príspevkami, súťažnými odpoveďami, inzerátmi, ale aj rozličnými otázkami. Na niektoré vieme odpovedať, ale pri niektorých sme bezradní. Medzi také patrí žiadosť Milana Andrejka zo Strážskeho o identifikáciu vyobrazenej pohľadnice. V liste nám napísal: „Vzal som pohľadnicu aj na naše stretnutie krúžku v Michalovciach, ale ani spoločným úsilím sme nevedeli zistiť, čo je na fotografii. Pravdepodobne to bude záber z I. svetovej vojny, ale nevedeli sme zistiť, akí sú to vojaci a odkiaľ pochádza...“ K pohľadnici poznamenáme, že napriek relatívne kvalitnej fotografii, nápisy na zástave sú nečitateľné. Zadná strana je špinavá, adresa a správa sú preškrтанé a nečitateľné, po nalepení známky alebo pečiatky nie sú stopy (mohla však byť prepravená poľnou poštou). Hore v strede je v troch riadkoch vytlačený text: CARTOLINA POSTALE / CARTE POSTALE / „RAJAR“.

Vie niekto pomôcť pánovi Andrejkovi identifikovať túto pohľadnicu? Zberatelia, obľubujúci dobrodružstvo objavovania zložitých a záhadných prípadov, majú príležitosť preukázať svoje schopnosti. (R)

Nad príležitostnými pečiatkami roka 2002

Ján Maniaček st.

Som námetový filatelista, ktorý zbiera všetky naše poštové príležitostné pečiatky (ďalej len „pečiatky“). Zaujímam sa o to, čo je na nich, kde sa používali, kto ich navrhol a pod. Získam z nich veľa nových poznatkov a vedomostí. Takýchto zberateľov je určite viac, mnohých však zaujímajú iba jedna alebo niekoľko vybraných tém.

Pozrime sa spolu na počet pečiatok. Od roku 2000 vidíme ich mierny pokles. V roku 2000 bolo 142 ručných, 25 prvého dňa vydania a 8 kašetrov. V roku 2001 bolo 127 ručných, 30 prvého dňa vydania a 7 kašetrov. V roku 2002 bolo 124 ručných, 30 prvého dňa vydania a 18 kašetrov. Stúpol len počet kašetrov. Snád to spôsobila výška poplatku SP za vyhotovenie a použitie pečiatok.

Zdá sa mi podivné, o koľko SP zvýšila poplatky za poskytnutie odtlačku pečiatky. Nedávno v Pofise stál jeden odtlačok pečiatky 1 Sk. Vlni už stál prvý odtlačok 30 Sk (teraz už z len 10 Sk, pozn.red.). Pošta teda dobre zarábala na pečiatkach, za ktoré zaplatil objednávateľ. Pošta, ako obchodník, by mala myslieť aj na budúcnosť, lebo uvedené zvýšenie poplatkov sa určite odrazí na znížení počtu zberateľov pečiatok. Akoby si pošta neuvedomovala, že za poskytnutie odtlačku pečiatky v Pofise nemusí zásielku prepraviť a doručiť. Navyše, pečiatky plnia tiež propagačnú a vzdelávaciu úlohu.

Zberateľov zaujíma aj námetová pestrosť pečiatok. Ak roku 2001 bolo len 8% s námetom športu, v roku 2002 ich bolo až 33%. Pečiatky venované výročiam pôšt, klubov filatelistov a filatelistickým akciám (okrem inaugurácií poštových známk) tvorili 18%. Ďalej to boli pečiatky s religijnými námetmi (16%), ktorých počet sa oproti roku 2001 zdvojnásobil. Až 10% bolo pečiatok zobrazujúcich významné osobnosti. Erby miest a obcí a emblemy klubov a rôznych organizácií ako hlavný alebo vedľajší motív pečiatok boli v roku 2001 i 2002 zastúpené 32%. V súčasnosti má erby viac ako 2100 miest a obcí v SR. Do roku 2006 ich budú mať všetky. Tieto sú a ďalšie budú zapísané do Heraldického registra

Ministerstva vnútra SR. Z neho môžu čerpať navrhovatelia pečiatok. Oproti roku 2001 vzrástol tiež počet príležitostných pečiatok venovaných okrúhlym výročiam miest i obcí a prvým písomným zmienkam o nich, prírode a jej ochrane i vojenskej tematike. Pestrosť treba len privítať. Tomu sa tešia aj tvorcovia námetových filatelistických exponátov, kde by pečiatky nemali chýbať.

Autori návrhov pečiatok sa aj v roku 2002 snažili pripraviť ich tak, aby obraz i text čo najlepšie vyjadrovali hlavný alebo vedľajší motív. V niektorých prípadoch je však na pečiatkach príliš veľa textu, písmeň sú drobné, málo čitateľné a nájdu sa aj gramatické chyby. Autori si aj vlni najviac zvolili klasický kruhový tvar pečiatky (69%), menej už tvar elipsy (8%), obdĺžnika (4%), trojuholníka (2%) a šesťuholníka (2%). Rôzne iné tvary malo 15% príležitostných pečiatok. Uplatňovalo sa aj farebné odlišenie - na bežné príležitostné pečiatky sa používala čierna farba, na jubilejnú a významnú udalosť červená, na športové modrá a na vojenskú tematiku sa začala používať zelená farba. Čo so žltou farbou?

Medzi najkrajšie a najzaujímavejšie príležitostné pečiatky zaradujem pečiatku pošty Donovally k VIII. Majstrovstvám Európy v psích záprehoch a 300 rokov obce. Je na nej stvárnený pes, vybiehajúci z kruhového tvaru pečiatky. Jej autorom je R.Cigánik. Neobvyklý námet má príležitostná pečiatka pošty Liptovský Mikuláš k Festivalu syrov a bryndze. Je na nej Kriváň a firemné logo. Veď sa dotýka diskusie okolo bryndze v súvislosti so vstupom do Európskej únie. Návrh pripravil F. Horniak. Zvláštny a veľmi prílehlavý tvar k námetu má príležitostná pečiatka pošty Trenčín 4 k 60. výročiu prvej Vojenskej padákovskej školy na Slovensku. Má tvar i obraz klasického vojenského padáka a peknú zelenú farbu. Navrhol ju J. Koreny.

Najviac príležitostných pečiatok v roku 2002 mali bratislavské pošty (33%). Bolo to do značnej miery ovplyvnené výstavou SLOVENSKO 2002. Na druhom mieste bola už tradične aktívna Nitra (9%). Pošty Trenčín a Košice boli na tretom mieste (7%). Ďalšie pošty mali od jednej po štyri príležitostné pečiatky. V roku 2001 používalo príležitostné pečiatky 30 pôšt, ale v roku 2002 vzrástol ich počet na 46. Z nich väčšina pôšt používala jednu alebo dve pečiatky.

Počet autorov stúpol z 24 v roku 2001 na 40 v roku 2002. Nárast počtu autorov je vítaný, pretože to prináša pestrejšiu paletu návrhov. Prevažne sú to amatéri. Niektoré návrhy nespĺňajú podmienky na príležitostnú pečiatku a výroba pečiatok ich musí upravovať. Najviac návrhov vytvoril F. Horniak (13%), E. Smažák (10%), R. Cigánik (5%). Podľa informácií v časopise Zberateľ aj vlni ešte 6% autorov návrhov pečiatok zostalo v anonymite. Je to škoda.

Na záver ešte niekoľko poznatkov. Propagácia príležitostných poštových pečiatok poštou na internete zberatelia vítajú. Ich aktualizácia by však mohla byť pružnejšia. Môžem pochváliť zlepšenie kvality pečiatkovania, ale stále sa chyby vyskytujú, nepekne odtlačujú nie sú výnimkou. Napadlo ma, že keď si pošta nechá za všetko dobre zaplatiť, nemala by aj pošta alebo jej pracovník nahradiť znehodnotený poštový lístok alebo obálku? Nekvalitný alebo poškodený výrobok predsa nie sme povinní kupovať!

Myslím, že k pečiatkam by sa mohli vyjadriť aj ďalší zberatelia. Mohlo by to mať vplyv na ďalšie zlepšovanie poštových služieb a snád pôsobiť aj smerom na prehodnotenie cien za zhotovenie a použitie pečiatky, ako aj poskytovanie ich odtlačkov ■

1. ROČNÍK MEDZINÁRODNÉHO ZBERATELKÉHO VEĽTRHU

BRATISLAVSKÉ ZBERATEĽSKÉ

DNI 2004

4. - 5. jún 2004

Výstavné a kongresové centrum
INCHEBA BRATISLAVA

Vážení priatelia,

radi by sme Vám predstavili členov pracovnej komisie veľtrhu BRATISLAVSKÉ ZBERATEĽSKÉ DNI 2004, ktorými sa stali zástupcovia Slovenskej pošty, š.p., Účelového strediska POFIS, Mincovne Kremnica, š.p., Zväzu slovenských filatelistov, Slovenského filumenistického zväzu, časopisu ZBERATEĽ a priaznivci ďalších zberateľských odborov. Nad veľtrhom prevzal záštitu primátor Bratislavy, Ing. Andrej Ďurkovec, ktorý je významným podporovateľom rozvoja kultúrno-spoločenských aktivít v našom hlavnom meste.

Hlavným zámerom organizátorov veľtrhu je predovšetkým snaha o rozvoj zberateľských aktivít, podpora uzatváraní obchodných kontraktov a prehĺbovanie priateľských kontaktov medzi zberateľmi. Dôležitým impulzom pre účasť obchodníkov a zberateľov na veľtrhu, je integrácia Slovenskej republiky do Európskej únie, pretože výrazne zjednoduší pohyb tovaru aj v oblasti zberateľstva. Pripravná komisia kladie veľký dôraz predovšetkým na oslovovanie a získanie nových mladých zberateľov, aby záujem o zberateľstvo v každom odbore rástol. Členovia komisie začali s prípravou kvalitného odborného programu, osobitnú pozornosť venujú príprave prílohy pre prvý ročník veľtrhu. Prioritným záujmom je zorganizovať pre Vás, milí zberatelia, veľtrh na medzinárodnej úrovni, ktorý si nájde svoje každoročné miesto vo Vašich kalendároch.

*Predvianočné
stretnutie
pracovnej
komisie (zľava)
Ing. Böhm,
Ing. Gajdoš,
A. Kulhánek,
Ing. Kopecký,
PhDr. Halmová,
Ing. Daubnerová,
Ing. Floch,
Ing. Bušša,
Ing. Hutyra,
RNDr. Zíka,
RNDr. Fojtík*

Za organizačný tím

Mgr. Kristína Králiková
Ing. Lubomír Kopecký

informácie o podmienkach účasti
www.incheba.sk
+421/2/67 27 22 75

JANUÁROVÁ PONUKA FIRMY ZBERATEĽ

V tejto rubrike ponúkaný materiál možno zakúpiť v predajni ZBERATEĽ, Račianska 17, 831 02 Bratislava, číslo telefónu 02 / 44 250 149, e-mail: zberatel@nextra.sk, v dňoch pondelok až piatok od 10⁰⁰ do 18⁰⁰ hod. Ponúkaný materiál možno objednať aj písomne, prípadne telefonicky. K cenám účtujeme poštovné a balné. Ceny ponúkaných materiálov platia vždy *len do vydania ďalšieho čísla časopisu Zberateľ*.

ABONENTOM ČASOPISU POSKYTUJEME NA VŠETKY PONÚKANÉ POLOŽKY 5 % ZLAVU !

RÔZNE NÁMETY ★★

Argentína 2002, Fauna WWF, 4-blok	75,-
Barbuda 1976, Vtáky, 261-66, 28 €	280,-
Centrafricain 1971, Primáti, 242-46, 16 €	220,-
Dominikánska rep., LOH Melbourne, 560-67, 3,40 €	30,-
Dominikánska rep., LOH Melbourne - olymp. víťazi I, 585-92, 3,40 €	30,-
Dominikánska rep., LOH Melbourne - olymp. víťazi II, 660-67, 3,40 €	30,-
Fujaira 1967, Motýle, 159-15 (17 ks), strihané, 33 €	390,-
Gabun, Kytice kvetov a lietadiel, 425-30, 9,50 €	95,-
Gabun, - - - strihané, 26 €	250,-
Guinea 1971, Vtáky, 583-91, 19 €	190,-
Kyrgystan 1998, Pravek, 147-52 PL, 9,50 €	80,-
Laos 1958, UNESCO - výr. založenia, 85-88, 2,50 €	15,-
Laos 1958, UNESCO - - - rohové 4-bloky	45,-
Maďarsko 1963, ZOH INSBRUCK '64, 1975-82, 5 €	20,-
Maďarsko 1964, Výskum vesmíru, 1991-98, 6,50 €	25,-
Maďarsko 1966, Chrán. kvety, 2212-17, 5,50 €	25,-
Maďarsko 1984, Historické budovy - Deň známky, 3632-33 + BI 166, 9,40 €	40,-
Maďarsko 1984, Budapeštianske hotely, 3701-06 + BI 174, 10 €	40,-
Maďarsko 1985, Lalie, 3788-94, 5 €	20,-
Maďarsko 1986, MS vo futbale MEXICO '86, 3814-19 + BI 183, 11 €	45,-
Maďarsko 1986, Ovocie, 3848-53, 6 €	25,-
Maďarsko 1989, Kone, súťaž 3-znáмок, 4015-17, 2,20 €	10,-

Nové Hebridy 1972, Vtáky, ulity, ľud.umenie (franc. vydanie), 335-46, 50 €	750,-
Uzbekystan 1996, Aralské more - fauna, BI 12, 5 €	50,-
Uzbekystan 1999, Kone, 193-96+BI 20, 14,20 €	150,-
Uzbekystan 1999, Hady, jašterice, 206-12 + BI 22, 23, 40 €	190,-
Vatikán 1966, 1000 r.krest.v Poľsku, 502-07, 0,80 €	10,-
Vatikán 1966, - - - 4-bloky	40,-
Zimbabwe 1982, Jaskynné maľby, 259-64, 13 €	130,-
ZSSR 1969, Ludové rozprávky, 3685-93, 6 €	50,-
ZSSR 1970, MS v ľadovom hokeji 1970, 3740, 0,6 €	6,-
ZSSR 1970, - - - s pretlačou, 3746, 0,5 €	5,-

ZSSR 1970, 100. v.nar.Lenina, 3749-58, 8-blok, 40 €	390,-
ZSSR 1970, MS LA a MS vo futbale, 3771-72, 1,2 €	12,-
ZSSR 1970, Chránená zver, 3787-91, 3,8 €	35,-
ZSSR 1970, Obrazy svetových majstrov, 3830-36 + BI 3837, 9 €	85,-
ZSSR 1970, Kozmos-Luna 10, 3827-29 (BI.66), 5 €	50,-
ZSSR 1971, Luna 17, Lunochod 1, 3857-60, 2,4 €	24,-
ZSSR 1971, - - - BI-68 (3861-64), 4 €	40,-
ZSSR 1971, Obrazy svet.majstrov, 3898-04, 3,5 €	36,-

RÔZNE NÁMETY ○

Afganistan 1996, Motýle a ich húsenice (6+H)	33,-
Afganistan 1998, Ryby (6+H)	30,-
Afganistan 1998, Predhistorická fauna (6+H)	30,-
Afganistan 1999, Slimáky - ulitníky (6+H)	30,-
Ajman 1972, Rôzna fauna I (6H, malý formát)	55,-
Ajman 1972, Rôzna fauna II (7H, malý formát)	60,-
Azerbajdžan 1995, Mačky (6+H)	30,-
Azerbajdžan 1995, Korytnačky (5+H)	25,-
Benin 1998, Historické lokomotívy (6+H)	30,-
Benin 1999, Historické plachetnice (6+H)	30,-
Benin 2002, Tučniaky BI (6) veľký formát	38,-
Benin 2002, Fauna Ameriky (BI (6) + H)	38,-
Benin 2002, Letectvo 1903-2003 BI (6) + H	38,-
Benin 2003, Prírodná rezervácia BI (2)	22,-
Benin 2003, Vodné vtáctvo BI (3)	25,-
Cambodge 1996, LOH Atlanta '96 (6+H)	30,-
Cambodge 1999, Motýle (6+H)	30,-
R.I. des Comores 2000, Podmorský svet I (9) BL	35,-
R.I. des Comores 2000, Podmorský svet II (9) BL	35,-
Congo 1996, LOH Atlanta '96 (6+H)	30,-
Congo 2003, Papagáje BI (6) + H	38,-
Cuba 2001, Domáci miláčikovia - psy a mačky (5)	12,-
Cuba 2002, Huby (5)	12,-
Cuba 2002, Vodné vtáctvo (5+H)	27,-
Cuba 2002, Historické lokomotívy (5)	12,-
Cuba 2002, Automobily (50-te roky) (6)	14,-
Cuba 2002, MS vo futbale J.Korea/Japonsko (8)	18,-
Cuba 2002, Podmorský svet (H)	18,-
Cuba 2002, Ohrozená fauna, (6+H)	33,-
Guinea Bissau 1988, Rôzna fauna (7)	21,-
Guinea Bissau 1988, Psy (7+H)	33,-
Guinea Bissau 2001, Papagáje BI (6)	29,-
Guinea Bissau 2001, Pes - priateľ človeka BI (6)	29,-
Guinea Bissau 2001, Akváriové rybičky BI (6)	29,-
Guinea Bissau 2001, Dravé vtáky BI (6)	29,-
Guinea Bissau 2001, Včely, osy...BI (6)	29,-
Guinea Bissau 2001, Mačky BI (6)	29,-
Guinee 1995, Rôzne kvety (6+H)	30,-
Guinee 1995, LOH Atlanta 1996 (5+H)	27,-

Guinee 1995, Spevavce (5+H)	25,-
Guyana 1990, Huby (4 + 5H)	62,-
Guyana 1991, Huby (5 + 2H)	37,-
Guyana 1993, Huby (5 + 5H)	65,-
Korea 1991, Huby (5)	17,-
Korea 1991, Panda (6+H)	30,-
Korea 1992, Žaby I (BL 8 zn.á 0,40+zlatý kupón)	25,-
Korea 1992, Žaby II (BL 8 zn. á 0,70+strieb.kupón)	25,-
Korea 1996, Drobné hlodavce, Bl (8)	30,-
Korea 1998, Leopard - WWF (4)	15,-
Korea 2001, Požiarnici (5+H)	35,-
Kyrgyzstan 1995, Kone (7+H)	35,-
Laos 1988, Pravek (5)	16,-
Laos 1993, Motýle (5+H)	27,-
Laos 1994, Hady, jašterice (5+H)	29,-
Laos 1995, Pravek (5)	18,-
Laos 1996, Korytnačka (4+PL so 4 zn.), Greenpeace	30,-
Laos 1996, LOH Atlanta '96 (5+H)	27,-

Madagaskar 1993, Ostrovná flóra (7+H)	33,-
Madagaskar 1994, Dravá zver (7+H)	33,-
Madagaskar 1994, Pravek (7+H)	33,-
Mauretánia 2002, Vodné vtáky I, Bl (6)	29,-
Mauretánia 2002, Vodné vtáky II, Bl (6)	29,-
Mauretánia 2002, Vodné vtáky III, Bl (6)	29,-
Mauretánia 2002, Vodné vtáky IV, Bl (6)	29,-
Mauretánia 2003, Prírodné rezervácie I Bl (9)	35,-
Mauretánia 2003, Prírodné rezervácie II Bl (9)	35,-
Rwanda 2003, Hady Bl (6) + H	38,-
R.de Côte Divoire 2003, E. Presley, 25. výročie úmrtia I, Bl (6)	29,-
R.de Côte Divoire 2003, - - - II, Bl (6)	29,-
R.de Côte Divoire 2003, Mačkovité dravce PL (8)	35,-
R.de Côte Divoire 2003, Pravek PL (3)	25,-
Sahara Occ 1995, História sachu (4+H)	25,-
Saharai 1997, Kone (6+H)	30,-
Saharai 1997, Morské ryby (5+H)	27,-
Saharai 1999, Historické lokomotivy (6+H)	30,-
Sharjah 1972, Mačiatka (6H, malý formát)	35,-
Somali Rep. 1997, Pravek (6+H)	30,-
Somali Rep. 1999, Pravek (6+H)	30,-
S.Tomé e Príncipe 1990, Huby (5+2H)	37,-
S.Tomé e Príncipe 1992, Huby (4+2H)	37,-
S.Tomé e Príncipe 1992, Motýle (4+2H)	37,-
S.Tomé e Príncipe 1993, Vtáky (5+H)	27,-
S.Tomé e Príncipe 1993, LOH Atlanta '96 (8+2H)	43,-
S.Tomé e Príncipe 1995, Mačky (8+2H)	44,-
Tadžikistan 1993, Fauna (4)	15,-
Tadžikistan 1994, Jaštery a jašterice (6+H)	30,-
Tanzánia 1992, Vtáky (7+H)	35,-
Tanzánia 1994, Praveká fauna (7+H)	35,-
Tanzánia 1995, Predátori Afriky (7+H)	35,-
Togo 1999, Mačky (6+H)	30,-
Togo 1999, Historické automobily (6+H)	30,-
Uzbekystan 1995, Lietadlá (7+H)	33,-
Vietnam 1989, Psy (6)	18,-

Filatelistický balíček **JUNIOR** za 390,- Sk

Vhodný darček v hodnote minimálne 520 Sk s obsahom:

1 ks zásobník A4, 8-listový, 1 ks pinzeta, 1 ks lupá

1 ks balíček so známkami podľa výberu:

© **známky** (vždy minimálne 50 ks známkou)

a) fauna, b) flóra, c) šport, d) umenie, e) kozmos,

f) doprava, g) rôzna Európa, h) rôzne Zámorie,

alebo ★★ známky (vždy minimálne 10 sérií)

i) Československo, j) Maďarsko, k) Rumunsko,

l) Albánsko, m) Bulharsko, n) Poľsko, o) ZSSR,

p) rozprávky W. Disneya

Zásobníky na známky, hawidky

Zásobník Lindner , formát A 5,	
8-listový	195,-
Zásobník Lindner , A 4, čierne listy,	
16-listový	490,-
- - - 30-listový	870,-
Zásobník s logom Slovenskej pošty ,	
formát A 4, biele listy,	
- - - 8-listový	190,-
Hawidky čierne , šírka 28, 31, 35, 39, 43,	
48, 59, 60, 70 a 90 mm	- balíček 60,-
Hawidky čierne na PL:	
ležaté, veľkosť 175x120mm	- ks 15,-
ležaté, veľkosť 200x175mm	- ks 20,-
stojaté, veľkosť 115x 175mm	- ks 15,-
Hawidky biele , šírka 32, 38, 50, 60 mm	- balíček 60,-
Hawidky biele na PL:	
ležaté, veľkosť 175x120mm	- ks 15,-
stojaté, veľkosť 120x175mm	- ks 15,-

Zásobníky na mince

Zásobník 10-listový , možnosť doplnenia	
listov (3 alebo 4 otvory)	365,-
Náhradné listy 12-okienkové 55x53 mm	- 1 list 30,-
20-okienkové 41x42 mm	- 1 list 33,-
30-okienkové 31x35 mm	- 1 list 35,-

Sady obehových mincí

ČSR 1986 kartón. obal	2200,-
1987 - - -	850,-
1988 - - -	550,-
1989 - - -	390,-
1990 - - -	390,-
1991 etue PS-žetón	500,-
1991 10Kčs MRŠ	550,-
1992 10Kčs Rašín	500,-
1993 sada 5x 10Kčs)	290,-
SR 1993	200,-
1994	200,-
1995	550,-
1996	450,-
1997	350,-
1998	550,-
1999	450,-
2001	290,-
2002	280,-
2003	380,-
2002 so žetónom s hokejistami, MS	
v ľadovom hokeji, iný - modrý obal	850,-

Albumové listy firmy Zberateľ SLOVENSKO

Rok	I. časť		II. časť	
	BZ	Z	BZ	Z
1993	19,-	75,-	32,-	120,-
1994	19,-	75,-	48,-	185,-
1995	22,-	75,-	48,-	175,-
1996	22,-	75,-	54,-	195,-
1997	22,-	75,-	53,-	220,-
1998	22,-	75,-	53,-	220,-
1999	21,-	75,-	59,-	245,-
2000	17,-	65,-	48,-	185,-
2001	32,-	95,-	48,-	215,-
2002	22,-	75,-	75,-	285,-
2003	28,-	85,-	80,-	305,-

Súbory jednotlivých ročníkov tvoria albumové listy pre:

I. časť - základné známky a hářčeky,
II. časť - pre PL, varianty kupónov a známky z hářčekov.

Pri objednávaní prosíme vždy uviesť požadovaný ročník, jeho časť (I. alebo II.) a formát (Pofis alebo A 4)! V prípade záujmu o všetky listy, treba objednať obidve časti súboru (I.+ II.) pretože II. časť listy z prvej časti neobsahuje!

Listy ponúkame vo vyhotovení bez zasklenia (BZ) a zasklené (Z).

Formáty listov: Pofis a A 4.

Ceny oboch formátov sú rovnaké!

Albumové listy ČR

Rok	BZ	Z
1999	185,-	490,-
2000	190,-	495,-
2001	195,-	525,-
2002	185,-	515,-

Formáty albumových listov ČR: Ročník 1999 len formát Pofis, roč. 2000 - 2002 formátu Pofis aj A 4 (cena rovnaká).

Ďalej ponúkame albumové listy formátu Pofis aj A 4:

s nápisom SLOVENSKO á 5,-
s nápisom ČESKÁ REPUBLIKA á 5,-
bez nápisu (len Pofis) á 4,-
so štvorcovou podtlačou (len Pofis) á 4,-

Obaly na albumové listy

Formát A 4 (tzv. Euroobal) - 10 ks 15,-

Filatelistické nálepky

Nálepky firmy LINDNER (1000 ks) - balíček á 64,-

Pinzety, lupy a skart

Pinzeta Prinz-Solingen (špicatá, lopatkovitá alebo okrúhla) 85,-
Pinzeta Lindner, lopatkovitá 155,-
Pinzeta lopatkovitá alebo špicatá, ale dlhá 150 mm 260,-
Lupa Ø 60 mm, zväčšuje 2x + šošovka 5x 95,-
Lupa Ø 20 mm v kovovom puzdre, zasúvacia, zväčšuje 10x 395,-
Pôvodný skart československých známok, hmotnosť 1/2 kg 210,-

Katalógy, literatúra

Katalógy MICHEL:
Nemecko-Speciál, 1994 390,-
Süd und Südostasien (č.8), (zabalený, ceny v euro) 2200,-
Nemecko 2002 590,-
Europa West I+II 2000-2001 950,-
Europa Ost 2000-2001 740,-
Nemecko-TK 1991-92, celofarebný 250,-
ANK(netto katalóg), celofarebný:
Rakúsko, Nem., Švajč., Licht., Europa - 1999 240,-
- " - 2000 290,-
YVERT: Francúzsko 2003 (originál, nerozbalený) 690,-
Pofis 2004 - Československo 1945-1992 (špecializovaný) 440,-
Špecializované netto katalógy firmy ZBERATEL - SLOVENSKO (známky, celiny, FDC, COB, CDV, NL, PaL, ZZ, SCO, CM, PT):
Roky 1997-1998 50,-
Rok 1999 29,-
Roky 2000-2001 59,-
Rok 2002 44,-
Monografie čs. známok:
- 2. diel: Pamätné 1919-1920, PČ 1919. Hospodárstvo a veda 450,-
- 3. diel: Výplatné známky 1923-1929, celiny 350,-
SČF: Ocelotlač z plochých dosiek, známky a H, 1945-1953, príloha PT zn. L 36, hnedá, číslovaná 655,-
Novotný: Mince Jozefa I. 1705-1711 a Františka II. - Rákócziho 1703-1711 195,-
Novotný: Mince Karla VI. 1711-1740, I. vydanie 265,-
Novotný: MINCE MÁRIE TERÉZIE 1740-1780 (II. dopl. vydanie 2001) 235,-
Novotný: Mince Františka Lotrinského (1745-67), (1766-80) 250,-
Novotný: Mince Jozefa II 1765-1790 a Leopolda II 1790-1792 240,-
Novotný: Mince Františka I. 1792-1835 185,-
Novotný: Mince a korunovačné medaily Ferdinanda V. (1835-1848) 135,-
Novotný: Mince Františka Jozefa I. (1848-1916) 235,-
Novotný-Moulis: PAPIEROVÉ PLATIDLÁ ČSR, ČR a SR 1918-1998, farebný 297,-
Novotný-Moulis: Mince ČSR 1918-92, ČR a SR 1993-2004 295,-

ZBERATEL'

Mesačník pre filatelistov, numizmatikov, filokartistov, zberateľov TK a iných zberateľských predmetov

Vydáva: Firma ZBERATEL', Bratislava. Reg. číslo časopisu MK 1188/95 do dňa 1.2.1995 - ISSN 1335-8693

Redakčná rada: Dr. Severín Zrubec (predseda), RNDr. Milan Antala, Dr. Ondrej Földes, Ing. Miroslav Gerec, Ing. Marian Jobek, Ing. Peter Malík, PhDr. Elena Minarovičová a RNDr. Michal Zika

Redakcia: Viliam Kučera - šéfredaktor, Ing. Peter Malík - odborný poradca redakcie a preklad do nemčiny, Anton Kulhánek ml. - redaktor, RNDr. Milan Antala - jazyková úprava, Mgr. Pavol Ondráška - preklad do angličtiny

Adresa redakcie: ZBERATEL', Račianska 17, 831 02 Bratislava ☎ 02/44 250 149, e-mail: zberatel@nextra.sk

Príloha:

ZBERATEL'SKÉ STATE 7

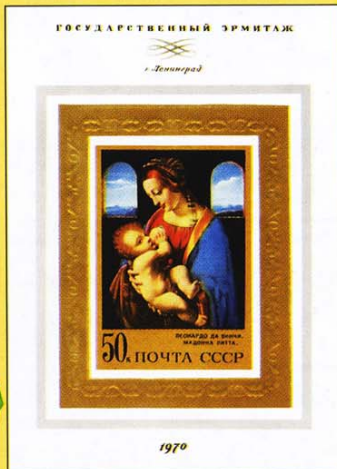
Cena a predplatné: Cena za jeden výtlačok 49 Sk. Pri odbere 11 a viac výtlačkov vydavateľ poskytuje 20%-nú zľavu. Celoročné predplatné na rok 2004 (vrátane poštovného): Pre abonentov zo SR 490 Sk, s prílohami 550 Sk, pre abonentov z ČR 922 Sk (740 Kč), s prílohami 982 Sk (785 Kč), pre abonentov z ostatnej Európy 1086 Sk (26 €), s prílohami 1165 Sk (28 €), pre abonentov zo záhoria 1350 Sk (38 USD), s prílohami 1490 Sk (39 USD).

Zaslanie príspevkov:

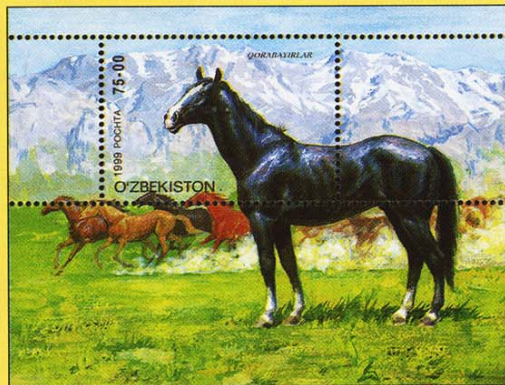
Články na počítačových disketách (WORD) alebo elektronicou poštou (e-mail: zberatel@nextra.sk), napísané strojom alebo čitateľným písmom. Nevyžiadané rukopisy redakcia nevracia. Redakcia si vyhradzuje právo uverejniť aj príspevky, s ktorých obsahom sa nestotožňuje.

Číslo 1 / 2004:

Redakčná uzávierka 27. decembra 2003, do ktorej zadane 9. januára a dátum vydania 15. januára 2004.

Ukážky ★ ★ námetových emisií
z dnešnej ponuky firmy ZBERATEL'
(str. 42)

FIRMA ZBERATEĽ PONÚKA 1 2004

Ukážky z dnešnej ponuky
 © námetových emisií
 firmy ZBERATEĽ (str. 42-43)

